Lp2.UB. Ms.63. Spiegel vom

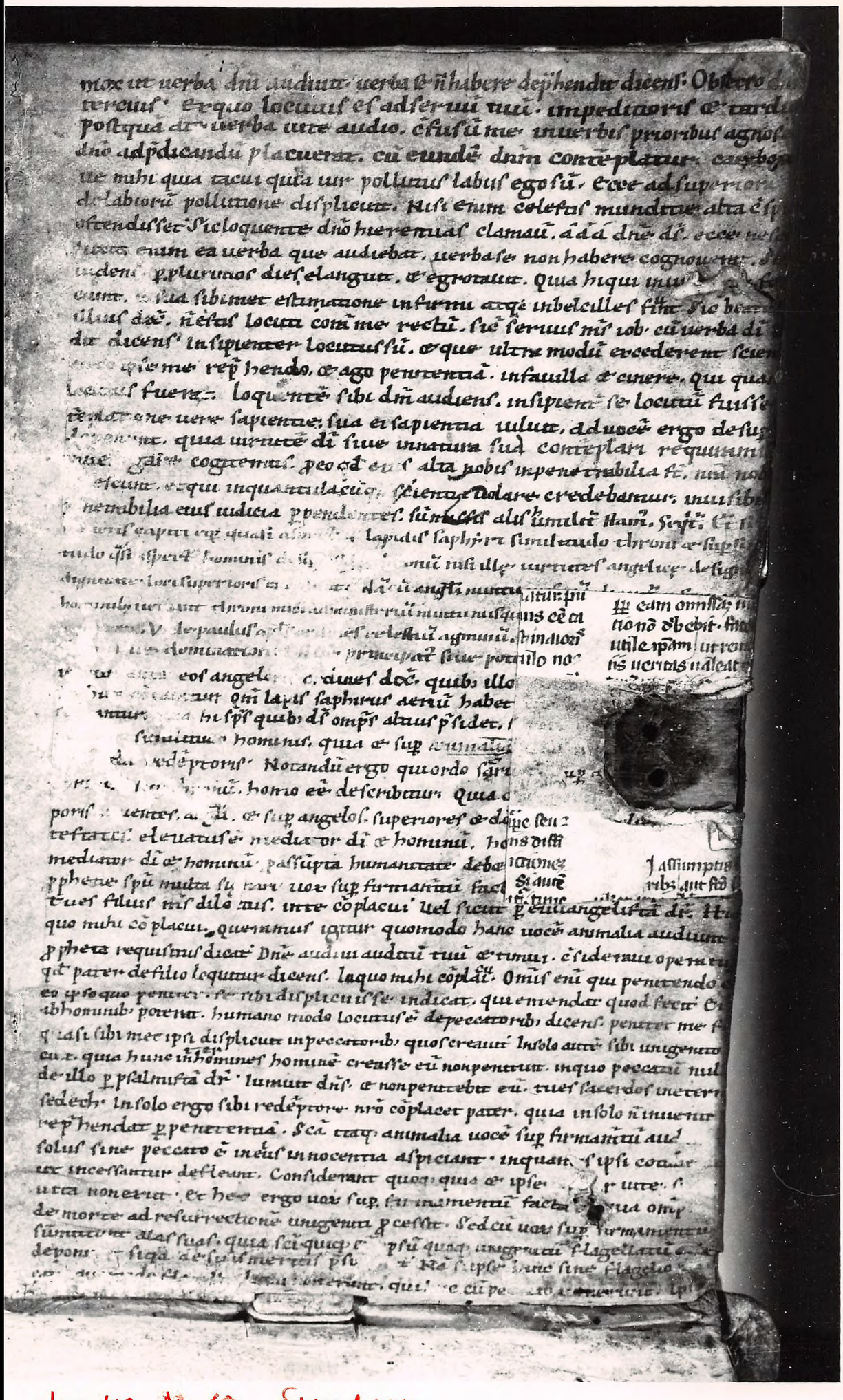

Lpz.UB. Ms. 63, Spiegel vom

dū usus retinuit; His itaq; plibatis nē de notis monocordi musicē tractare incipiam. ac primū de numero earū dicam. Vetustissimi litteras .x. ñ plures in monocordo posuer ab .A. uidelicet inchoantes & in .a. desinentes. Hondū enī .F. additū fuit nec .b. qd nos molle et rotundū dicam. a qb dā greco nomine sinemenon. idest adiunctū appellat. Moderni aut subtiliū omia atq; sagaciū inuenientes. qa ut aut prisciani. quanto minores. tanto pspicaciores. uidert notas illas ad melodiā qmlibet ex prīnda ñ sufficere. cantūq; plagalis pti aliquens. p litterarū paucitatē deficere. & ideo .F. in primo apposuere loco. Qd in hac antiphona facile quilt ēsiderare potest; O rex glorie dñe uirtutum. & cetera; Ad spm ueritatis qd ab .A. capitali incipiendū ē & deponendū. si .F. ñ ēt appositū. quorsū descenderet ñ haberet; Ideirca b rotundū qm id uitandū in cantu uidebat necessariū addidere. eiq; nomē hoc. ut scilicet .b. molle uocaret. ppt mollitiē soni atq; dulcedinē indidere; Sicq; his duabus litteris adiunctis .xvii. numero. Dns aut guido quē post hoctū nos inhac arte plurimū ualuisse fatemur. xx. & .i. in musica sua ponit notas. ne ullus in cantu possit subrepe defectus. Hē decarum discretione uideam. Et imprimis diligens lector animaduertat qd oēs monochordi notē infigura sunt dispares. Verbi gra. F. infigura. a. G. differt capitali. Sic .A. capitale ab .a. minuto. Sic .B. a. b. C. A. c. D. a d. E. ab .e. F. ab f. G. a. g. tē a minimū ab .d duplicato. Sic .b. a. b. b. a b. c. a. c. d. a. Variant etiā pspacia. & lineas. Cū enī .F. ponat inlinea. gerit inspacio. tē cū .A. capitale sit inspacio .a. minutū erit inlinea. & ita ē de cēteris. Notandū aut de .b. molli. & b quadrato. qui infigura. & insillabis supscriptis discrepant. Vnū quidē siue inspacio. siue inlinea possidet loc; h ñ discernunt. qd inq neuma. b. molle sonat. sup eandē ascriptore ponē dū ē. habē & alia oēs monochordi litē q distinguntur uarietatē. hanc sol & qd .a. F. usq; ad .c. ppt soni grauitatē graues dicuntur. a. D. usq; G. eo qd omiū in eis modoy cantꝰ finiatur. finales apellantur ab a minuto usq; ad .d. acutē uocant ppter acutū quē reddit sonū. a. d. usq; ad. g. sup acutē dicunt. q acuta uocis acumine supat. tē ab .d. usq; d. excellentes nominant. eo qd etiā sup acutas soni grauitate excellant. Dant eis ad h & alia quib dā p gēa uocabula discretio. quē q min eruditus ñ mutū utilitatis conferre uidebantur adpsens omissa sunt. Fiunt aut oēs he litarū distinctiones. ut nūq duersas habē ppietates. quod facilē quē sit illa. & illa possim inī noscere. Et de numero qde

Lpz. UB. 79, fol. 99r

f. 99 nota

PROLOGUS. (2)97.

Domno & patri suo uenerabili anglor antistiti fulgentio uiro scilicet ex re nomi habenti · qppe q & prudentia pollet & scitate fulget; Johannes seruus seruor di · qcqd pt filr dōmmoq; seruus; Cū me plurima atq; diuisa uideres indagare studia · unu tam arti udelicet musice pcipue operā dare de ipsa me arte cōpellares cepisti · suadens ut ad doctrinā · & in luminationē mei eruditor aliquā ingeniolu mei curarē emittere scintillulā; Qd cū dubi trepidq; tāquā q ad hoc implendū haud qmq; m uidebar idoneus refugere · crebra aures meas monitione pulsabas · uersiculūq; illū ueritatis doctor · & caritatis amator sep m uultilabas; Sapientia occulta · & thesaurus absconditus · q utilitas in utrq; Ad hr me t respondentē qd habeti & imbecilli cēm ingenii tibi obiectione cōpescebas; Quid ē fili qd dicis · Qd ē uq qd loqueris · Nonne ego te boetii musicā atq; guidonis nec n & bernonis si recte memini legisse cōperi · Nonne & ego qnta sit tui facultas ingenii qm plurimus edidici expūctas · adeo utqd tui portare queant humeri · & qd minime nemo meli me atq; indubitanter nouerit · Profecto n bona nec recipienda te etia me ratione tueris · atq; si recti oia ppendere uelles · q mini me monitq; meos sequeri re causā non habens; Nā ut de marciale · odone · notbere · q libros tu utpote in hac arte plurimos diligenter pperisse dicerisq; de pfator uiror opusculis suis aptas & utiles legentib si uelles m posses excerpere regulas; Unde ut hec una excusatio prsus cesset ūmoneo · cū etiā ut beat gregori dicit · uires qs impia denegat · caritas sūministret; His ego dictis retrusus ex tumplo · atq; ut ueri dicā · tā potenti cōpulsus iussione · op qd m minime ueni · cōfidenter aggressus sū; Prudentior nāq; & pspicacior derisui sub tacere malui · qm intuti indignatione · si obtēperare nolle meidere; Puerili qdē stilo usū mei pfitor · uerūtamē que utiliora uidebant ac magis necessaria ex aliis codicellis cōpendiose collegi de meo unidū etiā addens ingeniculo; Placuit aut aliqntas libellū capitulis distinguere · ut si quid lector inter cēta audi qsierit · citi hoc atq; facili p pmissas annotationes recipi ualeat; Hinc igit qd te suadente incepi · & dō opitulante pfici offero clemtie · qtenus p te pfici · & p te corrigat · atq; a uenenatis demoniace morsib tua auctoritate defendat ·

Qualiter qs ad musice disciplinā se aptare debeat · i
Que utilitas sit scire musicā · & qd distet int musicū & cantorē · ij
Unde sit dicta musica · & a q & quom sit inuenta · iij
Quot sint instrumta musica sonu · iiij
De numo litarū & de discretione earū · v
Qualit instituendū sit monocordū · vj
Unde dicat monocordū · & ad qd sit utile · vij

Lp s. Ms. 79. fol. 97v°

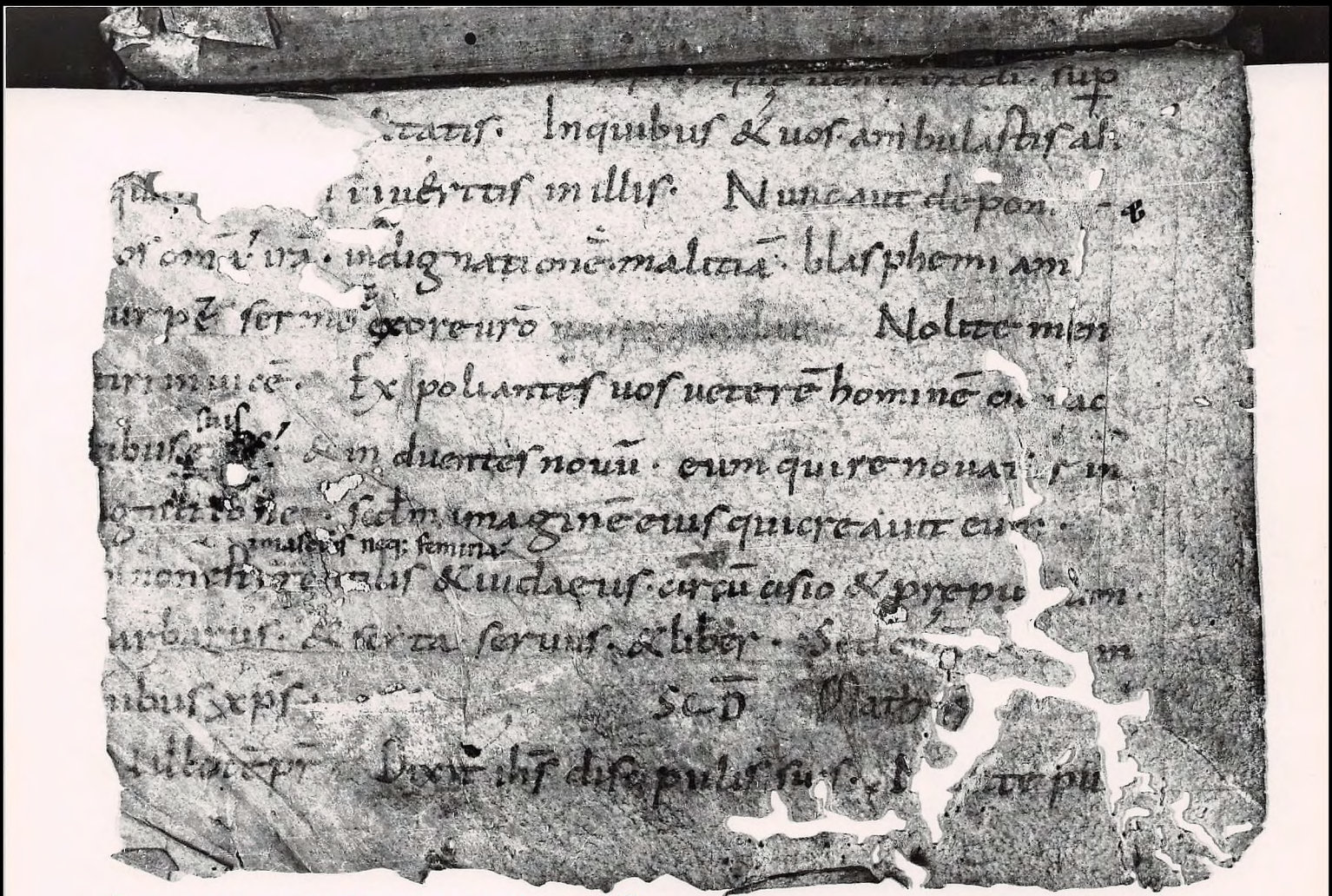

Lpz.UB. 114, Vorsatzbl. linker

Lpz. UB. 114, Vorsatzbl. [illegible]

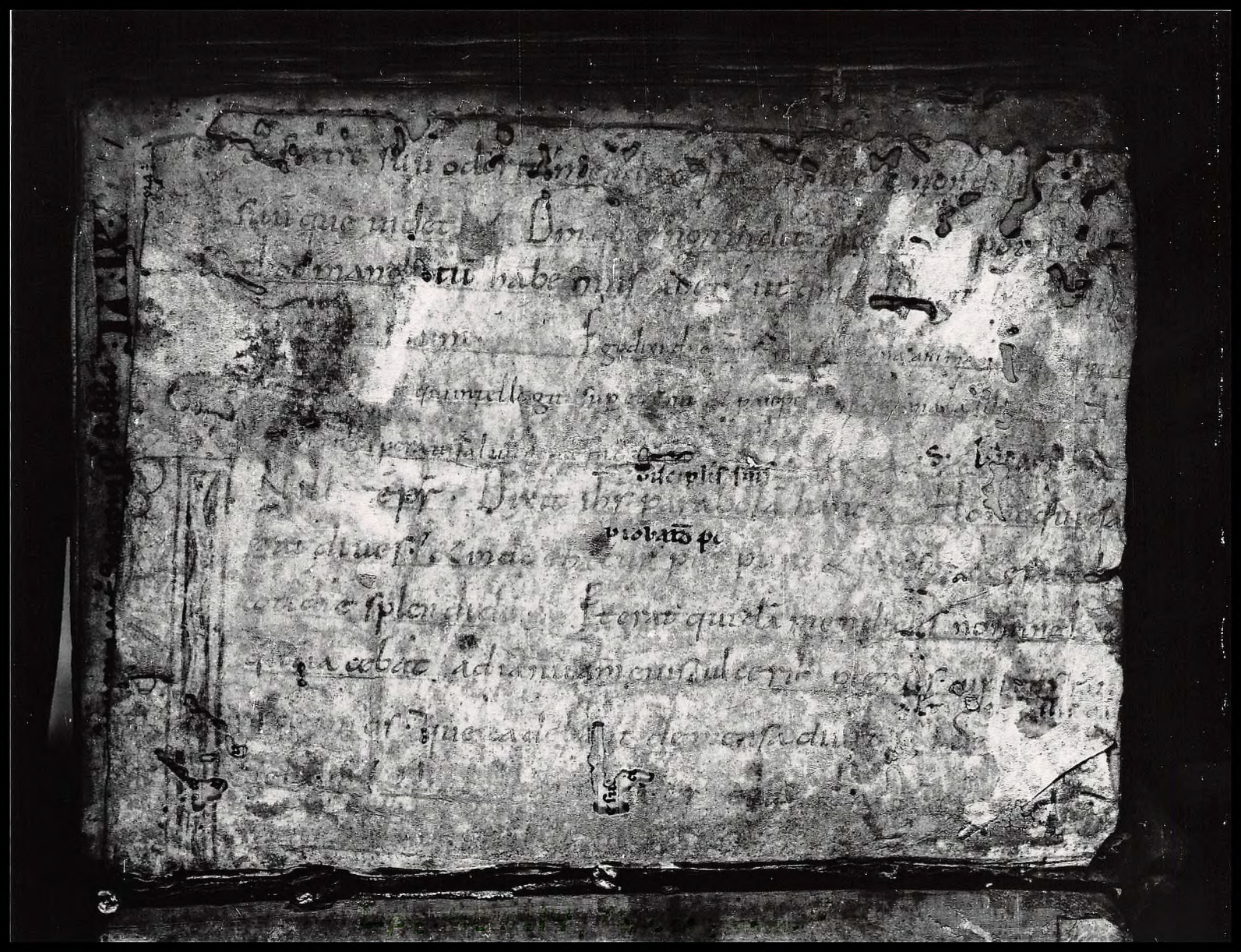

Nec aut filii. Sicut vera prophetarum
[illegible] Nec quisquis exmortuus surrexit ut credant
[illegible] de qua oratione nra resurrs & dns ins.
[illegible] dne tibi dicta ps placatus assume. & ad perpe
[illegible] obsequia tibi proveniat subsidium. p.

Narabo omia mirabilia tua letabor & exultabor in te psallā nom
altissime dne repleti muneribus. prestaqs ut & salutē
[illegible] capiamus. & a tua numquā laudē cessemus. p
[illegible] tuos dne bene dicto de[illegible] deprecatione confirma. &
[illegible] & a maledictione nunquā [illegible] differe para

Lpz. UB. Cod. 114 Vorsatz vorn

Ms. 114

Lpz. UB. Cod. 253, Spiegel hinten

Lpz. UB. 253, Spiegel hinten

Lpz. UB. 253, Spiegel hinten

Lpz. UB. 253, Spiegel hinten

Scendume aut quaquidam
q sint diptongi apudlatinos ·
nuor tantum apudmodernos in
habentur · ę · æ · oe · au · eu ·
uero · pecus ani[illegible]quos · quā
dmodernos inuenit grāmatico ·
ritur autem · siuls supradictū ē ·
ales · p se posite longe sunt · & duo
mpora habent · utrum communia
mnia tempora · si longe fuerint
ram habere · Nequaquā · quo
ento labitur lingua · ap rior in
uocalem · [illegible]
Cum res
oetae · A · nichil
gra in hoc cast que
nonpotest una
bere tempora
one sue sitna
quādiu
pauocal · s · in
tes · ut ast · Aut
nantem · & ex
ma ;
positio qua precedit · Aponendo sci
cō quod poetae adtrahant duodi
ndia tempora in metro · a sequenti
bus consonantibus · quas singulas se
mus tempus habere constat · & ponūt
in pcedente uocali · Unde dam · & poe
ta · posuit dicitur ·
ut una nam duplicē · ua xis · Qua
re duple dicitur · super uis in
ofendimę · sed uel qa pdus
nauis in paribus doceat · dicē · de duo b ·
alterum · & de multis aliud · quę hic
ipse dicere uolunt · alterā consonantē
& altere uocalem · cū ecdue consonan
tes · me due uocales · ibi ponantur ·
Ad quod respondendum · q a nonob hanc
subaudi tionem dix̄ · Alterā · & alterā
ut intellegantur · due uocales · & due con
sonantes tantū · sed addlud pecus
respexit · qua altera ē · i · A · T · &
altera · u · A · T ·
Aut in · i · litteram solum loco conso
nantis · positamquā nonnulli gemi
nant · ut uoce · ea dda romanes uti
cere posse · Notandum q dueruditis
simi · grāmatici · tamen hoc quāma
luis similibus uerbis · gemināt · i ·
sed quia huius mollerabilis · ibierat ·
ppter pronunciane uocalis · que simul
ungebant · expulsume unus · i · aper
spicatorib · phylophis remansing · al
ud loco cōsonantis · & pducit · uocalē
pcedentem · que admodū due consonantes ·
Sunt & um syllabe · que cōmunes dicun
tur · Cōmunes syllabe ducuntur · eo
quod aduersū poete aliquando ducuntur ·
aliquando corripiunt ·
Cum una correptā uocalē · due con
sonantes sequunt · quarū prior aut
muta que prā ē · aut f · s · emuoca
lis · & sequens liquida · quia donatus co
pendiums ecutus noluit ex eplaci
[illegible]

Aduertisum è pe
mihi in sepul cri
ortuū meū ¶ Res
Audmos dnē ¶ si in
ecri sepul cri: sepe
phibere te poterit
is sepelias mortuū
ē. et adorauit popu
ōs heth. dixitq. ad
ū ē. ut sepeliā mor
intercedite apud
mihi spelunca dupli
ma parte agri sui
ā dat eam mihi
¶ habitabat aut
orū heth. ¶ Respon
am cuncti sauchen
ur portam urbis
ā ne fiat dnē mi
e loquor ¶ Agrū
quae meo est pre
sepeli mortuū
ā cor ap. pul o terre
eū cū sancte plebe
e pecunia pagro
iam mortuū meū
Due mihi aud
e centū arge

quā ego tibi postulauero coram ciuibus
tuis hoc fiat quia dimicentos sid. of argenti
& probate monete publice. Confirmatū
q. est ager quondā ephronis. in quo erat
spelunca duplex. respiciens mambre. tam
ipse quā spelunca & omnes arbores eius in
cunctis terminis per circuitū abrahae impos
sessione. in conspectu filiorum heth. & cunctis
qui intrabant portā ciuitatis illius. Atq;
ita sepeliuit abraham uxorem suā saram. in
spelunca agri duplici. quae respicit mambre
hec ē ebron. in terra chanaan. Et con
firmatus est ager. & antrū quod erat in eo.
abrahae. in possessione. monumenti a fi
liis heth. XLI Z dñs in cunctis bene

ERat aut abraham senex dieru q. multoru.
dixerat ei. Dixitq. ad seruū seniorē dom
suae. qui prae erat omnib. quae habebat
pone manū tuā sub femore meo. ut adiu
rē te p dñm dm caeli & terrae. ut non accei
pias uxorē filio meo de filiabus chanane
orū. inter quos habito. sed ad terrā & ad
cognationē meā proficiscaris. & inde ac
cipias uxorē filio meo. Isaac. Respondit seruus
Si noluerit mulier uenire mecū in terrā hanc. num re
ducere debeo filium tuū ad locū de
quo egressus es. Dixit abraham. Caue ne
quando reducas illuc filiū meū. Dns de
li quitulit me de domo patris mei & de

L.p3. UB. 342. Spiegel vom

Lpz. UB. 342. Spiegel vom

f. 79 vers.

liber 5us.

[illegible] modicum libellum smaragdus de diuer[illegible]
[illegible]us collegit & ei nom diadema mona
[illegible]orum imposuit. Quia sic diadema gemma
ta & hic liber fulget undiq.

BIBL. VNIVERS. LIPS.

HVNC MODICVM OPERIS
nri libellum. de multorum dictis
orcho doxorum oppulante xpo
collegimus patrum & per eorum
discurrentes florencia prata. bene olentes
ueluti ad manum collegimus floscelos. atq;
de aliorum florigero. atq; de benedictionibus
dni pleno. ea que necessaria monachis esse per
speximus collegimus agro. & in hoc paruo studu
imus congregare libello. Ea uidelicet causa. que
utpfectorum monachorum. corda demulceant
et ad desiderium patrie celestis auidus sub
muus quae erigant. Infirmorum quoq; mona
chorum corda confirmet. & roborent. & ad
regularem emendacionem pducant. et quia
in regula beati benedicti scripti est. nox ut sur
rexerint ad cenam fres studeant omes in unum.

Lpz. UB. 357, f. 2r.

Qui dicit se nosse dñm. et mandata eius non custodit mendax est,
In hoc enim scimus qm cognouimus eum si mandata eius ob
seruamus. Et uirtutem resurrectionis eius; Agnoscimus enī
uirtutem resurrectionis xpi. quando credimus. quia dm
eum suscitauit. Et nos cum illo suscitauit ppter suam.
et a damnatione mortis eripuit. et erectos in hereditate
aeterna aut filios ad patris dextera collocauit; Octaua enī
die dns a mortuis resurgens. exemplum nobis futurae re
surrectionis. et mysterium ostendit noue conuersatī
onis. et clarificatione dñi nri ihu xpi In sanctis

De dño ihu xpo sic paulus apls dicit, Cū

uenerit glorificari in sanctis suis. ille qui in gta naturali
ter sua semp gloriosus. semp q. manet glorificatus. In iudi
cio cum uenerit iudicare uiuos et mortuos et seculum p
ignem. glorificabit se et suos. ipse cum illis gloriosus et glo
rificatus apparens. a claritate potentiae suae clarificans
illos. sicut et idem pater dns ait, Et claritatem quā dedisti
mihi dedi eis, Et alibi. Fulgebunt iusti inquit. sicut sol
in regno patris mei;; Qua ppetua et gloriosa gloria glo
rificati. In iudicio cum xpo apparebunt electi, Uenit
ergo deinceps in iudicio apparere in sciis suis glorificatus.
qui in quibus apparuit in passione sua despectus. Et qui ante

Lpz. UB. 357. fol. 79v

Lpz. UB. 431. f. 104ᵛ

rulentib⁹ p̄clusoq; ſpū·ultimū ſan diem deſignauit.
Quā pat̄ tuus apolloni⁹ cſſecto loculo cū ornam̄tis re-
galib; ⁊ xx ſcūtarū aur·in marc miſit. ut quocūq;
ille deuol⁹ ta ipſa ſibi rectis ⁊c. Nauſ quoq; luctan
tib; uentis cū patre tuo lugente ⁊ in cunabulis
poſita p̄ uent ad hanc ciuitat̄. his g̃ hoſpitib; tran
gulioni ⁊ dionſidi. una m̄ta ⁊ cōmendauit ei⁹
apolloni⁹ pat̄ tuus·uocūq; ferat ntq; barbā ntq; ungue⁹
incidat·nisi ⁊ p⁹ nuptiis tradat. Hē g̃ mento·ut si
p⁹ mort̄ mā hoſpitis tui quos parentis appellas ali
qua forte in urnā ferum·aſcendas forū·⁊ ibi in urni
ſtatuā patris tui in uia ſtant̄ apphendas ſtatuā ⁊ pcla
ma; ei⁹ ſium filia iii⁹ cui⁹ hec ē ſtatua. Cuius ū memores be
neficior patris tui·in urnā tuā undicabūt. Cui tarsia
ait. Cara nutrix tutor dñ·q; ſi forte aliquis humanus
casꝰ euenisſet anteq; hec m̄ referres·ego penit⁹ neſciem
ſtirpem natalium mear. Cumq; hec adinuicē loquunt⁹.
nutrix in gremio puellę emiſit ſpūm. Tarsia ū nutri-
cis ſuę corp⁹ tradidit ſepulture. atq; tā annua diu
lugere cepit. ⁊ depoſito luctu. in dulc̄ p̄ori dig-
nitate. petit ſcola ſua ⁊ libralia ſtudia. ⁊ erat
ſa diſcola n̄ p⁹ ſumebat cybum·quā nutrices ſuę
monumentum intrare ⁊ forens ampulla uini. ⁊ oran⁹
in grediebat·ibiq; manes parentū ſuor in uoca-
bat. Et cū hec ageret. quada die dionſides

e

f. 104 rect
Lpz. 46. 431. f. 99v

ipſe dixerat. Interpoſito breui temporis ſpacio. cū
nō poſſet puella ulla ratione amoris ſui uulnus tole-
rare. multa in firmitate mēbra contraxit. cepit ia
cere. Inē que rex ut uidit filiā ſuā ſubtantiā in firmi
tatē incidiſſe. ſollicit' ad libitū medicos. Qui uenien-
tes tēptant uenas ſingulas corporis tanguntꝫ nec
oīno aliquas inueniunt. Rex poſt paucos dies uenit a
pollonium. foris pcit. & cū eo cepit deambulare. Cumſtarē
iuuenes —— ſcolastici tres nobiliſſimi. qui plongū tēp'
filiā ei in matrimoniū petebant. una uoce ſalutauē-
runt eum. Quos intuens rex ait. Quid ē qđ una uo
ce parte ſalutaſtis. Vn' ocul' ait. Petimus nob filiā
tuā in matrimoniū. tu ſi' differendo tangas. ppē
qđ ho dic' ſimul uenim'. elige nobis unū que ut ēlis
habere generū. Rex ait. Non apto tēpore me inter
pellaſtis. filia mea ſtudiis uacat. & pamore ſtudi-
orū imbecillis iacet. ſi; ne uidear uos diutiꝰ differre.
ſcribite i eo dicellis nomina ura. & dotis quantitatē.
& dirigite ipſos eo dicellos filie mee. & ipſa ſibi elegat
que uelit. Tē illi tres iuuenes ſcripſerunt nomina
ſua. & dotis quantitatē. Rex acceptis eo dicellis. &
anulo ſuo ſignatis dat apollonio dicens. Tolle ma
giſtē pter in uria tua hos eo dicellos. & pfer diſcipu-
le tue. hic enī loc' te deſiderat. Apollonius acceptis eo
dicellis pgit domū regis. & intrauit cubiculū. tradidit

M. Manilii Astronomica (Lpz. Teubner 1915) ✗

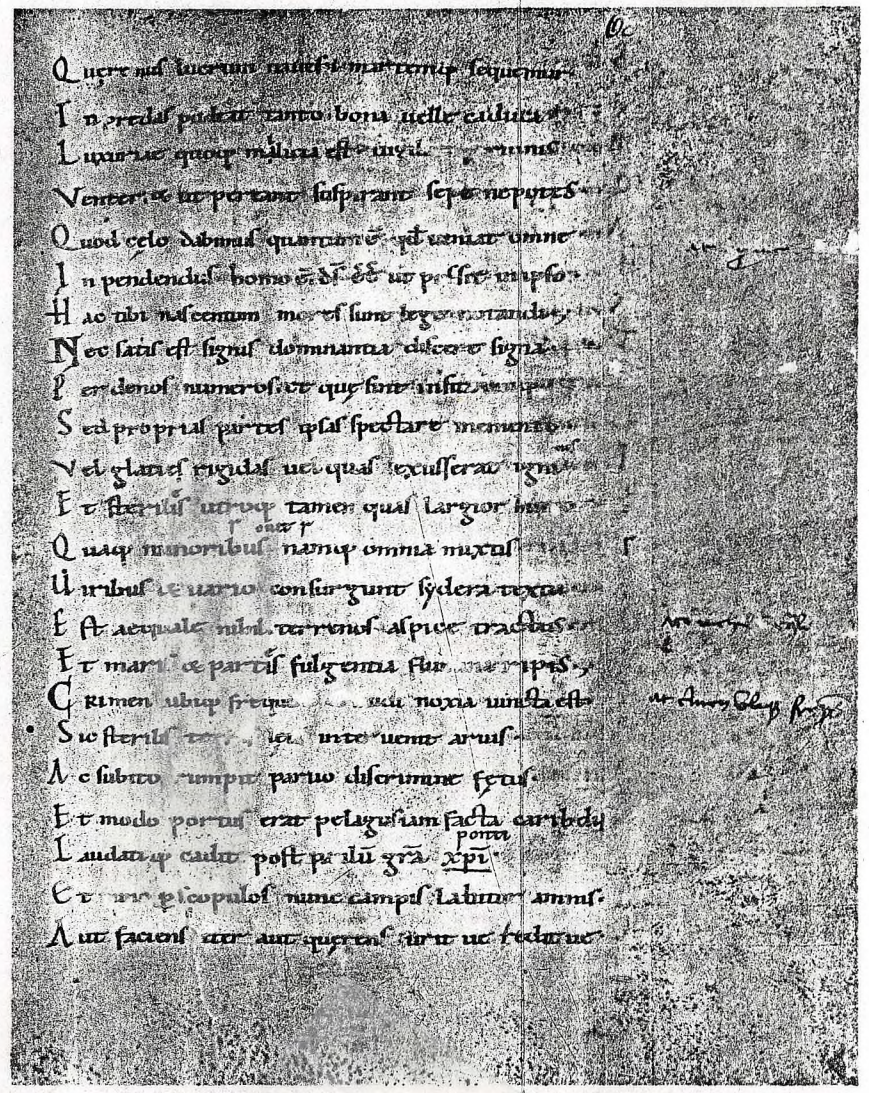

Lipsiensis 1465 (fol. 68r)

Man. 4° 402 - 424

M. Manilii Astronomica, ed. J. van Wageningen
(Lpz. 1915)

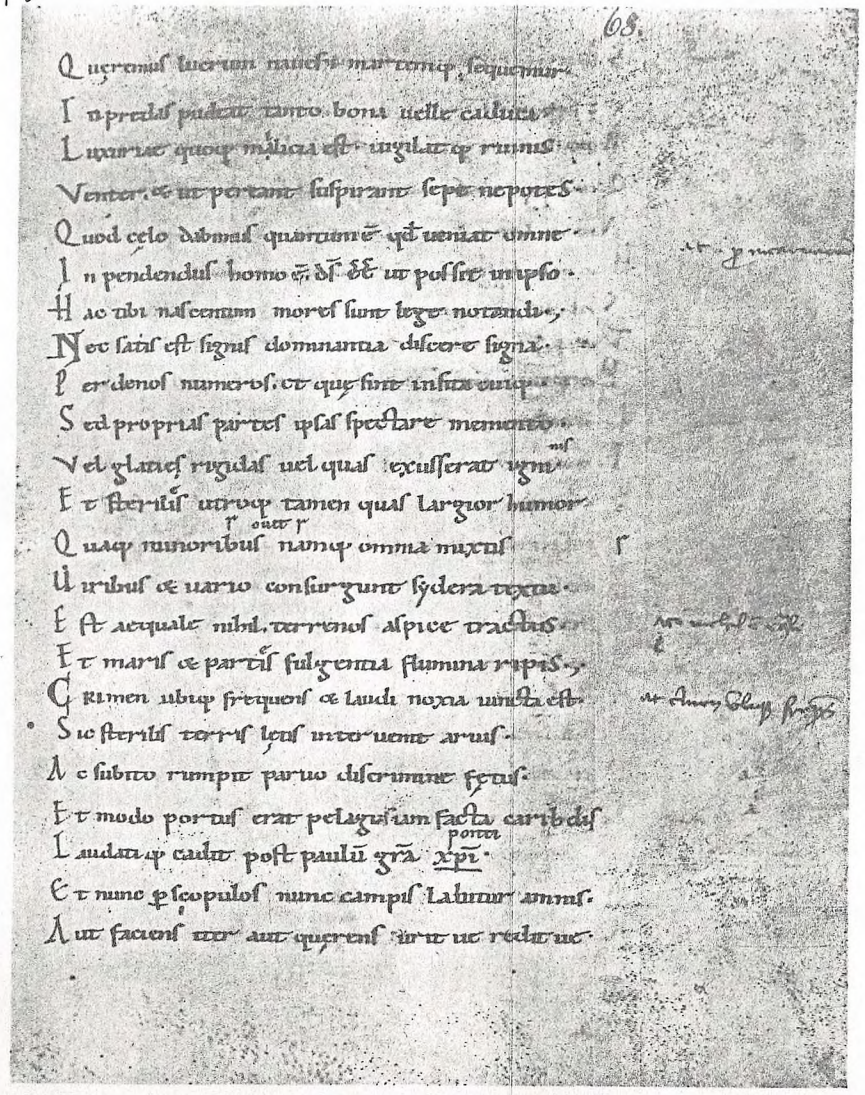

Lipsiensis 1465 (fol. 68r)

Man. 4 402 - 424

Leipzig UB 1493, fol. 2ᵃ

meson·mese·nutrisq; igit̄ tetrachordis·hypate meson annumerata ē·superioris·q· tetra
chordi ea ē acutissima·posteriorisq; grauissima·Estq; ista c̄iunctio una eademq· chorda·
ut hypate meson duo tetrachorda coniungens·uel eadem ypaton ac meson tetrachorda·
in superiore descriptione iunxit: Est igit̄ synaphe quę c̄iunctio dr̄·duorū tetra
chordorū·uox media·superioris quidē acutissima posterioris uero grauissima· Qd sit di
XXV. Die zeuxis ů appellat̄ quę disiunctio dici potest· quociens duo tetrachorda
toni medietate superant̄ ut inhis duob·tetrachordis

Hypatemeson	Paramese
Parhypatemeson	Trite diezeugmen̄
Lycanos meson	Paranete diezeugm̄
Mese	Nete diezeugmenon

Quo igit̄ ee tetrachorda euidenter apparet· quo quidem quando octo sunt chordę· sed di
azeuxis ē idē disiunctio· inter mesen ac parameson· quę int̄ se pleno differunt tono
dequib; euidentū explicabit̄·cū unū q̄dq· studiosius explanandū· posterior tractat
assumpserit; Sed diligentū inuenim quinq; n̄ amplius tetrachorda· reppertumur;
XXVI. hypaton·meson; sinemmenon·diezeugm̄·hypboleon·Alipsis aut̄ earū nomina la
Q. B. nomi tina oratione ita interpretatus ē·vthypatas principales uocaret· mesas medias
nib; nec synemmenas c̄iunctas·diezeugmenas disiunctas·hypboleas excellentes·sed nob
uos appel malieno opere nerint immorandum· Illud tam interim·desuperiorib; tetrachordis· XXVII
lauerit addendū uidet̄·q̄t abhypatemeson usq· adneten·quasi q̄t dā ordinis distinc qb;
Alipsin tionisq; celestis exemplar ē Namq; hypate meson saturno est attributa·parhypate pa
ů ioualicirculo similis ē lycanos meson marti tradidere·sol mesen optinuit·
Trite sinemmenon ueri habēc·paraneten synemmenon·mercurius regit·nete aut̄ lunaris
circuli tenet exemplum·Sed marcus tullius contrariū ordinē facit·nā in·vi·libro
de re publica ait·& natura fert ut extrema ex altera parte grauit̄·ex altera
aut̄ acute sonent·Quā obcausā summi ille celi stelliser cursus cuius conuer
sio ē concitacior·acuto & excitato mouetur·sono·grauissimo aut̄ hic lunaris·
atq; infimus·nam terra nona immobilis manens·una sede semp̄ heret·Hic igit̄
tullius terrā quasi silentiū ponit scilicet immobilē; Post hanc qui proxim silentio
ē dat lunę grauissimū sonū·ut sit luna pslabanomenos·mercurius hypate
hypaton·venus parhypate hypaton·sol lycanos hypaton·mars hypatemeson
iuppiter parhypatemeson·saturnus lycanos meson·celū ultimū mese·Quę ů sint
harū immobiles·quę ů motū mobiles·quę aut̄ int̄ immobiles mobilesq; consistant·
cū demonochordi regularis diuisione tractauero·erit locus aptior explicandi·

XXVIII·QVAE SIT NATVRA CONSONANTIARVM·

amo virginei partus millesimo·D·xcvj°

Lpz. UB
Ms. 1493, fol. 2r

Lpz. UB. 1493, fol. 3v

artificiſ exercet̃. multo enī maī atq; auctī ẽ scire qđ quiſq; faciat · quā ipſū illud effi cere qđ sciat · & enī illud artificiū corporale quaſi seruiens famulat̃ ratio ū quaſi domina imperat · & nisi maī scđm id qđ ratio sancit efficiat frustra sit · Quanto igit̃ p̄clarior ẽ scientia musicę · incognitione rationiſ · quā in opere efficiendi atq; actu ū tantū scilicet quantū corp̄ mentē superat̃ · qđ scilicet rationiſ expers seruitio degit · Illa ū imperat atq; adrectū deduc̃ · qđ nisi ei paratū imperio · experſ op̄ ratione · titubabit · Vnde fit ut speculatio rationiſ operandi actu nonegeat · manuū uero opera nulla sint nisi ratione ducant̃ · Iam ū quanta sit gl̄ia mentiū rationiſ hinc intellegi potest · quod ceteri ut ita dicam corporaleſ artificeſ · nonexdiſciplina · sed exipſiſ paciuſ instrumentiſ eępęre uocabula · Nam citharedus excithara · auledus extibia · ceteriq; musicus instrumentorū suorū uocabuliſ nuncupant̃ · Iſ ū ẽ musicus qui ratione perpensa canendi scientiā nonſeruitio operiſ · sed imperio speculationiſ assumpſit · Quod scilicet medificiorū bellorūq; operū uidem̃ · incommoda scilicet nuncupatione uocabuli eorū namq; nominib: uel edificia inſcribunt̃ · uel ducunt̃ triumphi · quorum imperio ac ratione instituta sunt ñ quorū opere seruitioq; p̄fecta · Tria igit̃ genera sunt · quę circa artem musicā uersant̃ · Vnū genī ẽ qđ instrumentiſ agit̃ · Aliud fingit carmina Tertiū qđ instrumentorū op̄ · carmenq; diiudicat · Sed illud quidē qđ instrumentiſ positum est ibi totā operā cōsumit · utiſ citharedi quiq; organo · ceteriſq; musicę · instrumentiſ artificiū p̄bant · a musicę scientię intellectu · se iuncti sunt · Quō famulant̃ · ut dictum est · nec quicquā afferūt rationiſ · sed sunt totī speculationiſ expteſ · Secundū uero musicā agentiū genus · poetarū est · nonqđ ponus speculatione · ac ratione · quam naturali quodā instinctu ferūt̃ ad carm̃ · Atq; idcirco hoc quoq; genus a musica segregandū est · Tertiū ẽ qđ iudicandi pertinā sumit · uirtutemoſ camilenaſq; omniq; carm̃ possit p̄pendere · Quod scilicet quō totū in ratione ac speculatione positum ẽ · hoc p̄p̄e musice deputabit̃ · Iſq; ẽ musicus cui adē facultaſ scđm speculationē rationē ue p̄positā · ac musicę conuenienter̃ · de modiſ ac rithmiſ · deq; generib: camilenarū · ac de permixtionibus ac de omnib: dequib; posteriuſ explicandū est · ac de poetarū carminibus di iudicandi · EXPLICIT DE MUSICA ID EST ARMONIAE INSTITUTIONIBUS LIBER PRIMUS · INCIPIT SECUNDUS · PROEMIUM · I ·

Superiuſ uolumen cuncta digeſſit · Quę nunc diligentius demonstranda esse proposui · Itaq; priuſquā ad ea ueniam · quę priuatiſ rationib: perdocenda sunt · pauca premittā · quib · elucubratior animuſ auditoriſ · ad ea quę discenda sunt accipienda perueniat · II ·

QUID PYTHAGORAS ESSE PHILOSOPHIAM CONSTITUERIT

Primuſ omnium Pythagoraſ sapientię studium philosophiam nuncupauit · quam scilicet ut hiſtoricī eius rei noticiam ac diſciplinā ponebat · quę p̄prię uere q; ēt

Lpz. UB.
Ms. 1493, fol. 3'

Siqueram inhis duobus nūis. cc xl uu. & cc l vu. quā partē minoris cū toto ipso maior inse habeat ut inceus
ꝑportionib; fieri sole. nulla ꝑsiū aquocūq; nūo denōata occurrē. idneq; xvi^ma aut xvii^ma t xviii^ma talia quelibē.
qa ipsi cc xl uu. qē minor ꝑ nullā quālibē talū diuidi potē. ꝑ pē qdra ē fuse dr̄ qd xvii unitates quib; ma
ior numerus superat. minus sit quā octaua decima pars minoris. plus ū quā xviii pars ipsius minoris qd de
nullis inferioribus nūis dici ēuenienter potuit. ut aut minus xvii. aut plus xviii aut alterā aliqua pars mi
noris ipsiū. cc. xl uu. eēnt ipsi xvii. nisi de xviii. 7 xviiii. Id aū longe inseqentib; cū ꝑ pruis demon
strationib; exeqt̄ dicens. qd minus semitonii minorē qdē habeat ꝓportionē. quā xviii semis ad
xviiii semis. Maiorē quā xviiii ad xx. Siū semitonii medietas uera toni eēt. tc. xi pars minoris qs ma
ior excederet numerus. Nā cū toni inses octaua sit. si pars octaua ducat̄ medio. erit xvii. at si octaua
partē de superiori primo tono duudas. id de c xcu. 7 cc xvii. qē xxviii erunt xvii xvii pars ipsiū exceu.
Qd & inhis nūis facile apparere. si eēnt tamū cc xl. 7 cc l v. Cēt enī octa cc xl. xxx. sexta decima
xv. Quā si ita ordinaremus ut fieret tonus ad cc xl. addita ei sua octaua fierent cc l xx. Addita ū sua
xvii fierent cc l v. hiergo si ita disposita eēnt. cc. xl. cc l v. cc l xx. tē uerū semitonii uideret̄ inter cc xl
& cc l v. qi maior haberet minorē inse & ei xvi pārte id dimidiā viii^am. Porro ēcuis inquacūq; diuisa
ꝓportione locabrē suppariculari. ut scilicet eā ꝓportionē medius numerus habeat ad ēmū quā ad
primū. S; neat numerus inter eos loco indiaressaronē statuat̄ q octauę pars rationē ad quartū ualeat re
tinere obsistit sesqtēa ꝓportio q facta ē quarti ad primū. Quo circa inter ea tū & quartū ī nisi illud b re
ue spatiū relinquit̄ qd semitonii dr̄. Qd ne diminuūtoni teneat quantitatē mutatione octauę partis.
de pinde & iā xvi ipsius tēu efficit̄ nūi. quāquā nec sic qq; omino ut dictū ē medietate integra toni recipe
re sectionē. huiū modi ꝑ obstacul ēmini coarctat. nullius alterius partis receptibiles dici ponet̄. quā ut
diceremus minus. quā xviii^ma maius quā xviii^ma partē tenere. Inquo attendendū qm diminutio partiū
subnoret̄. Nā si xvii^ma bene dicat aliquamo qdē ꝓpensiū ut pote quasi dimidiū uideret̄. Si aū xvii quā
ius iā diminutius. ad huc tam qddā plus augmti ēduceret̄. Nē ū dicens xviii iā multo a medietate
precedentē designat. quā & ad huc ꝙq; ēt rabi monstrat. cui sub inferr minus quā xviii Cui ū adiē plus
quā xviii. parentē naturā partiū de monstrat qa maior sit xviii. quā xviii. de pli xvi. maior
quam hę t xvii.

Lpz. UB.
1493
f. 12v

Lpz. UB. 1493, fol. 14

retinꝫ & tonū. eo scilicet quē d[illegible] cccc.xli. Minor ē igit̄ diapason cōsonantia sex tonis atq; id qđ sex toni diapason cōsonantiā sup uadunt uoco comma. quod constat in minimis numeris .dxxiiii. & .ccxxxvi. & .dxxxi. cccc.xli. Sed de his qđ ar. est toxen̄ sentiat. qui aurib' dedit omne iudicium alius cōmemorabo. nunc uolumini⁹ seriē fastidii uitare astringam.

Explic̄ de musica id̄ Ar[illegible] monica institutione liber .ii. Incipit tertius [illegible] phemi um aduersum aristoxenum: demonstratio super particulare⁹ ꝓportiones inequa diuidi n̄ possēt q; ideo nec tonum. ꝙ superiore uolumine demonstratū ē de cęteris consonantiis ex duob' tonis ⁊ semitonio. Diapente ū ea trib' a semitonio copulari. sed ea semitonia dimidium toni integrū non posse ꝓficere. sisingillatim consedęrata tractentur. atq; ideo diapason ad sex tonos nullo modo ꝓuenire. Sed quō aristoxenus musicus iudicio aurium cuncta ꝓmittens. hęc semitonia n̄ arbitratur ee sedm pythagoricos ⁊ tractoria dimidio. sed sic̄ semitonia dicuntur. tta ee dimidietates .ii. tonorū. Debis dē rursus paulisp ē disputandum demonstrandū q; prius nulla sup particulare⁹ habitudinē noto numero posse diuidi in integra mediętatē. Int̄ duos enī numeros sup particulare⁹ ꝓportione⁹ cōmenetes. sue illi sint principales quorū ē unitas differentia. sue posteriores .ii. ad .iii. sue .iii. ad .iiii. sue .xii. ad .xviii. nullus ita poterit medius numerus collocari. utquā minimi ꝓportione⁹ tenꝫ ad mediū. ea medius teneat ad extremū. scilicet ut in geometrica ꝓportione. sed aut differencias equas facere potest. ut sit ęqualitas sedm arithmeticā mediętatē. aut armonicā in t̄ eos dē t̄minos medius numerus collocatus faciet mediętatē aut quālibꝫ aliā quarū mathematicis facta mentionē. Qđ sic id demonstrabitur. nec illud quidē ēstare potest. sesquioctauū ꝓportionē quę tonus ē. in dimidia posse discerni. quando quidē sesquioctaua omīs in sup particulari. inequalitatis genere cōsistit. Id ū medius inductione monstrabit. nā si ꝑ singulas ꝓportiones cōsideratione deducti. scilicꝫ sup particulares. nulla ꝑ sus occurrit quę in t̄ posito medio t̄mino equis ꝓportionib' dimidiatur. non ē dubiū qđ sup particularis cōparatio non possit inequa partiri. Quod si uideat auribus cōsonū aliqđ emetiē. oū cuilibꝫ uoci duo. bus tonis ⁊ semitonio integro distans uocula cōparet. id n̄ ee cōsonū natura monstrat. Sed quō omīs sensus quę minima ꝫ cōprehendere nequeat. id circo hanc differentiam quę ultra cōsonū. ꝓcedit sensū aurium non posse distinguere. fore aut̄ ut deprehendat̄. si frequentissime talis ꝑticula. ꝓcedę crescat. errores. nā qđ immunimo haurit sine cernit̄ cōpositū cōmunemq; cum uim magnū. cęperit pundetur; Aqua igit̄ ꝓportione⁹ ordinandū. An compendū dabim' quęstioni si habeo de quo querit̄ ordinem. id ū ē tonus in duo possit ęqua partiri. nec ne. Nunc igit̄ de tono ē ꝓtractandū & quē ad modū non possit in duo equa diuidi demonstrandū ē. quā demonstrationē si quis ad reliquas sup particulares cōparationes transferat. similit̄ demonstrabit̄ super particulare⁹ inequa noto atq; integro numero separari n̄ posse. Primi igit̄ tonii ē termini⁹ numeri sunt .viii. atq; viii. sed quō se ista ita naturaliter cōsecunt̄. ut medius int̄ eos numerus

intelligit̄ qđ n̄ faciunt duę .ꝫ. sesq; septimę .ꝫ. decimę .ꝫ. tonū integrū.

14v

Lpz. UB.
Ms. 1493
fol. 14v

portionē. quā lxxv. ad lxxiii. minorē quā lxviii. ad lxxiii. id ū ita demonstra
bū. ac primo quidē illud premittendū ē qd sex toni diapason cōmate transcen
dunt. Sit igit a. q dēcc et xii cxliii. B. aūt diapason ad eī cōmensē sonatā indu
plicī scilicet cēstuma. d xxiii. cc lxxxviii. c. ū sex tonis ab a. nūo discedat. & sit
d xxxi. cccxli. quę oīa ex sedi uolumus tonorū dispositione sunt colligenda.
1 mt b. igit atq; c. commatis pportio commen. aufero igitur. b. numerū de nūo
c. relinqt d. in viii clm unitatib; collocatus. qui d. numerus minor quidē ē quā
sit septuagesima tertia pars. B numeri maioris ū quā ut eidē septuagesima
quarta sit. nā si eundē. d. numerū quē in viii clm septuagies ter multiplicē. fit mi
hi. e. numerus ind xxii. clxviiii. unitatū; cēstimatus. si eū septuagies quat multi
plicē. fit. f. numerus. d xxviiii. cccxxii. quorū quidē. e. q p lxxiii. auctus ē. minorē
b. numero. M. f aūt q p lxxiii. maior est. b. nūo. N. xxxiii. Recte igit dictum ē. d. eū qd ē. B.
minorē quidē ee quā septuagesimā tertiā partē. maiorē ū quā septuagesimā
quartam. Quo circa &c. numerus. B. numerū minore q dē parte eū qd ē. B. eundē
b superat. quā septuagesima tertia. maiore ū quā septuagesima quarta. Cuius q
qd ēc. pportio ad id qd ē. b. maior quidē ē quā lxxv. ad lxxiii. minor ū quā lxxiii
ad lxxviii. nā in priore unitas septuagesima quarta ē minoris. in posteriore uero
eadē unitas septuagesima tertia.

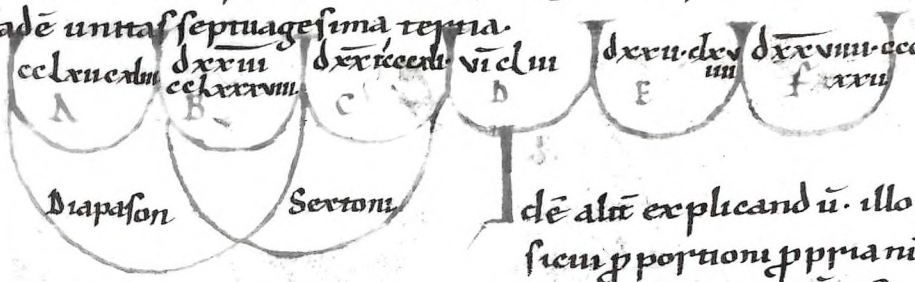

dē alīt explicandū. illo primus p̄sumpto. qd
sicut p pportioni ppria nūorū differentia equaliū
augeat. minor int eos q post additionē fiunt
pportio cū ebit. quā int prior es q ante additionē ullā quadā ppportione dista
bant. ut sex & quatuor; suntq; differentia sua id binarius apponat. fient viii
& vi. sed numeri sex & quatuor. sesquitertia. int viii. & vi. sesquitertia ppportio cō
netur. minor ū ō ē ppportio sequitertia. sesqualtera ppportione. Hoc igitur ita
p̄dicto ~~dispensanē~~ disponam. superiores nūi qui portionē cōmatis communebant
idē d xxxi. ccccxli. & sit a. sit & iam. b. d xxiii. cclxxxviii. horū differentia
sit c. viii clm. C igit numerus maiorē numerū q ē a. septuagies quinquies menta
tur. Si g. c numerū septuagies quinquies multiplicē fiet mihi. d. numerus qui ē
d xxxvi. ccccl xxv. Igit. d. numerus. eū q ē a. numero eo qē. e. ante cedit id ū. xxxiii
Rursus. c. numerus eum qui ē. b. metiatur. septuagies quat multiplicetq; fiet igit
numerus. f. d xxviii. ccc xxii. quf. eo qē. b. maior ē. eodē. e. numero qui ē
ū xxxiii. Ergo. d. numerus eum q ē a. numerum transcendit e. numero. B aūt

Lpz. UB. 1493, f. 20v

eui ē qd ē c. metr c. terminus id qd ē b. t bis t terno. t deinceps. dr ē ut c. ad b. ita b. ad d. metitur b. terminus id qd ē d. Quo circa quia ē ea c. terminus. id qd ē b. metitur ead. metiet. Multiplex ē igit d. eui qd ē c. & ē d. c. interuallū effectū ex cō posito bis. copulatoq; sibimet & p binariū multiplicato b. c. intuallo. Innumeris quoq; idē p habit. Sit enim b. ad c. duplū ut binarius ad unitatē & fiat ut c. ad b. ita b. ad d. erit igit d. quaternarius multiplex ē aū b. ad c. id binarius ad unitatē. multiplex ē igit d. quaternarius ad c. unitatē. Est enim quadruplus quaternarius unitatis. & binario multiplicata media tas qd ē interuallū B. c. terualli ū binario multiplicatū multiplex effecerit intuallū. ip

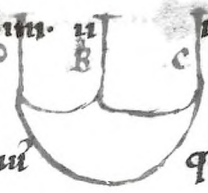

-ſ. ½ pus int uallū multiplex erit. Sit interuallū b. c. & fiat ut c. ad b. ita b. ad d. & Sunt ſiqq; d. ſit ad c. multiplex dico qua b. eui qd ē c. multiplex ē. quo eni d. eui qd ē c. multiplex ē. metiet & b. metietur a c. id qd ē d. Ostensiue uero. quo ſi ſint p portionales inter numeros & prior. fuerit ultimo cōparatus. ſi primū ultimus fuerit mensus. metietur & medius igit metiet id qd ē b. multiplex ē igit b. eui qd ē c. id rursus ex nius. ſit c. unitas d. ū exduplicata p portione. B. c. ſit quaternarius. & ē multiplex eui qd ē c. ē eni quadruplus. Qm igit hic quadruplū exduplicata b. c. p portione genuit. B. c. p portio dimidiū eni erit. Igit b. c. p portio dupla ē. ſed duplū multiplex ē. Erit & b. c. p portio multiplex.

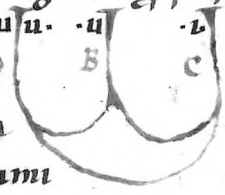

neq; unus neq; plures p portio ſupparticularis interualli medius numeros. reſ p portionalium interuenient. Sit enim b. c. p portio & ineadē p portione. minimi ſint d. f. & g. Quo igit d. f. & g. minimi ſunt ineadē p portione. ſunt eiuſdē p portionis primi. Quo circa ſola eos unitas metietur. duo ſeptē & g. ab d. f. & relinquatur d. Hic ē & utroq; menſura cōmunis. hęc & erit unitas. Quo circa nullus int f. d. atq; g. metiet numerus. qui ſit ab f. d. quidē minor. maior ū ab g. Sola enim int ē unitas. Quanti ū in ſupparticularib; p portionib; p portionalium int eiuſdē p portionis minimas metiendi tot & ia int ceteros eiuſdē p portionis metiendi. Si nullus int f. d. atq; g. minimos eiuſdē p portionis intuenire potē. nullus & g int b. atq; c. p portionalium cadet. Et minimus ſit quelibet ſupparticularis p porto. ut ſeſquitertia. hic ū ſunt x. & xv. meadē ū p portione minimi. u. & ui. duo fero de tribus binarii. ſit reliqua unitas. eadēq; utroſq; metit. Nullus erit & int binarii ternarii numerus qui ſit binario maior. minor ū ternario. alioquin unitas dimidet. qd ē inconueniens. Quare ne int decet quidē atq; quindecim quiſquā inueniet numeros. q talē ad x. optineat p portionē. qualē ad eū tenent xv.

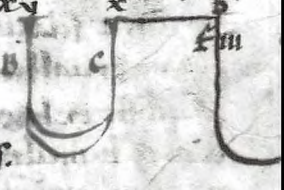

Si interuallū non multiplex binario multiplicet nec multiplex ē nec ſupparticulare. Sit enim interuallū b. c. & fiat ut c. ad b. ſic b. ad d. dico qm d. eui qd ē c. neq; multiplex ē neq; ſupparticularis.

Lpz. UB. 1493. f. 25v

Lpz. UB. 1493, fol. 40v

Vtuero inlubitam̃ cõsonantiarũ mẽro colligatur: tali breuissimo ac simplici effica poterit instrumento. Sit regula diligẽt extensa. a. d. cui duo semisperia quasi miqadisgreci uocant insup apponãtur: ita ut habeat quę ẽ. f. ad cursum. qd ut quod ẽ. b. diducta linea. rectos circũ se angulos efficiat. Item habeat quę ẽ. f. cursum. ad ut qd ẽ. c. punctum deducta linea. rectos circumse angulos reddat. Sint uero he. equaliter undiq; ꝓportę & eodem usus sint eisdem alię equales partes sup basi intendatur nerus equalis undiq; ut sequitur ẽ. a. b. ẽ. d. Si igitur diuersarum cõsonantiam. qualis sit reperire uoluero. hoc modo faciã. ab. e. puncto. quo nerus semisperium tangit usq; ad f. punctum. quo rursus a alia parte nerus semisperio iungitur diuido spacium. qd ẽ. e. f. partib' septem. & ad partẽ quartam̃ septimarum appono punctũ. qd ẽ. k. ẽ st igitur. e. k. habeat quę ẽ k. f. ses quartas. Si igit ad. k. equũ superioribus semisperus apposuero. atq; alterum alterutrum. e. k. plectrũ ad hibito pellatur: diuersarum consonantiarum distabit. Sin uero simul partes e. k. & k. f. utrasq; percussero. diuersarum consonantiarũ nosco. Quod si duplam efficere uolum' quinq; partib' totã diuido. ac tres unius portiones. duas ũ reliquę dabo. atq; ita posito semisperio. secũdm superius dictũ modũ. cõsonantias. dissonantiasq; pendo. ter siduplam cõsonantiã tẽptare uoluero. totã tribus partib' seco. atq; unã duas distribuens. eisdẽ simul. & alterutrã pulsans. qd consonã. & quid dissonã utrumq; cognosco. Tripla uero quę ex multis cõsonantiis nascitur. ita redditur. ut stotũ in tuor' partium diuisionib' partiam̃. atq; unio. ita ut nerus plures diuidat. atq; semisperũ tribus apposituũ. triplex ꝓportionis dissonantiã & cõsonantiã reddat.

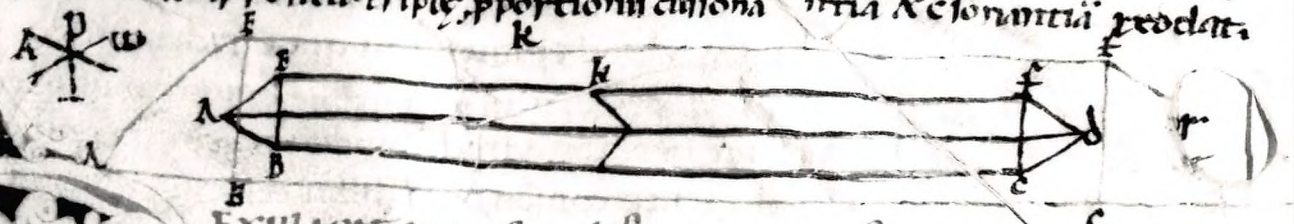

Explicit de musica idest armonica institutione
Liber primus incipit liber quintus

OSTACHONO CHORDI REGULARIS diuisionẽ adiecturus enda
rẽ arbitror. inquib' ueteres musicę doctores sententię suę fir
me discordant. Habendũq; decernib' subtile iudicium. atq; id q.
ꝓposito dex operi. mediocris doctrinę dispensatione supplendũ
ẽ. Potest enim aliqua quoq; ex diuisio. inquam unus tantũ modo ner
us assumit. qui positis ꝓportionib' diuidat. uerum octo. atq; huius mo
di fiat cythara. ut in plurib' a quanta necessitudine sint neruorum ꝓportiones mẽte quasi
oculis subiecta cernatur.

Lpz. UB.
Ms. 1493
fol. 40v

I Proemiū.
II De iij armonice q̄ sint ei⁹ instrūmta iudicij. & quoūā usq; sensib; ē credi oporteat.
III Quid sit armonica regula: t qua intentione armonicis p̄tagorici ut aristoxenus t ptolomeus ē dixerunt.
IIII Inquo aristoxenus t pytagorici t ptolomeus grauiter atq; acutim ē stare posuerunt.
V De sonorū differentijs ptolomei sententia.
VI Que uoces armonice sint apte. Tionum
VII Quem numerū ꝑportionū p̄tagorici statuunt.
VIII Q̄d rep̄hendat ptolomeus p̄tagoricos innuo ꝑpor
VIIII Demonstratio sc̄dm ptolomeū diapason & diates seron ē sonantia ē.
X Que sit ꝑpria diapason ē sonantie.
XI Q̄b; modis ptolomeus ē sonantia statuat.
XII Que sint equisone. que ē sone t que emmeles.
XIII Quo admodū aristoxenus inter alla ē sidere;
XIIII Descriptio octochordi qua ostendit diapason minore ē ee secundū.
XV Diatesseron ē sonantia ī octochordo ē tinet.
XVI Quom aristoxenus tonū diuidat t gnā.
XVII Quom aptotas ī octochordo diuidat.
XVIII Que admodū ptolomeus & aristoxenus & aptotas ī octochordo diuisiones reprehendat.
XVIIII Quom ptolomeus ī octochordo diuisionē fieri dicat oportere. Tportionum
XX Que admo exequalitate fiat inequalitas
XXI Quam ptolomeus diuidat diates seron in duas partes.
XXII Que sint gnā spissa q̄minime & hus quomodo sint ꝑportiones apprandę. & ena armonu diuisio et ptolomei. Tmei
XXIII Chromatis molles diuisio & ptolo
XXIIII Chromatis incitata diuisio & pto lomei.
XXV Dispositio spissorū gnorum ptolomei cū numeris & ꝑportionib;
XXVI Diatonici molles diuisio & ptolomei
XXVII Diatonici incitati ptolomei diuisio
XXVIII Diatonici tonu & ptolomei diuisio
XXVIIII Dispositio diuisorū gnorum cum numis & ꝑportionib;
XXX Diatonici equalis ptolomei diuisio

EXPLICIUNT CAPITULA.

Lpz.UB. 1493, fol. 41v

OST ARMONICHORDI RE[pro]

ē arbitror. inquib' ueteres musice doctores semitriē diū
te discordant. Habendūq; decimib' subtile iudiciū. atq; id q.t
ꝑpositū dex operi. mediocris doctrine dispensatione sup̄plendū
ē. Poterit enī aliq̄is quoq; ee diuisio. inqua nūnus tantū modo ner
us assumit. qui positis ꝑportionib' diuidat. ueruntamen octo. atq; huius mod
fiat cythara. ut implurib' aquanti necessariu sit neruorum ꝑportionū ratio quasi
oculis subiecta ceratur.

Lpz. UB.
Ms. 1493
fol. 41v

tiat ita · docere · t impenultima circum
flexo · legit omnino ipsa audit nouitate
tabescit · sic incamilena exuerit auc
ritate apta ⁊ modesta modulationum
coaptatione cuncta tota animę corpo
risq; cōpago delectat · sic ē contrario abau
diendi uoluptate sē suspendit · siqd
mea deprauatū sentit · Quisquis igitur
sibi uidet sine artis huius notitia bene
canere · cū interrogatus denumerot in
tuallis acutorū grauiumq; sonorū nesci
at respondere · uultq; solūmodo aurī
um sensui credere ñ aut rationi magis
tur cū utrorumq; iudicii sit exq̄ren
dū · amplius tam rationis quę ipsā ueri
tatē integritatemq; adliq̄dū interum
natura inquantū possibile ē exmune
re omptis artificis comphendit · isin
qua talis magis lusimę queuerno tē
pore · anim ac sinumeros se ⁊ suauit ca
nat ē comparandus · qua pertis cam
tor habendus · Quo circa sit nrę musi
cę camilena rata sonorū quantitate
distincta · neumarū grauitate pon
derata · prudentiq; cuncta simplex
⁊ masculā · nec effeminata · quatenī
eius dulcedine attractu · mentem ad
psallendū dño leti · semp memores psal
mistę uocis ammonentis · psallite sa
pienter · Cum sapienter psallimus · si
nō solum queq; in tuallā musicis sonis
egruenter aptata obseruam · uerū ⁊ iā
quo armonicę spatio ipsi autentici
cū subiugalib; suis inter se differant di
ligenter attendimus · nequa efusibilis
nōr fiat · quę magis absonā redd at
tam tritus ac deuterus discernibili

inter hoc semitonii diuisum intuallo.
ceteris ut distant tono · adeoq; minus apte
diuisi ualet eorū ꝓprietas in sono sin
gulorum viz · dyapente cū uerborum
modulatione curauim subtenotare · q̄
tenus exilloꝝ ordinis circumstantia ·
facilius possit cuiuscumq; cōphendi no
tica · Igitur cū omniū dyapente extri
b; tonus ⁊ semitonio cōstet · inco maxi
me cuius horum dyapente sit cognoscēt ·
siquoto semitoniū positū sit loco ñnegle
gent inspient · Dyapente ꝑti p̄ duos to
nos semitoniū admittit · Dyapente de
uteri posit tres tonos · Dyapente tritu
primo loco semitonium habet · Dyapen
te tetrardi post unū tonū · Ex hoc nam
q; colligit · quā ueridicā suphis quidam
sapiens ꝓferat sententiā · Ptus inquid
⁊ tetrardus contrarii sunt · eo qđ dyapen
te ꝑti prius habeat duos tonos · ⁊ postea
semitoniū · ⁊ infine tonū · Dyapente
ū tetrardi prius tonū ⁊ semitoniū · p̄ea
duos tonos · Concordant aut p̄ma spe
cie dyatesseron excepto qđ tetrardi ē
superior · Deuterus ⁊ tritus omnino
s contrarii · cū dyapente deuteri prius
tres tonos habeat ⁊ postea semitonium ·
dyapente tonu me ū trit̄ pus semitonium ·
p̄ tres tonos · ⁊ dyatesseron deuteri sit
duorū tonorū ⁊ semitoniū · dyatesseron
ū tritu · semitoniu ⁊ duorū tonorū · Sic
uerteris dyapente ꝑti · efficitur dyapen
te tetrardi · Rursus dyapente tetrar
di cuersa · resonat dyapente ꝑti · Dya
tesseron ū ipsoꝝ cū cuertat · sicuer te
ris dyapente deuteri · efficit dyapen
te tritu · Rursus dyapente tritu conūsa ·

Lpz. UB. 1493, fol. 52ᵛ

Lpz. UB.
Ms. 1493
fol. 52r

resonat dyapente deuteri. Simulq; potē
euertī dyatesseron eorū. Nunc igit̄ ut sup
p̄misimus ponam̄ singulorū dyapente
unusquisq; a p̄rio finali incipiemes:
æ p quinas syllabas ēnumeratusq; inm
rosint uocib; ascendamus: ntemq; p alias
quinas inusq; finales similiū descendā
mus: nta p̄ti dyapente modulando. Prin
cipium ego sum æ finis. Deuteri ū sic.
Duo carnatis p̄cepta sum. Triti ū mhuī
modū. Tria munera p̄ciosa. Tetrardi
ū sic ēmendo. Nomen dñi tetragram
maton. Hus nta sē habentib; neq; sine
sine pudoris respectu iaculo reprehen
sionis ferendū puter. eo qđ quasdā
differentias quib; aliq; moderni untun
tur huic operi minime addidisse no
uerī m id studiu fuisse. magis eorum
q̄ame nos etate scientia æ sapientia
rectius sapuer uoluisse obseruare con
stitutiones: quā uocum seq; nouitates:
Cine ommno intacta eisdem relinquā.
mpmo tono alius quā nos differentius
muntur adhanc antiphonā: iduo
uenis: nta Seculorum amen hemq;
seculorum amen. beatū pontificem.
tono uidelicet inferius hanc finientes:
multaq; id genus: Inqua (rto ū
mhac antiph. os sapientes: Inscpti
mo mstia. loquebantur. peregrinos
quosdā modulant̄ sonos: æ siqua inue
nirī possum similia. Nunc ū si adeo
huiusmodi noue sonoritatis flagrant
desiderio: agant utlibet animo: ego
uero iam desinam multa loqui: ut fi
nis sit ꝓlogi.

MONOCHORDI MENSVRA.
p·m· usq: E· æ in·m· habes· C· p·u· us
E· æ in·u· habes· B· p·m· usq: B· æ si
retro habes· E· p·n· usq: E· æ in·n· h
bes· A· p·m· usq: A· æ sic retro ha
D· p·m· usq: C· æ in·m· habes G· p
·u· usq: D· æ in·n· habes mnus·g· que
est finemenon.

Leipzig UB 1493, fol. 52v

Lpz. UB.
Ms. 1493
fol. 52v

Quirogo cuncles cupiat cognoscere mores:
Hec precepta legat · que liber iste tenet ·
Scripserat hec inter curas karolus aule ·
Albinus que simul hec dedit ille probat ·
Unum opus amborum · dispar si causa duorum ·
Ille pater mundi · hic habitator mopsi ·
Cui tenuis modico lector, pcorpore librum ·
Corpore prae modico · mel tibi portat apes ·

DISPVTATIO DE RETHORICA · ET DE VIRTVTIBVS SAPIENTISSIMI REGIS KAROLI ET ALBINI MAGISTRI · KAROLVS REX · ET ALBINVS MAGISTER ·

QVIA TE ME KAROLVS · nerande magister albine dꝫ adduxit ⁊ reduxit · queso ut liceat mihi te de rethorice rationis precepti parum per unrogare · Nam te olim memini dixisse · totam eius artis uim meumlibus uersari questionibus · Sed ut optime nosti ꝓpter occupationes regni ⁊ curas palatii · inhumus cemodi questionib; assidue nos uersari solere · ⁊ridiculum uidetur eius artis nescisse pcepta · Cuius cottidie occupatione muolui necesse e · Verū exquo mihi paucis tuis responsionib; ianuas rethorice artis · uel dialecticae subtilitatis claustra partim aperuisti · ualde me in ea rationes feci intentum · Maxime quia me incellaria arithmetice disciplinę pridie sagacter induxisti · uel astrologie splendore inluminasti · ALBINVS · Iste domine mi rex karole omni sapientiae lumine inluminauit · ⁊ scientiae claritate ornauit · Ut non solū magistrorum ingenia prompte subsequi · sed ⁊iam inmultis uelociter p̄ currere possis · ⁊licet flammuomotuę sapientię lumini · scintilla ingenioli mei nil addere possit · tamen ne me aliqui inobedientē notentuis, pmptulus respondeo interrogationib; · ⁊utinā tam sagaciter quam obediēter · KAROLVS · Primū mihi magister huius artis uel studii initium pande · ALBINVS · Pandam penes auctoritatem ueterū · Nam fuit ut fertur quoddā tempus · cum agrisi homines passim bestiarū more uagabantur · Nec ratione animi quequā · sed pleraq; uiribus corporis administrabant · nondum diuine religionis · nonhumanam offici ratio colebat · sed ⁊ea ⁊ temeraria dominatrix cupiditas · adse explenda corporis uiribus abutebatur · Quo tempore quidam magnus uidelicet uir ⁊ sapiens cognouit quę materia · ⁊quanta admasmas res oportunitas animus meet hominū · siquis eam posset elicere · ⁊ percipiendo meliorem reddere · Qui dispersos homines agrisi ⁊ nemoribus siluestribus; abditos · ratione quadā compulit munum locū ⁊ congregauit · ⁊ eos munamquamq; rem inducens utilem atq; honestam · Primo ꝓpter insolentiam reclamantes · deinde ꝓpter rationem atq; orationē studio

qualitatesſ ſunt · utalbido ænigredo · æeorum
media rubor æpallor · Hæc enim nonnullit ani
me t corporiſ paſſione naſcuntur · Ut enim
nigreſcat aliquid · corporiſ paſſio ē · Ut palleſ
cat t rubeſcat anime · quecūtur pritudinſ
uerecundia ferre nequiuerit · quaſi adde
ſenſionem ſui copiam ſanguinſ inexterioreſ
partesſ corporiſ fundat · Coq; fit ut pudo
re numio rubeſcamuſ · Pallor quoq; ſimili
anime paſſione conſiſtit · cūpeulſa metu
numio adcordis ulteriora confugit eam ſan
guiſ inſequitur · adeo utdeſertu ſanguine
qd ē inconſpectu corpuſ albeſcat · Hæ igitur
qualitatesſ ſidiu pſeuerant incorpore · paſ
ſiue qualitatesſ dicende ſūt · Suero ad
breue tempuſ exuterunt ita utcito diſce
dant paſſionesſ eaſ potiuſ nominamuſ · t ·
Nunc quartam edſſere ſpeciē · æprimo
quid ſit inter formaſ æfiguraſ explana ·
Aſigure inanimalib; tribuuntur · ut
puta trigonuſ t tetragonuſ · forme autē
animalib; · inquibuſ formoſoſ aliquoſ t
deformeſ · aſſerimuſ · ineodē qualitatuſ
genere curuitaſ ærectitudo · aſperitaſ
ælenitudo · raritaſ æ denſitaſ inuenium
tur · t Siqualitasſ contrarietatē recipit ·
A Quedā recipit æquedam inrecipit ·
Quiſenim dubitat ſaluti contrariū ēe
languorē · iuſticie inuſticiam · malo
bonum · C contra uero fuſco t pallido ·
triangulo t tetragono contrariū nihil ē ·
t · Simagiſ aut minuſ recipit · A Recipit
omnino ſed non omnuſ · Nam magiſ album
t magiſ nigrum dicere poſſumuſ · ſedma
giſ trigonum t minuſ trigonū dici nopotē ·
t · Sienim hæ quatuor · pdicē cathego
rie ,ppriū aliquid pſē ſingule habe
ant uelim exponaſ · A Habent nam
uſie ,ppriumē · utſit ſingulariſ atq;
una numero æcontraria inſe ſuſcipi
at · Ut puta homo ſingulariſ uſia ē atq;
unuſ numeri · æſuſceptibiliſ contrarie
tatiſ · itaq; modo ſanitatē modo egri
tudinem ſuſcipere potē · quantuero
,ppriū ē uteuſ oīa paria t impariа di
cantur · Ut iſte homo · illi homini par
t impar ē magnitudine · A daliquid
uero ,ppietatē habet · utinſe conuer
tatur · ſicuti ē ſeruuſ domini · æ domi
nuſ ſeruī · Qualitatiſ uero ſingulare
ē · Ut cuncta eiuſ ſedm qualitatē ſimi
lia aut diſſimilia nominentur · ut dul
ce enim dulci · albo album · calido cali
dum aut ſimile aut diſſimile nuncupa
ri ſolet · DE FACERE · AVT PATI ·
t · Supē utdefacere æpati inquib;
maxime uerborum ratio conſtat · quia
pariter ēe neceſſe ē parit reſpondeaſ · A ·
Hæc duo exqualitatiſ fonte uidentur deſ
cendere · Id namq; qd calidū facit · calidū
ſit neceſſe ē · calidū uero quale ēe cognoſ
cimuſ · ſimiliter qd calidum ſit apaſſione
qualitatiſ accipit calorem · Et quidocet
cūdocet · doctor ē · ædiſcipulum facit ·
Uterq; autē ſiue doctor ſiue diſcipuluſ
qualiſ ē æceteraliſ ſimilia · t · Num inhiſ
cathegoriſ contra inuenium · A · Solem
enim genere ēe ſimilia contraria qualita
te · Et enim calidum qd frigido pſtat · calo
rem ſui · ſubeodē genere ē · Similit qd
dulce ē dulce nonfacit niſi id qd dulce
nfuerit · Nam ſiid qd patitur dulce fue
rit pnaturā ſui · alteriuſ dulcedinē quo
recipiat nonhabet · Neceſſe ē ergo dulce

Lpz. UB. 1493. f. 84r

Quoniam homines qui sese studeant preste
ceteris animalibus summa ope niti decet ne una
silentio transigant uelut pecora quae natura prona atq; uentri
obedientia finxit. Sed nra omis uis in animo & corpore sita est.
Animi imperio corporis seruitio magis utimur. Alterum nob cu diis
alterum cũ belluis commune est. Quo mihi rectius uidet ire ingenio quã
uirtutibus operib; gliam quererte? & qm una ipsa q fruim breui est
memoriã nri q maxime longa efficere. Ia diuitiarũ & formę gla
fluxa & fragilis est. uirtus clara aeternaq; habet. Sed diu magnũ in
terris mortales certam fuit. utrum corporis an uirtute animi res
militaris magis procederet. Nã & pri q inciperet & postea ubi soluerit
maiore facto opus est. Sic uterq; perse indigens. alterum alterius auxi
lio indiget. Igit immo reges nãm uiris nomen imperii ob pmium fuit
diuisi pars ingeniis alii corpus exercebant. Erãt tũ uita hominũ
sine cupidine agitabat sua cuiq; satis placebant. Postea q in
asia uirtus ingrecia lacedemonios & athenienses cepit urbes atq;
nationes subigere libidine dominandi, causam belli habere. mul
timã gliam immortalem impio putare. Tũ demũ periculo atq; ne
gotii cõpti est. in bello plurimum ingenium posse. Et si
atq; impatiens animi uirtus in pace ita ut in bello uaderet
cõsiliis atq; constanti sese res humane haberent. neq; aliud alio
ferri. neq; mutari ac misceri omnia cerneres. Habitus facie
bi artub; reuinctis. qb; immo exercitus. Verum ubi plabori desidia
pecuniam & cupido libido atq; superbia inuasere. fortuna cũ

e. pigeia

Lpz. UB. 1607. f. 1a

tum magistratū sacerdotia rapinas alia omnia que belli
atq; libido uictor ferri Preterea ee in hispania citeriore
prisone in mauritania cū exercitu l. sicinū nucerinū filiu
sui participes pterea petere consulatū C. antoniū quē sibi
collegā fore sperare hominē familiarē nomib; necessi
tudinib; circūuentū cū eo se cōsule initū agendi facturū.
Adhoc maledicū increpare omīs bonos suos unūq;q;
nominans laudare ammonebat aliū segnitatis aliū
cupiditatis suę cōplures piculi aut ignominie multos
uictorię syllanę q; ea predę fuerat Post q; omīum animos
alacres uidit cohortat ut petitionē suā curę haberent
cū eā dimisit Fuere ea tēpestate q; dicerent catilinā ora
tione habita cū aduis iurandū populares sceleri sui ad
cere humni corporis sanguinē uino pmixtū ī pateris cir
cūtulisse inde cū post execrationē omīs degustauissent
sicuti insollenib; sacris fieri solebat aperuisse consilia sua
atq; eo dicta rē fecisse q; inter se magis fidi forent alius
alium tanti facinoris cōscium Non nulli ficta hec multa pre
terea existimabant Abhis q; ciceronis inuidiā que postea
orta e lenire credebant atrocitate sceleris eox q; penas
dederant Sed ea res pmagnitudine parū cōpta e. S. mea
ciuratione fuit. C. curio nat haut obscuro loco flagitiis
facinorib; coopt que censores senatu plebi grā amouerant.
Huic homini nimia uanitas q; audacia neq; que audi
erat reticere neu suam & ipsa scelera occultare prius

Auctor? Juvencus circa fin. Ex cod. ms. 334.

19

I empiat, & instantiꝰ cuperent quē soluere pēnas
P lebis adarbitriū maiuꝰ de lege requirit
S ed pceresꝰ populū fusa ābitione rogabant
L atronē legi peterent & pderere ꝛpm
A t postquā pceriū incendit sententia uulguꝰ
I ampridem portuꝰ petunt sibi cedere uitā
C onsuꝰ pceresꝰ populū quid uellet ibi
P lebs incensa malo se uosꝰ miscere timultuꝰ
C ruciꝰ ad penas uerū q; uerū q; petebant
C ui regis nomen cuperet qui cesariꝰ hostē
C on fessuꝰ sese ꝓprio dāpnauerit ore
P enisque unctuꝰ de testamentoꝰ cruentū
O stiū ingressuꝰ se libera sanguinis huiuꝰ
C orda tenere sibi cōmaq; acrimine palmaꝰ
A bluit ut gemmā tamē macula illa maneret
H oc magis inclamant nos nostruor ipse sequatur
C ruciꝰ in nim scelus hoc & culpa redundet
P ilatuꝰ donat plebi legq; barrabban
C ruciꝰ ad pena uictuꝰ concedit ibim
P rodidor at iudas postquā se ualia cernit
A ccepisse sceleriꝰ pcio fugisse furorē
I
P roiecit in templo tunc de
C
I nfoꝛmem putat fieri

Tunc ꝓcunctantū multi accessere sequentes
Aeq[ ] sono uocis sese cognoscere dicunt
Cuncta galileā ſtreperent q̄ uerba loquelā
Et petrus iurans dēuotus omā uerbis [illegible]
Nescire adfirmat quisquis foret ille negando
Hanc uocē plausū quatiens sub culmine tecti
Alesq̄ sequuntur cantu mentē q; simonis
Circu stant tristē uerbis p̄sagia xp̄i
Egressus q; dehinc ploratus amaros habebat
Sidera iā luci concedunt et rapidus sol
Progreditur radius t̄ rā trepidantib; implens
Pā q; concilio xp̄m post terga reuinctū
Presidis ad gremiū magno clamore trahebant
Interea celsū dns stans ante tribunal
Talia pilati uerbis excepit ihs
Tu rex iudeax gentis ut dicitur ad stans
Respondit ihs uris hec audio uerbis
Ex interritus iusti accusatio surgens
Infremit et iusti scelus facundia pssit
Respondere nihil trucibus dignatur ihs
Pilatus querit que tū sit causa tacendi
[illegible]
[illegible] forte die concedere lites
[illegible] capitis de[illegible] iubebant
[illegible] clus famo[illegible] mine latro

Lpz. UB. 1607, f. 20v

quid petam at illa dixit · Arguebat herodem iohannes propter herodiaden quam tulerat fra
trisuo philippi uxorem · Odiebat herodes iohannem · sciens eum uirum iustum et sanctum · Dimihi
indisco caput iohannis baptiste & contristatus est rex propter iuramentum · Et statim illa caput
iohannis indisco & cont Odiebat herodes iohannem sciens eum uirum iustum & sanctum & audi
eo multa faciebat & eum custodiebat acsibemer audiebat · Misit herodes rex manus & tenuit iohan
nem & uinxit eum in carcere · Sciens Herodes enim tenuit & ligauit iohannem & posuit in carcerem
propter herodiaden · Interrogatur iohannes a herode dicens licitum est fratri coniuge accipere · & pos
In medio carceris stabat beatus iohannes uoce magna clamauit & dixit domine deus meus intercom
mendo spiritum meum · Puella saltauit imperauit mater · nihil aliud petat nisi caput iohis baptiste
Misso herode speculatore precepit amputare caput iohannis in carcere quo audito discipuli eius
uenerunt & tulerunt corpus eius & posuerunt illud in monumento · Odiebat herodes iohannem
tulerunt corpus eius & sepelierunt eum Surrexit amputatum est iohannes
eius audito discipuli eius Tunc Herodes enim tenuit & ligauit iohannem & posuit incar
cerem propter herodiaden · Domine mi rex da mihi in disco caput iohannis baptiste Et stat
tinus imperauit mater nihil aliud petat nisi caput iohannis · Arguebat herodem iohannes propter
ter herodiaden quam tulerat fratri suo philippi uxorem · Da mihi in disco caput iohannis bap
tiste & contristatus est rex propter iusiurandum · Misso herode speculatore precepit
amputare caput iohannis in carcere quo audito discipuli eius uenerunt & tulerunt corpus eius
& posuerunt illud in monumento · Odiebat rex herodes timebat herodes iohannem & amputare
iussit caput iohannis baptiste · In medio carceris stabat beatus iohannes uoce magna clama

Lpz. UB. 1609, f. 1r

cōmisistu pl̄iū faucib'
illuis animas eruisti
plurimas. T incelo
me maximū agebatur
silentiū mihi mihi um
dicebant salus regi dn̄o.
Audi nos michael angle
summe huc parū descen
de de poli sede nobis
ferendo opē dn̄i atq;
leuamen indulgentię.
Tu n̄ros gabriel hostes
prosterne tu raphael
egris affer medelam
morbos absterge culpas
minue nosq; fac int̄ ee
gaudiis beatoꝝ.

MAGNŪ te michahelē
habentem pignus.
iuuū nostroꝝ si tamen
seruu studeamus ee di
osc̄amus ut tuis precib'
consortes mereamr fieri.
orū beatitudinis ineffa
bilis quā in dī ꝯspectu
eos habere ꝯfidimus.
ui es beatitudo uera

sanctorū perpetuo.
Q d' quasc̄im n̄ posse fieri
Nisi bonis studeat meritis.
Poscimus ut dn̄s scos mos
nos instruere sēp postules.
Vt introire mereamr aulā
quę n̄ recipit ullā mculā
Tu qui dī caritatē retines.
Immortalis pdurasti michael
Post mortē requiē nobis
depcare.

OMNIS SCI SERAPHIM
cherubin throni quoq;
dominationesq; principa
tus potestates uirtutes.
Archangli angli uos de
cet laus et honores.
Ordines nouem spiritu
um beatorū. Tum caritā
uos in dī laudib' firma
os fragiles homines
firmate precibus.
et spirtales prauitates
uestro iuuamine
uincere tes fortiter.
Ęgritudinū uri simus digni
sollepnis inter ee sacris.

Lpz. UB. 1609, f. 7r

1123

8

Ꝑ gamenū aū apgamo oppido dicū ubi primū usus ei repē ē. sic ꝛ carta. a cartano oppido dicta. Rari subnotatū
in cortice phillire. Phillira genꝰ ē arboris nigrū bñs cortecē. Inēptat foligera q̄ philon gr̄ foliū lat̄. de cui arboris
cortice uestes uoluminа faciebant. Rari aū die ꝑpē antiq̄tatē t ꝑpē uilitatē. erantq; ꝺta colorata. i. descripta sa
cra nigredine. i. encausto. quāꝫ libr̄ litteris ꝙ credebant effigies animaliū hoc die ꝑpē cosmographiā. i. mundi de
scriptionē ꝛ zoographiā. Zoa gr̄ lat̄ animal. hinc zoographia dr̄ descriptē de naturis animaliū. siue ipsē animaliū
picturа. litteris ꝑ animaliū effigies ꝙ credebant quia sapientia de mundo disputat. ꝛ de animalib; ꝛ de naturis anima
lū philosophat. In q̄ꝺ; dā eminentib; i. pcipuis t pciosis lapidib; uisus est assimilib; aq; uisset collocari illa sup̄a dicta inter
speciū. i. inter antrū. spel̄ aūlat̄ spelcum gr̄ dr̄. t adita. i. tepla egyptiē tangit hoc loco. q̄a cū artes pessūdare cepit. i.
anullare ꝛ defecissent in toto mundo ab egypti⁹ reparare. ibi cū primū fert̄ astrologiā abrahā docuisse. Pcepit acha
nasia ēt̄ne eadē saxa stemata. i. genealogias t origines deū. Est aū stema ꝑpe filū q̄ cingebant capita sacerdotū
de⁹ ꝛ flamines dicti⁹ sacerdotes q̄si filamines. Pot̄ aū stema ꝙ genealogia qa sic corona t filū circa caput sacer
dotis insema. ꝛ reptū. ita genealogia insema. psuccessiones recte. Appellant illa saxa stellas polarit̄ origines deorū.
Illa ꝙ saxa stellas appellant qa clara ꝛ nobilē deū origine ēt̄nebant. Vt clarē. i. copiose ꝛ affluēt̄ enomerat. Quarū
alie dicte sunt artes alie discipline. Inter artē ꝛ disciplinā hoc distat. Disciplina ē cū dr̄. ars ei⁹ ad pfectū animi habitū
tam intellegentiā puenerit. Subinde. i. frequentē ꝛ sepe. colligebant. que effuderat. urgo de ore suo corripiens. s.
illa unaquēq; illarū. s. puellarū. ut suū necessariū usū ꝛ facultatē . i. possibilitatē. Facultas ē unūcuiq; rei possi
bilitas. Qd fit ex uno fonte. rationi pceat. multiformitē. i. speciei arteū diuisū ē. ꝛ ideo dr̄ singule artes insui
usū ꝛ facultatē necessaria rapuisse exhis que effuderat ꝓphologia. Ipse aūā muse. s. unū. pcipue urania. callio
pen. Ideo hec due ꝑ ceteris illō libro colligebant quia quasi doctores fē. Ita urania celesti musice. Calliope aū arti
ficialis musice ē ꝑsul. Congesserit. i. coadunauerit ꝛ collegerit in suo gremio. i. in sinu. Gremiū ultimā ꝛ ppinquā memo
riā dic̄. In alis quippe libris distentē erant pagine ac deducte ut cōnū. Paginule ꝙ ꝑpe sūt in musica ubi tropi natu
ralis dic̄. hemisperia q̄. i. semi circuli orbes planetarū dic̄. hemisperia q̄. i. semi circuli. Duo aū sunt celi hemisperia unū superiū ꝛ signifero usq;
ad polū septentrionalē. que ē zarcte. ꝛ hoc ē astrologia. Cū trigonus ꝛ quadratꝰ geometricā tangit. Multi anguli
omis. a quadrato usq; ad infinitā. ut pentagoni exagoni. ꝛ vii. ꝛ viii. angulā figure centumq; numeri inplures an
gulos ducti. Et diuisitate theorematū. Theore gr̄ videre. hinc theorema ēt̄platio siue speculatio. Est aū theorema
speculatio rationis figurarū. cū uidelicet ēsideram⁹ quō lineē lineis anguli angulis. latera lateribus; socientur.
t elementē geometricā. elemēta uocat in geometrica punctū linea t omis planares figuras. Ꝺ prie aū theorema ad
elemēta ad astrologiā ꝑtinent. Et geometrica sunt in geometricis figuris. hoc describ astrologia in
naturalib; corporib; Deinde cōplicabat. i. ēformabat t cingebat in una speciē membra multa generū. i. diuisoē animaliū.
Cosmographiā tangit. Id est mundi cū religionib; ꝛ animalib; in una margine ꝛ uelut quadā specie cōphendit.
ꝛ aspectu oculis. q̄ monstrat. Crant libri q̄ ꝑferebant mela sonorū. i. ꝑmonstrabant musicā dic̄. ꝛ signa. i. fi
guras numeri. ꝛ arithmeticā tangit. t astronomiā ꝛ quedā opera canendi. Musica est in hoc libro q̄si una ima
gine descripta ꝑ rotundā ꝛ tropō. ceteroq; modos. ꝛ hoc singula ꝑ notas. numeros ꝛ litteras. Postq; igit̄ diffudat. i. co
piose effudit urgo illā copiā bibliothecalē. Bibliotheca dr̄ librē mandatū qua thece gr̄ mandatū dr̄. Sitia. i.
parturiens. illa philologia mutat̄. i. mutationes ꝛ labores. quos umtabat ꝛ experiebat̄. Sitia aū parturiēs. ē. a
verbo nitor. unde ꝛ enixa. Confecta. i. afflicta exhausto. i. ma defacto ꝛ euacuato pallore. qa euacuata fuerat
t ꝙ amiserat urgineū colorē. Postulauit opē athanasie. i. immortalitatē. qa athanasia fuerat ēsecta. i. ꝑtricep tanti
laboris. Tē illa s. athanasia ingrē accipiens. poculū sorbilandū. Hec de ou specie quā ca dedit. q̄ descendas celum

LPZ. UB. 1609, f. 8r

Moyses igit̄ qui homo erat mansuetus sup oms homines · ac
cepit consiliū inferioris · ut formā humilitatis pplo prin
cipib' daret · ut n̄ quis dicat si quid dicat ausculter · Quos n̄
potes ofilio adiuuare · solatio foue · J noms sermones quos
locum̄ impii · ne dederis cor tuū · Sic ciuitas muris diruta ·
[illegible] sic̄ ut qui n̄ [illegible] ofilio [illegible] ornq
E[illegible]anus uiuus sic̄ legit̄ leone mortuo · & melior paup
sapiens principe stulto · ℣ xl iii ℣ ℟

Omes peculdubio homines exphoplasto & costa cū inmu

Lpz. UB. 1610, f. 6r

Eccles. 9,4 melior est canis vivens leone mortuo

— 4,13. melior est puer pauper et sapiens rege seni et stulto

Briefe an die Hera

Zum Fall Waldhei

ece inquit ancillã & filiũ ei. Eiecta g matre cũ filio
& deficiente hismahel pſim numia indeſerto. audiuit
agar uocẽ dñi fontem indicauit. & dicentis ſibi. Quode
cĩ duces egredient debismael. & erit man ei cont omnes.
& man omiũ adũſus eũ. Eſau. iacob inutero matris
luctamb & matre dnm conſulente. reſponſũ eſt illi. Duo
ſunt inutero tuo ppli. & maior ſeruiet minori. Poſt hec
flentem eſau ſup benedict iacob. ſig. Ilocutus eſt pmg
Deus [illegible] conſtituit. & tibi fili mi uide quid facias.

Lpz. UB. 1610, f. 6v

pleuit quae l curuse ſ ; concepitq
pe at filiũ in ſenectut ſua tempore qu
t ei dñs ; Vocau abraha nom
filiu ſ quẽ genuit ei ſara iſaac & circũ
cidit eũ ſicut p̃ceperat ei d . cũ centum
eſſ annorũ ; hicq ; pe ætate patris
natus e iſaac ; Dixitq ſara ; Risum fecit
mihi dñs ; Quicũq audierit corridebit mihi ;
Rursumq ait ; Quis auditorũ crederet abra
ham quod ſara lactaret filiũ quẽ peperit
i am ſenẽ ? Creuit igitur puer & ablac
tatus eſt ; fecitq abraham grande conuiu
i die ablactationis ſuæ . xxxvii .

Cumq uidiſſ ſara filiũ agar ægyp̃tiæ ludẽ
tem cũ iſaac dixit ad abrahã ; Eice ancillã
hanc & filiũ eius non enim erit hæres filius
ancillæ cũ filio meo iſaac ; Dure accepit
hoc abrahã p filio ſuo ; cui dixit dñs , omni
bus indeatur aſperũ ſup puero & ſup ancilla
tua ; Omnia quæ dixerit tibi ſara audi uocẽ
eius ; quia in iſaac uocabit tibi ſemen ; Sed
& filiũ ancillæ faciã in gentẽ magnã ; quia
ſemen tuũ e ; Surrexit abrahã mane & tol
lens panes & utrẽ aquæ ; impoſuit ſcapulæ eius
tradidit q puerũ & dimiſit eã ; Quæ cũ ul
ſ errabat in ſolitudine berſabee eã ; Cumq ;
conſumpta eſſ & aqua in utre ; arborẽ quæ
ibierat ; Et abiit ſedit q ex regione p cul
ſ ſagittæ quantũ poteſt arcus ; Dixit enim ;
Non uidebo morientẽ puerũ ; Et ſedens con
tra ſeruauit uocẽ ſuã & fleuit ; Et audiuit
deus uocẽ pueri ; Vocauitq angelus dei de

agar de celo dicens ; Quid hic agar agis
ne ti timere ; ex audiuit enim dñs uocẽ pue
de loco in e munce ; Surge & tolle
rũ & tene manu illius quia in gentẽ mag
nam eũ faciã ; Aperuitq oculos eius & ui
uidens puteũ aquæ ; abiit & impleuit ut
dederit q puero bibere & fuit cũ eo ; Qui cre
uit & moratus e in ſolitudine ; factus q est
iuuenis , & habitauit q in deſerto pha
ran & accepit illi mater ſua uxorem de
terra ægypti . xxxviii .

Eodem tempore dixit abimalec & phicol
princeps militiæ eius ad abrahã ; Deus tecũ
in omnibus quæ agis ; Iura ergo mihi p deum
ne noceas mihi & poſteris meis ſed ſecun
Sed iuxta miſericordiã quã feci tibi fac
mihi & terræ in qua uerſatus es aduena
Dixitq abraham ; Ego iurabo ; & increpa
abrahã abimalech p puteũ aquæ
in abſtulerant ſerui illius . Respondit
abimalech ; Neſciui quis fecerit hanc re
Sed tu non indicaſti mihi & ego non audi
preter hodie . Tulitq abrahã oues &
boues & dedit abimalech & percuſſerunt
ambo fœdus ; & ſtetit abrahã agnas
giſſe ſeorſum cui dixit abimalech ; Quid
uolunt agnæ iſtæ quas ſtare feciſti ſeorſum
ſeptem ? Ille ; Septẽ inquit agnas
cipies de manu mea ut ſit in teſtimonium
mihi quod ego fodi puteũ iſtum ; Ideirco
uocatus e locus ille berſabee quia ibi
iurauerunt & puteum uidere meruerunt

Lpz UB. 1610, fol. 7v

Lpz. UB. 1610, fol. 8r

obstetricibus ebreas nuncupatarum quarum una
uocabatur sephora altera phua precepit
ens ei; Quando obstetricabitis ebreas & exparatis tempus ad enerit simas
culus fuerit interficite illum si femina
reseruate; Timuerunt obstetrices dñi
et nñ fecerunt iuxta qđ ceptum regis egipti
sed obseruabant mares; Quib; ads ea ac
cersitis rex ait; Quidnã ẽ qđ facere
uoluistis ut pueros seruaretis; Quib;
sponderunt; Non sunt ebree sicut ea
egrpte mulieres; ipse ẽm obstetricem
habent sciẽtiã & prius quã ueniam
ad eas parturiunt; Bene ergo fecit dis ob
stetricibus & crescit populus & confor
tatus q̃ est nimis; Quia timuerant
obstetrices dñi & edificauit illis domos;
Precepit aũt phãrao omni populo dicens
Quicqđ masculini sexus natum fuerit in
flumen proicite; quicqđ femineum re
seruate illis; Egressus ẽ post hec uir de moleum accepit
& concepit & peperit filiũ & uidens eum
elegantẽ abscondit mensibus tribus;
Cũq; iam celare non posset sumpsit fiscel
lã scirpeam & linuit eam bitumine
& pice posuitq; intus infantulũ & po
suit eũ in ripa fluminis & ante
procul soror eius & considerante eum
tũ ret; Ecce aũt descendebat filia phara
onis ut lauaretur in flumine & puel
le eius gradiebantur per ripam aluei;

Quã cũ uidis
set misit ancillã ei
8 riens & cernens qđ re
miserã eius ait; De
ẽne; Cui soror pue
dã & uocẽ tibi ebreã
trix possit infantul
Uade & uocauit puella
eius; Ad quã locuta fi
lia pharaonis; Vade
dic mercedem tuã;
& nutrit puerũ mu
filiae pharaonis & fili
in locũ filii habuit
dicens; quia de aqua
In diebus illis postqu
egressus ad fratres suos
eorũ & uidit egyptiu
de fratribus suis ebreis &
huc atq; illuc et mul
peussum egyptiũ ab
egressus die altera
ostendentes discrepa
tiã; Quare percuti
respondit; Quis te
aut iudicem sup nos
ne sicut occidisti eg
ras; ergo nõne pa
istud & timuit &
& quereba & occidi
ens de regione eius
& habitauit

cf. Lpz UB. Ms. 342

Lpz, UB 1610, fol. 9v

Exod. 14–15

[illegible] filiorum israel per medium
siccum maris. Aquę autem erant quasi
murus a dextris & a sinistris. Liberauit
ergo dns in die illa israel de manu egyp
tiorum. & viderunt egyptios mortuos
super litus maris. & manum magnam
quam exercuerat dns contra eos. timuit
que populus dnm. & crediderunt dño
& moysi seruo eius. Tunc decantauit
moyses & filii israel carmen
hoc dño. dicentes. Cantemus dño. gloriose enim magnificatus est. Equum & ascensorem
precipitauit in mare. Fortitudo mea &
laus mea dns. & factus est mihi
in salutem. Iste deus meus & glorificabo
eum. deus patris mei & exaltabo eum.
Dns quasi vir pugnator. omnipotens
nomen eius. Currus pharaonis & exercitum
submersit in mari rubro. Electi principes eius
operti sunt mari rubro. profundi
operuerunt eos. descenderunt
in profundum quasi lapis. Dextera tua
dne magnificata est in fortitudine.
dextera tua dne percussit inimicum
& immutate sine gloria deposuit
aduersarios meos. Misisti iram
tuam que deuorauit eos sicut stipulam
pulsi sunt spiritu furoris tui congregate
sunt aque. Stetit unda fluens.
congregate sunt abyssi in corde
maris. Dixit inimicus persequar
& comprehendam diuidam spolia
plebitur anima mea. educam gladium
[illegible]
[illegible] maris. Et reuersa sunt aque & operuerunt
[illegible] & omnem exercitum pharaonis qui secuti fuerant eos in mare. Non remansit ex eis
[illegible] filii autem israel perierunt per medium
siccum maris. Aque autem erant quasi
murus a dextris & a sinistris. Liberauit
ergo dns in die illa israel de manu egyp
tiorum. & viderunt egyptios mortuos
super litus maris. & manum magnam
quam exercuerat dns contra eos. timuit
que populus dnm. & crediderunt dño
& moysi seruo eius. Tunc decantauit
moyses & filii israel carmen
hoc dño. dicentes. Cantemus dño. gloriose enim magnificatus est. Equum & ascensorem
precipitauit in mare. Fortitudo mea &
laus mea dns. & factus est mihi
in salutem. Iste deus meus & glorificabo
eum. deus patris mei & exaltabo eum.
Dns quasi vir pugnator. omnipotens
nomen eius. Currus pharaonis & exercitum
submersit in mari rubro. Electi principes eius
operti sunt mari rubro. profundi
operuerunt eos. descenderunt
in profundum quasi lapis. Dextera tua
dne magnificata est in fortitudine.
dextera tua dne percussit inimicum
& immutate sine gloria deposuit
aduersarios meos. Misisti iram
tuam que deuorauit eos sicut stipulam
pulsi sunt spiritu furoris tui congregate
sunt aque. Stetit unda fluens.
congregate sunt abyssi in corde
maris. Dixit inimicus persequar
& comprehendam diuidam spolia
plebitur anima mea. educam gladium
meum

Primogenitus ismahelis · nabaioth · Deinde cedar · et abdebel · & mabsam · masmā
qq; et doma · & massa · et ad · & thema ·
arthur · & naphis · et cedma · Isti sūt filii
ismahel · & hec nomina eorū · per
oppida eorū · & xii principes per tribus suas
arū · Anni uite ismahel · c · xxx · vii ·
deficiens mortuus est · & appositus est · ad
populū suū · Habitabat aut ab eula
usq; sur · que respicit ad egyptū intro
euntibus assirios · Cora cunctis fratri
bus suis obiit · xliiii · Z braham ·

Hec qđ sunt generationes isaac · filii
Abraham genuit isaac · qui cum xl · esset
annorū duxit uxorē rebeccā · filiam
batuel siri · de mesopotamia · sororē la
ban · Dep catus q; est dñm pro uxore
sua · eo quod esset sterilis · qui exaudi
uit eū · & dedit conceptū rebecca ·
Sed collidebantur in utero eius paruli ·
Que ait · Si sic mihi futurū erat · quid
necesse erat concipere · Perrexitque
ut consuleret dñm · qui respondens ait ·
Due gentes in utero tuo sunt · et duo popu
li ex uentre tuo dividentur · populusq;
populū superabit · et maior seruiet
minori · Iam tempus parendi uenerat ·
& ecce gemini in utero eius reperti sunt ·
Qui primus egressus est · rufus erat &
more pelli hispidus · Uocatū q; est nom
en eius esau · Protinus alter egredi ens · plan
ta fratris tenebat manu · et idcirco appel

lauit eum iacob ·

Sexagenarius erat isaac · quando na
sunt ei paruli · Chibus adultis · fact
est esau uir gnarus uenandi · & homo
agricola · Jacob aut uir simplex ·
habitabat in tabernaculis · xl · v ·

Isaac amabat esau · eo quod de uenatu
ibus illius uesceretur · Et rebecca di
lugebat iacob · Coxit aut iacob pul
mentū · Atque cum uenisset esau
fessus de agro · ait · Da mihi de hoc co
ne hac tu sa · quia oppido lassus sum ·
Qua ob causam uocatus est nomen eius
Cui dixit iacob · Uende mihi primoge
tua · Ille respondit · Ecce morior · Qu
mihi proderunt primogenita mea ·
Ait iacob · Jura ergo mihi · Juravit e
& uendidit primogenita · Ea sic acc
lenter sedulo comedit et bibit · et
habuit · parui pendens quod primo
genita uendidisset · xlvi ·

Orta aut fame super terrā · post eā q
acciderat in diebus abrahā · Abiit
ad abimelech regem palestinorum
in gerara · Apparuitq; ei dñs · & dix
Ne descendas in egyptū · sed quiesce i
terra quā dixero tibi · et peregrin
re in ea · et benedicā tib
Tibi enim et semini tuo dabo uniuer sas
giones has · complens iusiurandum · q
spopondi abrahā patri tuo · et multi
plicabo semen tuum · sicut stellas cael ·
dabo que posteris tuis universas regi

has

uidereus in libris. Vidimus domine impletam in eis nativitatem
xristum in bethlem cuius rei dauid ypheta fuit cinanit. Bethleem.
Ecce stella in oriente premisa rerum precedit nos lucida. Cui
sumus hi qui stella duce nos adeuntes inaudita ferem. Hos summi
quos cernitis reges tharsis & arabum & saba dona offerentes xpo
regi nato dño quem stella de ducente adorare uenimus. Ecce
puer adest quem querentes iam properate adorare quia ipse est
redemptio mundi. Heo gratias. Suscipe nunc aurum. Tolle
thus tu uere deus. Myrrham signum sepulture. Impleta sunt
omnia que ypheice dicta sunt ne uam remeantes aliam
ne delatores tanti regis puniendi erui. Oregem celi cui
talia. Deluhus est domine magi uiam remeabant aliam.
Nacerne domine unelicare in uiam & herodi nuntiare
querere ube puer forte inter occisos occidemur & xpc.
Incendium meum ruina restinguam. Hostis herodes.

Ex cod. 351. membr. f. XIII.

Lpz. UB. 1610, f. 11a

& purpureū uestimentū. Et dicit eis. Ecce homo. c Cū ergo uidissent eū pontifices & ministri clamabant dicentes. a Crucifige. crucifige eū. c Dicit eis pilatus. a Accipite eū uos. & crucifigite. Ego enī. nō inuenio in eo causā. c Respondert ei iudei. a Nos legē habem⁹. & secdm legē debet mori. quia filiū dī se fecit. c Cū ergo audisset pilatus hunc sermonē. magis timuit. Et ingressus ē in ptoriū iterū. & dicit ad ihm. a Vnde es tu. c Ihc aut. responsū non dedit ei. Dicit ei pilatus. a Mihi nō loqueris. Nescis quia potestatē habeo crucifigere te. & potestatē habeo dimittere te. c Respondit ihc. Non haberes potestatē aduersū me ullā. nisi tibi eēt datū desup. Ppter qui me tradidit tibi. maius peccatū habet. Et ex inde pilat⁹ querebat. dimittere

Lpz. UB. 1610. f. 16r

Laudate eum in
cymbalis bene
sonantib; laudate
eum in cymbalis
iubilationis. omis
sps laudet dñm.
Hic psalmus p
prie scribitur
David. ext nu
meru quando
pugnauit cū
goliad.

Pusillus eram inter
frs meos. & adules
centior in domo
patris mei.
Pascebā oues pa
tris mei. manus
mee fecerūt or
ganū. digiti mei
aptauerunt psal
terium. [illegible]

Laudate eum in
cymbalis bene
sonantib; lauda
te eum in cymbalis
iubilationis. omnis
sps laudet dñm.
Hic psalmus pprie
scriptus david
ext numerū
cum pugnaret
uit cū go
liad.

Pusillus erā inter
frs meos. & adules
centior in domo
patris mei.
Pascebā oues pa
tris mei. manus
mee fecerūt or
ganū. & digiti mei
aptauerunt psal
terium. [illegible]

Laudate eū in
cymbalis
sonantib; lauda
te eum in cymbalis
iubilationis. omne
qđ spirat laudet dñm.

Pusillus eram inter
frs meos. & adolesc
centior in domo
patris mei.
Pascebā oues pa
tris mei. manus
mee fecerūt or
ganū. digiti mei
aptauerūt psal
terium. & cus

Ente autem en
cimbalis eu
ichis entte
auton en cymbali
alalagmo psa
pnoi enefato tō ke
David extra
numerū
cum pu
gnauit eū
goliad.

A

Lps. UB. 1610, f. 19v-20a

XII 20

renatis ante baptismatis adoptionis
tuae filius adgregentur. ℣
Oremus dilectissimi nobis dñm patrē
omnipm. ut cunctis mundū purgā
erroribus. morbos auferat. famem de
pellat. aperiat carceres. uincula dis
soluat. peregrinantibus reditū. infir
mantibus sanitatē. naufragantibus portum
salutis indulgeat. Oremus flectamus
Omnipotens sempiterne deus. mestorū consolatio. la
borantiū fortitudo. pueniant ad te
preces. de qua cūque tribulatione clamantium. ut omnis tibi in necessitatibus suis
misericordiam tuam gaudeant adfuisse. ℣
Oremus & pro hereticis & scismaticis. ut de
ac dñi nr eruat nos ab erroribus uniuersis. & ad scam matrē ecclām catholicam
atq; apostolicam reuocare dignetur.
Omnipotens sempiterne deus qui salua Oremus flectamus

Lpz. UB. 1610, f. 24v

culpas lauat. & reū dñe in no
mestis lēticiā; fugat ochia
parat. & curuat imperia; Inh
gratia. Suscipe scē pater ⸗ i
cium uespertinū. qđ tibi in hac
sollempni. p ministrorū man
apum. sacro scā reddit ecclesi
ne. huius precoma nouimus.
dei rutilans ignis accendit;
in partes. mutuam lumen is d
nouit; O uere beata nox. q
egyptios. dinauit ebreos; N
mis. cae lestia iungūtur; C
ut cereus iste. in honorem
consecratus. ad noctis hu
cruendam. mdeficiens p
rem. sua urtatis acceptus. sup
misceatur; flamas eius lu

Lpz. UB. 1610. f. 23a

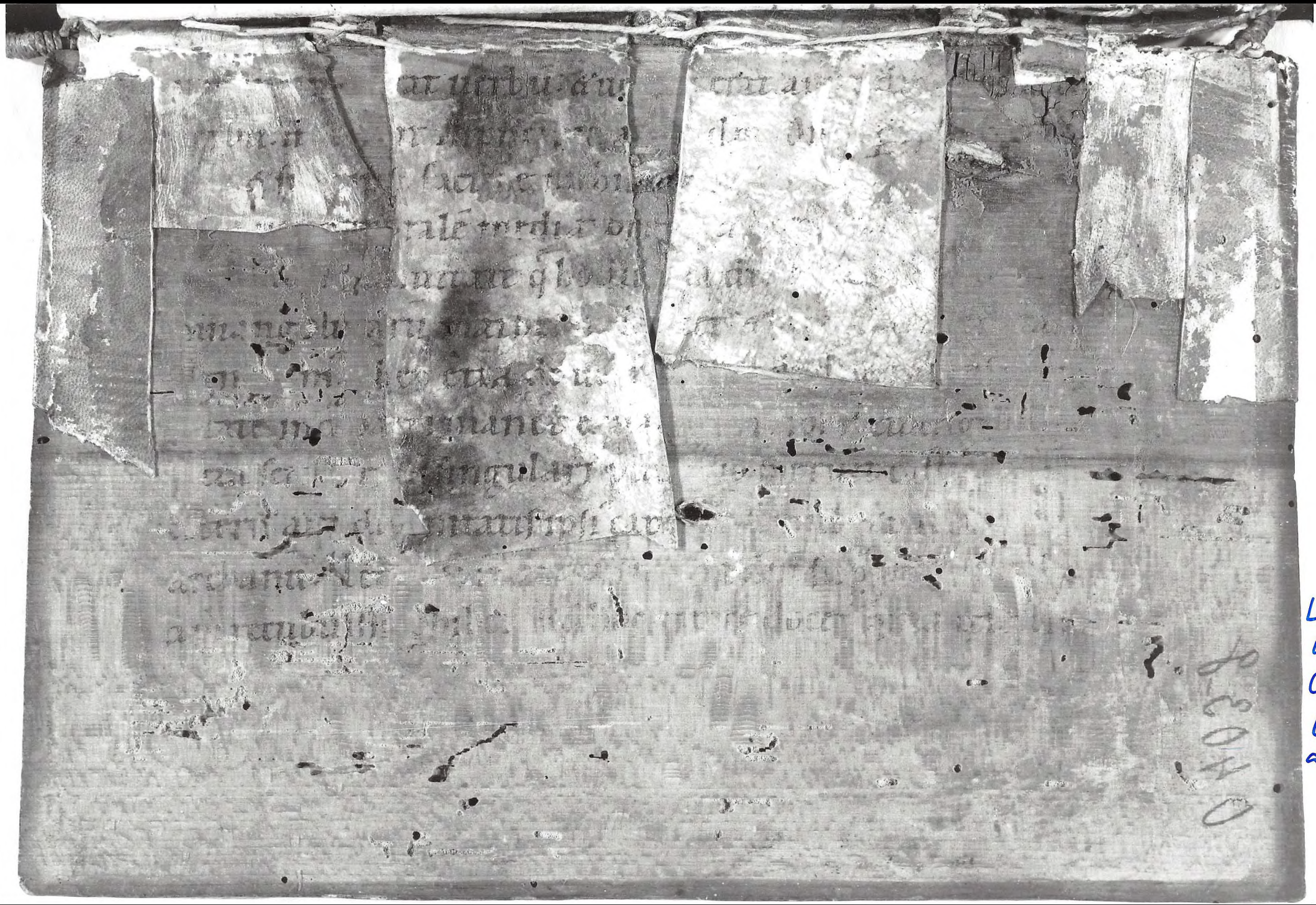

Lpz.
UB.
0403g
Leim-
abdr.

Lpz. UB. 0403 g Leimaldruck

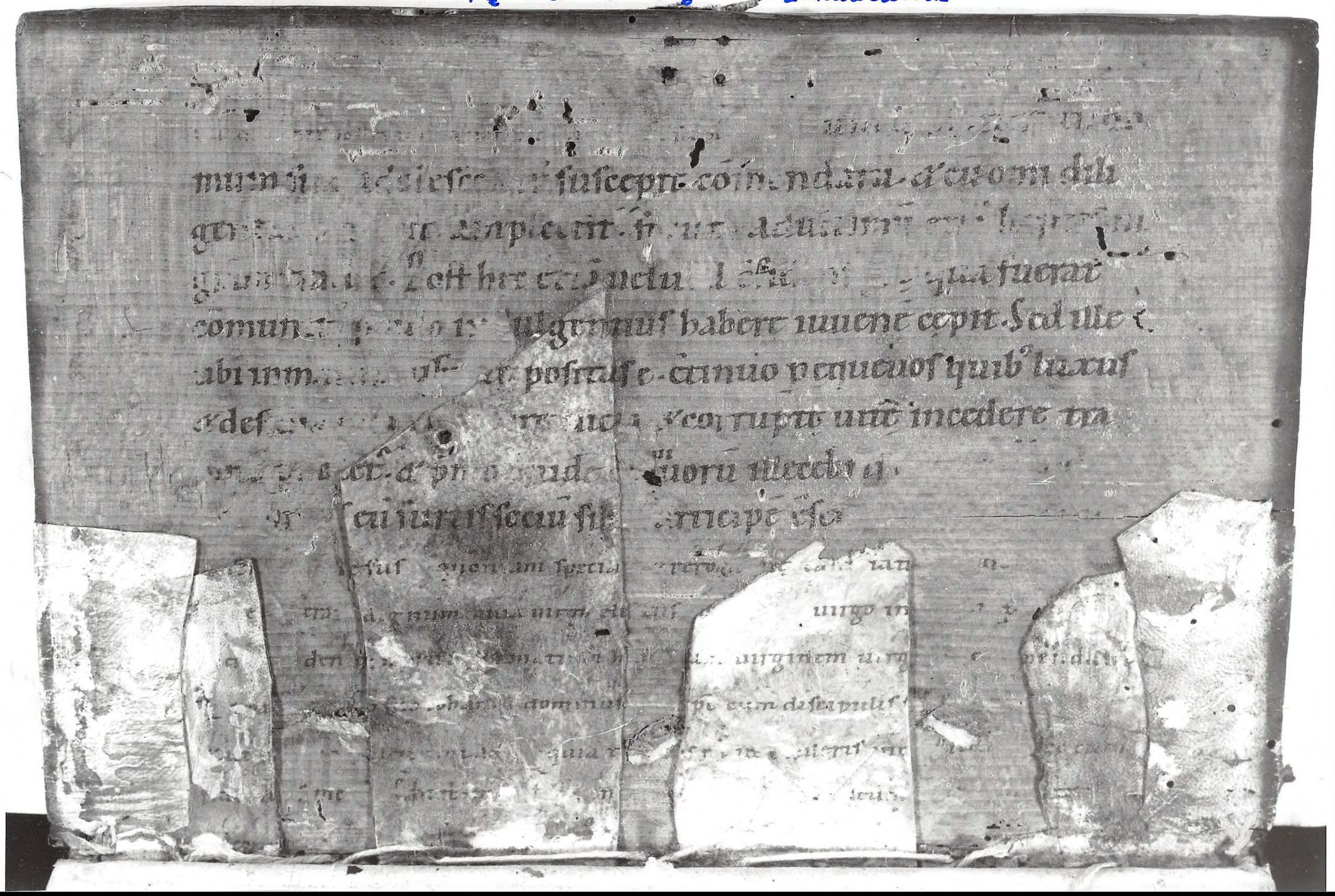

cf. London BL. Egerton 267. f. 80v
Lund

Gisela Vers. 5 ✓

Remigius, In psalmos (11. Jh.)

Vo?

~~Verfasst~~? ca. 1000 Worms

→ Jh. Bll.

Lpz. UB. Rep. I fol. 4

nitas pugnando ceperit. ni ea res longius nos ab incepto traherec. Sz pfecto fortuna inomīre dominat. ea res cunctas ex libidine magis quā ex uero. celebrat. obscuratq. Athenien siū res geste. sicut ego estimo. satis amplę magnificeq fuere. uerū alii quanto minores tamē. quā fama ferunt. Sz quia pueniere ibi scriptoꝝ magna ingenia. pīrarū orbē athenien siū facta pmaximis celebrant. Ita eorū qui ea fecere uirtus tanta habet. quantū ea uerbis potuere extollere pclara ingenia. At pr nū quā ea copia fuit. qz prudentissimus quisq maxime negocios⁹ erat. ingeniū nemo sine corpore exercebat. optimus quisq facere quā dicere. sua abaliis benefacta laudari. quā ipse alioꝝ narrare malebat. Igit domi militiaeq boni mores colebant. ēcordia maxima. minima auaritia erat. ius. bonūq apud eos nō legib⁹ magis quā natura ualebat. Iurgia. discordias. iras. simultates. cū hostib⁹ exercebant. ciues cū ciuib⁹ decertare certabant. Insuperiusꝺ dōꝝ magnifici. domi parci. in amicos fideles erant. Duab⁹ his artib⁹ audacia in bello. ubi pax euenerat equitate. seq remq. p. curabant. Quarū rerū ego maxima documenta hec habeo. qd in bello sepius uindicatum est. quos cateꝝ ē incos. q ēcta imperiū in hostē pugnauerant. quiq tardius reuocantib⁹ abierant. plio excesserant. quā qui signa relinquere. aut pulsi loco cedere ausi erant. In pace uero qd beneficius qvā meritū imperiū agitabant. & accepta iniuria ignoscere quā psequi malebant. Sz ubi labore atq iusticia res. p. creuit. reges magni bello domiti. nationes ferę. & ppli ingentes ui subacti. carthago emula imperii romani. abstirpē interiit. cuncta maria tērāq patebant. seuire fortuna ac miscere omia cepit. Quis labores. pericula. dubias atq asperas res facile toleraueram. his otiū. diuitiaq optande. alius oneri miseriaeq fuere. Igit primo pecuniae deinde imperii cupido creuit. ea quasi materies omiū malorū fuere. Nāq auaritia. fidē. pbitatē. ceteraq artes bonas subuerat. Prohis supbiā. crudelitatē. dōs neglegere. omia uenalia habere docuit. Ambitio multos mortales falsos fieri subegit. aliud clausū in pectore. aliud in lingua pmptū habere. amicitias. inimicitiasq nō exercere. Sz ex cōmodo estimare. magisq uultū quā ingeniū bonū habere. Hec primo paulatā crescere. inde diu uindicari. Post ubi ēta quasi pestilentia inuasit. ciuitas immutata. imperium ex iustissimo atq

quos neq

Lpz. UB.
Rep. I fol. 4, fol. 3ᵛ

quendā crotoniensē mittit. ut allobro
ges priusquā domū pgerent. cū cā
lina data atq; accepta fide societatē
cōfirmarent. ipse uolturcio litteras
ad catilinā dat. quarū exemplū infra
scriptū ē. Quisim. ex eo quē ad te mi
si cognosces. fac cogites inquanta ca
lamitate sis. & memineris te uirū ēe.
cōsideres quid tuę rationes postulent.
auxiliū petas ab omnib. etiā ab infimis.
Adhoc mandata uerbis dat. cū abse
natu hostis iudicat sit. quo cōsilio
seruitia repudiet. in urbe parata ēe
quę iusserit. ne cunctet ipse ppriis
accedere. His rebus ita actis. cōstituta
nocte qua pficiscerent, cicero pl̄e
gatos cuncta edocet. l. ualerio flac
co. & g. pontino. pētoribus imperat.
ut in ponte muluio pinsidias allo
brogū comitat deprehendant. rem
omnē aperit cui grā mittebant.
certa uti facto opus sit ita agant.
pmittit illis homines militares.
Sine tumultu pfidus collatis. sicu
pceptū erat occulte pontē obsidunt.
Postquā ad id loci legati cū uoltur
cio uenerūt. & simul utrimq; clamor
exortus ē. galli cito cognito cōsilio. si
ne mora pētoribus se tradunt. uoltur
cius primo cohortat ceteros. gladio
se amultitudine defendit. deinde
ubi alegatis deserit ē. multa prius
de salute sua pontiū obtestat. qđ
ei nouus erat. postremo tamidus. ac
uite diffidens. uelut hostibus sese pētoribus de
dit. Quibus rebus cōfectis. omia ppere pnun
cios cōsuli declarant. At illū ingens cura
atq; lętitia simul occupauere. Nā lęta
bat. intellegens cōiuratione patefacta.
ciuitatē periculis erepta ēe. Porro aut
anxius erat. dubitans in maximo scelere
tantus ciuibus deprehensis. quid facto opus
eet. Poenā illoru sibi onerī. impunitatē
pdunde rei.p. fore credebat. Igit cōfir
mato animo uocari ad sese iubet. len
tulū cethegū. statilium. gabinium. itēq;
ceparium terracinensē. qui in apuliā ad
cōcitanda seruitia pficisci parabat. Ce
teri sine mora ueniunt. Ceparius pau
lo ante domo egressus. cognito indicio
ex urbe pfugerat. Consul lentulū qđ
prętor erat ipse manu tenens in senatū
pducit. reliquos cū custodibus in aedē
cōcordię uenire iubet. eo senatū aduo
cat. magnaq; frequentia ei ordinis
uolturcium cū legatis introducit. Hac
cū pretē. scrinium cū litteris quas a le
gatis acceperat. eodē afferre iubet.
Volturcius interrogat de tabellis. de lit
teris. postremo qđ. aut qua de causa
cōsilium habuissēt. primo fingere alia.
dissimulare de cōiuratione. Post ubi
fide publica dicere iussus ē. omia ut
gesta erant aperit. docetq; se pauci
ante diebus a gabinio. & cepario. so
ciis adscitū. nihil amplius scire quā
legatos. tantūmodo audire solitū
ex gabinio. p. autronium. seruium.

Lpz. UB. Rep. I fol. 4, fol. 10r

Lpz. UB. Rep. I fol. 4, fol. 45v

ret. ibiq; sibi sillā tradere. cū ta
lē uirū inpotestate habuisse. tū
fore ut iussu senat' aut ppli. fedꝰ
fieret. neq; hominē nobilē. non
sua ignauia. sꝫ obrē. p. inhostiū
potestate relictū ipi. Hec mauꝰ
secū ipse diu uoluens. tandē ꝓmi
sit. Ceterū dolo anuere cunctat.
parū cōperim. Sꝫ plerūq; regiꝫ
uoluntates ut uehemētes. sic mobi
les. sepe ipse sibi aduersę. Postea.
tēpore. loco. cōstantio. incolloquiū
ut depace ueniret. bochus sullā
m. modo ugurthe legatū appel
lare. benigne habere. idē ambo
bus polliceri. Illi parū leta. ac
spes bonę pleni ere. Sꝫ nocte ea
quę ꝓxima fuit ante diē collo
quio decretū. maurus adhibitis
amicis. ac statū inmutata uolun
tate. remouit ceteris. dr̄ secū ip
se multū agitauisse. uultu cor
poris parū atq; animo uarius.
quę scilicet. ita tacente ipso. oc
culta rē & oris patefecissent.
Tam postremo. accersi iubet. & sillā
exitiuꝰ sementia numidę insidiaꝫ
tendit. Deinde ubi dies aduenit.
& ei nuntiatū ē ugurthā haud
ꝓcul abesse. cū paucis amicis &
questore nro. q̄si obuiꝰ honoriꝫ
causa ꝓcedit. inmunitū facilli
mū uisu insidiantib; eodē nu
mida cū plerisq; necessariis suis
inermis ut ducū accedit. ac statū
signo dato. undiq; simul et insidiis
inuadit. Ceteri obtruncati. ugurtha
sillę uincti tradit. & abeo admarū
deducti ē. Ꝑ id tēpus aduersū gal
los abducib; nris. Q. cipione. & M. manlio male pugnatū ē. quo metu
talia omis cōtremuerat. illinc q;
& usq; adnrām memoriā. roma
ni sic habuere alia. omia uirtus
suę ꝓna cē. cū gallis ꝓsalute. nō
ꝓgnā certare. Sꝫ ꝓ quā bellū in
numidia cōfectū. & ugurthā
romā uinctū adduci nuntiū
ē. marius cōsul absens factꝰ ē. ei
decreta ꝓuincia gallia. usq; kt
ianuarias magna gla cōsul tri
umphauit. Ex ea tēpestate spes
atq; opes ciuitatis inullo situ.

HORATIUS

Horatius flaccus liberino patre nat'
in apulia. cū patre in sabinos cōmigra
uit. Quē cū pat' romā misisset inlu
litteraru. ꝑ parcissimis erudit' inpensis.
angustias patris sui uicit ingenio. colligꝫ
adolescēs bruti. sub q̄ tribun' milit' ci
vili bello militauit. captiq; ē acesare. Post
multū tēp' beneficio mecenatis. nō solū seruat'
sꝫ & in amicitiā receptꝰ ē. Qua ꝓpt' mecenatē
& augusto. inomib; scriptoris sui uenerabili
assurgit. Scripsit aut' carminū libros. iii.
epodon carm' seculare. Deartē poetica libr'
unū. Sermonū libros. ii. Epistolarū quoq;

Lpz. UB.
Rep. I fol. 4
fol. 45v

Lpz. UB. Rep. I fol. 4 . fol. 46v

Augur apollo.
Huc ut mauus cricina ridens.
Qua locus circu uolat. & cupido;
Huc neglectu genus & nepotes
Respicis auctor.
Heu nimis longo saciate ludo.
Que uuat clamor galeaq leues.
Acer & mauri pedites cruentu
Vultus inhostem,
Huc mutata uultu figura
Alesi mercurius imutaris almq
Iluus mauq patiens uocari
Caesaris ultor.
Serus in celu redeas diuuq
Leues interfis populo quirinu.
Neue te nisi uanus inquiu
Maior aura
Tollat; hic magnos potuis triumphos
Hic ames dici pater atq princeps.
Neu sinas medos equitare inultos
Te duce caesar.

Stetit concha Veneris

Sic te diua potens cypri
Sic fris helene lucida sidera
Ventorumq regat pater
Obstrictis aliis preter iapyga,
Hauis que tibi creditu
Debes uirgiliu finibus attice.
Reddas incolumem precor.
Et serues animaq dimidiu mee.
Illi robur & aes triplex
Circa pectus erat. qui fragile truci
Comisit pelago ratem
Primus. nec timuit praecipitem affrico

Fratres fuit apte filius iouis & hyge. acui nomine mercurius uocat. Ista enim fuit pragmatica romanor. qui mercurium deum credebant. & ridiculosa accipi. nam aliud hoc nomen. i. amatus.

Tempestuosas. & nebulas. in & pluuio cursus signet celi.

Sive quia celari eccidi passus fr. sive qua pestis insidiose & belle caelo heu pauit.

Ger morus. aesi dicere. Tres gradus mortis definunt. Primus gradus mortis est cum homo incipit habere in corpore suo. ut sit. ut sanus. ut dicit. ut sit. ut sanus. ut dicit. Secundus gradus mortis est cum homo incipit habere in corpore suo. ut sit. ut sanus. ut dicit. Tertius gradus mortis est cum homo incipit habere in corpore suo. ut sit. ut sanus. ut dicit.

Acroceraunia idem dicit. greco vocabulo. qd sui altissime fre quentant fulmina. De his virg. in 6 aen. cyclopum. uxta. Insula mt aut famosos. aut multos carmine. aut ppt asperitatem impsa nantibus grata nauta vivum.

Ne alme filius cupido pu tarent. id eo dicit filiu matre in mercurio ostendere. ideo dicit maia genitu. diuinitas abdita.

Parcae nonnulli. pnetheon dicit filiu iapti. qdo ignis superis huius ecc numinu indignatione so brios hominib. dare dicunt. ne lum calere quis desideraret.

Dicit praecessisse se brui. accelerata mor te. q paridem hermi nibus fuerat e strata

Virg. p perib; puniri auctus se credere celo. huc autem e diffi cile.

Quod solu sibi excepe rant numina. quasi & ipsu possint humana au sus attingere nisi fulmi na coercerent.

Nam nouale amasculi no. qd e acer. unde & ita inmasculino in. is. desinit. ideo.

Clemenia reperis & ad iudo animos mutari. nam immanes salvimbi. uacent vo luptate facere. unde & ut nero posset. p nephas assue mulieres inire legi uolue. p grat turgines. ista enim ydra epicurus ponit. sedens vo luptuose vsendu. p fragilitate ure. nec ut mirem. dd aenere arridere leuciam.

Deceruant aquilonibus.
Nec tristis hyadas. nec rabie noti
Quo non arbitr adrie
Maior. tollere seu ponere uult freta,
Quo moras unum gradu
Qui siccis oculis monstra natantia
Qui uidit mare turbidu. &
Infamis scopulos acroce rauna
Hesperia
Quisquia dis abiecta
Perrudens oceano dissociabili
Terras si tam impie
Non tangenda rates transiluunt uada,
Audax oma ppcta
Crimus humana ruunt per cuncta nefas;
Audax iapeta genus
Ignem fraude mala gentib; intulit.
Post ignem aetheria domo
Subducta macies. & noua febrium
Terris incubuit cohors.
Semotaq prius tarda necessitas
Leti corripuit gradum,
Expertis uacuu dedalus aera
Pennis non homini datis.
Perrupit acheronta herculeus labor.
Nil mortalib; arduu est.
Celum ipsum petimus stultitia neq
Per nrm patimur scelus
Iracunda iouem ponere fulmina.

Apsestiu deuerho tropu

Soluut acris hiemps grata uice ueris & fa
Trahuntq siccas machine charinas.
Hinc neq iam stabulis gaudet pecus aut aratro
Nec prata canis albicant pruinis.
Iam aetherea domo

Nomen supra omissum q cardinalis & id cipue solae pasci fluentibus

Comedere & volle

Aesidicen fine ratione mare aeris mox perpetuis tumbs plenum & separatum

Aesidicen

Ve nec inuo elementi uererent. qui alii sente incubuit

Nec ulnar non leg ad arduis alte deum ga

Accelerauit mento ne Ut corripuerit tepida.

Aeris. qd homibi ne rat. Virg. la lem celo spec

Optauit. expulsor uigi. Tartareu dona inuincla ge tauit & expulsor

Denuali preparatione hiemes reducta et repentina

Conclusio

Lpz. UB. Rep. I 2° 4
fol. 46v

Lucanus

alia i celo libra
cura sepulchru
simulachru descen
der ad iferos ina
nes apud
iferos.

pharsa a pharsalo
emathia ab ematho
thessal a thessalo reg.

104

BELLA PER EMATHIOS
plusquā ciuilia cāpos.
lusq; datū scelerī canimus
populūq potentē.
In sua cursum uictrici uiscera dextra.
Cognatasq; acies. & rupto federe regni.
Cognatū uasq cussi uirib; orbis.
In cōmune nefas. infestusq; obuia signis.
Signa. parsa aqlas. & pila minantia pilis.
Quis furor ociues. quæ tanta licentia ferri.
Genub; inuisis lanū pbere cruorē.
Cūq; supba forē babilon spolianda tropheis
Ausonius. umbraq; errare crassus inulta.
Bella geri placuit nullos habitura triphos;
Heu quamū potuit tērē pelagiq; parari.
Hoc quē ciuiles hausērē sanguine dextre
Vnde uenit titan. & nox ubi sidera cōdit.
Quaq; dies mediis flagrantib; estuat horis.
Et q̄ bruma rigens ac nescia uertere remum
Astringit cythneo glacialē frigore pontū;
Sub iuga iā seres. iā barbarus isse araxē.
Et gens si q̄ iacet nascentī ōscia nilo;
Iam si tantus amor belli ubi roma nefandi.
Totū sublatas leges cū miseris orbē
Inter uertere manus. nūdū ubi desunt hostes;
Ac tē semirutis pendent qd menia muris
Vrbib; italis. lapsisq; ingentia muris
Sara iacent. nulloq; dom custode tenentur.
Rarus & antiquis habitator in urbib; errat.
Horrida qd dumis. multosq; inarata p annos
Hesperia ē. desertq; manus poscentib; aruis.
Non tu pirre ferox. nec tantis cladib; auctor
Poenus erit., nulli penitus discindere ferro

Conatur, alta sedent ciuilis uulnera dextre;
Quid si nā liā uetuto fata neroni
Inuentre uia. magnoq; etna parant
Regna diis. celūq; suo seruire tonanti
Non nisi seuos potuit pr bella gigantes.
Iam nihil os superi querum., scelera istaq; nefasq;
Hac mercede placent., duros pharsalia cāpos
Implerat. & peni saturent sanguine manes. scipiōe
Vulnera funesta ccurrant plia munda.,
Hic cesar. perusina fames. mutinaq; labores
Accedant fatis. & qs pmit aspera classes
Lucas. & ardenti serulia bella sub ethna.,
Multū roma tamen debet ciuilib; armis.
Quid tibi res acta ē., tecū stanone pacta
Astra prius seruis. plana regia celi
Excipiet gaudente polo. seu sceptra teneret.
Seu te flāmigeros phoebi cōscendere curus
Tellurēq; nihil mutato sole tenentē
Igne uago lustrare iuuat. tibi numina domi
Cedet. uiriq; tuo natura relinquat
Quis dis ē uelis. ubi regnū ponere mundi;
Sed neq; inarctoo sedē tibi legeris orbe.
Nec polus austri calidus q̄ uergit auster
Vnde tua uidras obliq; sidere romā.,
Aetheris immisse partē si pteris unā
Semper. axis onus. librata pondera celi
Orbe tene medio. pars illa serenī
Tota uacet. nullisq; obstent accessibus nubes;
Tu genus humanū positas sibi cōsulat armis.
Inq; uicē gens omnis amet. parcissa porbē
Errata belligeri cōpescat lumina ferri.
Sed m iā num. nec sit pectore uanus
Accipiā. cirrea uelī secreta mouentē
Sollicitare dm. bachūq; aūrere nisa.

Lpz. Ub. Rep. I fol. 4; fol. 18va

Rurus colonus · ut domina equoris
Quicunq; barbara laceſſit
Carpathii pelagus carina ·,
Idacus aſp · ut profugiſcythe ·
Vrbesq; gentesq; & latium ferox ·
Regumq; matres barbarox · &
Purpurei metuunt tyranni
Inuriosa ne pede proteruas
Stantem columnam. neu ppls frequens
Adarma ceſſantes ad arma
Concitet · imperiumq; frangat ·,
Te semp ante tuam ſeruat neceſſitas ·
Clauos trabales & cuneos manu
Gestans aenea, nec ſeuerus
Vncus abeſt · liquidumq; plumbum ·,
Te ſpes & albo rara fides colit
Velata panno. nec comitem abnegat ·
Vt cuiq; mutata potentes
Veſte domos inimica linquis ·,
Aut uolgus infidum · & meretrix retro
Procax theatris cedit; diffugiunt cadis
Cum faece ſiccati amici ·
Dirae nigrum carmen ingum parum dolosi,
Seruos tuorum ceſſare inultum ·
Orbis britannos · & iuuenum recens
Examen coris tumendum
Parthum · occanoq; rubro ·,
Hyemem cicatricum & foederis pudax ·
Fratrumq; ·, quid nos dura refugimus
Aetas · quid intactum nefasti
Liquimus · unde manum iuuenci
Per tela, per ora cucurrit ·
Ferrum decorum comminus quibus
Per arma ceſſit · o utinam noua
Incude diffingat retusum
Vertat orbi metuendum die ereptum · nam in oo.
oriente poſuit · in occano rubro occidente.
Sic eni bellog ciuilis pudendo cicatrices ſe quoq; admodum gloriose
inbellis heſterni. id non ſolum apparenti cedo. ſed nec animum
uiolatione reperiri. ut lucan. numina miſcebat
caſtrensis flamma monet.
hoc quoq; in ſpoliatis templa & pollutis cedo. ut lucan. ſtat crimen inter plus.

Id uotis pacis. debet eni hostia diis uotis ſuſceptis ꝓmitti. adhiberi conſueuerunt.
Fidei meæ ſacrificii
Vltima heſperia hiſpaniæ dic. heſpania autem ab heſpero dicta.
qſi occidentalis plaga
Tam q; q; multis data ſufficerent q; conſuetudo amicos ad dies longinquo tardius reuerterentur.
Aborbe ſe poſtea. & inmundi extremo
conſtant
Proprie enim timere
filii matrem.
Massagetas arabasq; ferrum.

EXHORTATIO.

Et ture & fidibus uenerat placare
Et uituli sanguine debito
Custodes numidę deos ·,
Qui nunc hesperia sospes ab ultima
Caris multa sodalibus ·
Nulli plura tamen diuidit oscula
Quam dulci lamię · memor
Nec non alio rege puerię ·
Et utraq; simul toge ·,
Cressa ne carear pulchra dies nota
Merę cum basso.
Massi, quidam putant qd potorum
genus ſit apud thracias. ideo amiſtis dicta a
certa mensura clauſis oculis potabat
uno ducto. Alii amiſtion gemmam in
legi uolunt. q; p ſemetipſum amethi
dem · clauſa eni pocula ebrietatem, pa
re credebat. Nam & apud ſimonidem
adiuſus ebrietate putat, p deſſe.
Cum mihi proposita nigrorem in lance ſaburre
Calcia ſi rubeant, discolor unde ſapor?
Inuſto. ut ibi cum turni
in uxoris matrem. Poteſt
autem fortuna & iniuſticia
craſſari. Terr. Tunc id laudi ducis. qd te fe
ciſſe inopia iniuriæ.
Aut qui imperium ſemp
fragile putat. aut
qui magne reſidere regno
nitet & fracto dirimi
ut uiri. fracto uiros
alibi. fracti bello.
Precedit. qſi neceſſitas
comes. & miniſtra fortune.
ut illud uirg. Ire q; iuſſi
diuum di comitat agmina.
Aut que fortune imperio obediat. aut qua non
poteſtatis eſt. q ſubitae ne
ceſſitati. ni ipſa ſeruatis
ſeruire expellit.
Quo punicanis dapnati.
ut iuuenal. ſerranus dicit
unco. & circo. unde inpace
fugivo dii quing mari nom
inauerat. nam & reſoluto
piaculo rei puniri conſueue
runt.
Posſe uideri
ulla uerbo uſus panno.
niſi hoc ſermone intel
legi uoluiſſe apaupe
ribus magiſtratus. fide
aut certe qui albo panno
capite uelabant ſacer
dotes fidei ſacrificantes.
ſiue ppter ipſa fidem que
pura eſt. & alba. uel
quaſi ambitioſa. ut mire eana
fides & ueſta. ſeu qui
duo honeſti fide colunt
pauperes ſint. & eque
noſa pudicia ut iuuena
lis crimibus debent horto
ruria.
Abſcedens eni fortu
na ea ſua fide ſeruat. ut ſit
ſuam nemo. ut iuue
nat quamuis quiſque
ſua numina contemnat
dat inania tantum ſibi
fides.
Vulgus & meretrix
ſi forma triſte amicos
non ſequuntur. ꝓſperam. qd
ideo dic qa fortune even
tus ſubito ſe plerumq; ho
mines uulgares negant.
habuerat. ſed qui ſe baſe
ſequit fortuna. ut ſepe
& odit dapnatos.
Allegoria oſtendit eos
qui uolunt amicorum neceſſi
tatem cum gaudio. Ut omnis me
nor atq; amicis deſerit.
Ibaron ſenſim ſuperio
ri reſpondit. odwa gratu
regis. a. 51. c. 1. u.
Omnibus eni militibus pe
rula bella eſt ſuprim. habuo
abaugusto dicebat nouus
fuerat collectus exercitus. que
bene examen uocauit.
Confuſum reformes. nam ſic fingere
formare dicit. ſic diffingere tomaſinus reformare.
Regem aut diuitem poſuit aut pa
trimonii. Inuenat. optima ſiluarum interpa
pelagiq; uarum rex boum. Puerice autem ꝓ
puerilis pſincopa dic. & ſignificat numida
lamia patrono uſus apuerina. uſq; adultem
etatem. Vnde ideo ait rege puerię qd eum lamia
reuerebat. paſcere autem puerine ait qa depa
ſtura prata accipiebant adoleſcentes
qui puerilem. q commemoratione uultus uide
phoc qd ſimul togas mutauerint
equalitatem etatis augere amicitiam
unde & uirg. mea quem ſpatium ꝓpin
etas.
Creteſi. creteſibus eni moris erat dicere
deos albis caluiſi. nigros ſtatuiſſe nume
rare. & ex eorum diuerſo numero uitam ſuam
meam. malos eni in annos numerum ne
dicebant.
id plato unum exponebat ſtanna
ra leucia.
Ebriosa mulierem dicit q anumida a
bat. unde hic ſenſiſſe. cum numida
certam bibendi ſtatum damalis nouo ar
non cum baſſo.
Massi, quidam putant qd potorum
genus ſit apud thracias. ideo amiſtis dicta a
certa mensura clauſis oculis potabat
uno ducto. Alii amiſtion gemmam in
legi uolunt. q p ſemetipſum amethi
dem · clauſa eni pocula ebrietatem, pa
re credebat. Nam & apud ſimonidem
adiuſus ebrietate putat, p deſſe.
Saliaris ſacerdotes martis & her
culis dicebant. qui ſacra ſaltando ce
lebrabant. Ut cum ſalii ancilia. nam
ppria ſalii aſaltando dicti ſunt.
Nimio potu marcentes & lab
ne reſoluti.
Induerſa diſcurrentibus &
uagis.
Adrepuſ reuulſa

Nunc eſt bibendum. nunc pede libero
Pulſanda tellus. nunc ſaliaribus
Ornare puluinar deorum
Tempuſerat dapibus ſodales ·,
Antehac nefas depromere cecubum
Cellis auitis · dum capitolio
Regina demens ruinas ·
Funus & imperio parabat ·
Contaminato cum grege turpium
Morbo uirorum · quid libet impotens
Sperare · fortuna q dulci
Saliares cene quales fuiſſe dicebant. ſed
amplioſſimas apparatas fuiſſe. unde & in
uerbio erat. Saliares ornati diuerſe appetunt
& copioſas.
Puluinaria dicebant aut lec
dos. aut tabulata in quibus ſtabant
numina ut eminentiora uide
Poſt conſolationem enim oſtia ſepul
bant. Ut lucos uocat oſtia pinguia
in altos.
Vtroq; id eſt uacheq; quaſi uolli
reſ habuit oleum. utrum. ſi aut
aut male uitet. aut euitato.

Vtroq; orbi metuendum die ereptum. nam in oo.
oriente poſuit. in occano rubro occidente.
Confuſum reformes. nam ſic fingere
formare dicit. ſic diffingere tomaſinus reformare.

Lat. 41, Rec. 1 fol. 4 fol. 52r

C epit. & untia libet spissata redire.
L aq; peul nemorū rare se adtollere frondes.
S urgere congesto ñ culta mapalia culmo;
Q uamta dedit miseris melioris gaudia tre.
O ū primū seuos ctra uidere leones;
P roxima lepas erat. cui stacione quieta
E regere hiemē. nūbis flāmisq; carentē;
C esar ut emathia saciat cede recessit.
C etera curarū pieret ponderа. soli
L mentus genero; cui uestigia frustra
T erris sparsa legens. fama duce tendat inundi
T hreiciasq; legit fauces. & amore notatū
A equor. & eoroas lacrimoso fonte tyres.
Q ua pelagi nom nephelegias abstulit helle;
H onasiā breuiors aque distminat usqua
F luct abeuropa. quā uis bizancion arto
P ont & ostriferā dirimat calcedona cursu.
E urinuq; furens. paruo ruat ore ppontus;
S ugeasq; petit fame muratur harenas.
E t simoentis aquas. & graio nobile busto
R ethon. & mutū debentes uanb; ūbras
C ruent. ecuste nomen memorabile troie.
O agnaq; phebei quert uestigia muri;
L ā silue steriles. & putres robore trunci
A ssaraci pssere domos. & tēpla dom
L ā lassa radice tenent. ac tota tegunt
P ergama dumetis. & iā peruere ruine;
A spicit hesione scopulos. siluasq; paternas.
A nchise thalamos. quo uider sedere amor
V nde puer rapt celo. quo uertice nais
L userit enorie. nullū ē sine nomine saxū;
I nscius insicco seppentē puluere riuū
T ransierat. quixanthus erat. secur inalto
G ramine ponebat gressus; phrigu uicola ma

H ectoreos calcare uetat. discussa iacebant
S ava. nec ullus facie seruat amica sacri.
H ectoreas monstratur ad ñ respicis aras.
O sacer & magn uatū labor. omia fato
E ripis. & pplis donas mortalib; euū;
I nuidia sacre cesar ñ tangere fame;
H ā si quid latuis fas ē ꝓmittere musis
Q uamū simirnei durabit uatis honores.
V enturi me teq; legent. pharsalia nra
V ice. & anullo tenebris dāpnabim evo;
T ucis impleuit uisus ueneranda uetusta
E revit subitas congestu cespitis aras.
O raq; turicremos ñ irrita fudit in ignes.
D i cineru. phrigias coltas quicūq; ruinas.
A eneeq; mei. quos nē launia sedes
S eruat. & alba. lares &. quoꝝ luca inanis
I gnis adhuc phrigius. nulliq; aspecta uirorū
P allas. inabstruso pigit memorabile tēplo.
G entis uulcē urbis clarissim aris
D at pia tura nepos. & uos insede priore
R te uocat. date felices incepta cursus.
R estituā ppios. grata uice menia reddet
A usonide phrigib;. romanaq; pgama surgent;
S ic fatus. repetit classes. & tota sedis
V ela dedit choris. anduscq; urgente procella
I uacas pensare moras. asiāq; potentē.
E t uehit pelagoq; rhodon spumante relinquit.
S epuma nox zephyro nūquā laxante rudentes
O stendit pharus egipta luxta flāmis;
S ed prius orta dies nocturnā lāpada tollit.
Q uā tutas intrare aquas. ibi plena tumultu
L uxta. & incerto turbatas murmure uoces
A ccipit. ac dubius uertit se credere regnis.
A bstinuit tellure rates; si dira satelles

Lps. UB. Rep. I fol. 4

Lpz. UB.
Rep. I fol. 4
fol. 158r

Coepit habere dolor · nor̄ pd̄a tēpora dixit
Ast ſęus ꝓmissa deis · ul̄ iugūq; ſemle meā
Confodia; uenia misero concede parenti
Arge · quod amplex⁹ extrema qd̄ oscula figi;
Nondū destituit calidus tua uulnera sanguis ·
Semianimisq; iaces · & adhuc potes ee supstes;
Sic fatus quauis capulū ꝓ uiscera tua mersit ſis
Polluerit gladi · tam alta subęquora tendit
Ocipiti saltu; lętū ꝓcedere nati · morē nati cupiens ꝓ uenure.
Festinantē animā morti non credidit una;
Inclinant iā fata ducū · nec iā ampliu⁹ anceps
Belli casus erat; graię pars maxima classis
Mergit; ast alię mutato remige puppes.
Victores uexere suos; naualia pacę naues
Ꝓcipiti tenuere fuga; quis in urbe parentū
Ilet erat · quant̄ matrū ꝓ lugubra planctus;
Comunx sępe sui cfusis uultib; unda abunda
Credidit ora uirr̄ rōmanū ampleꝛa cadauer.
Accensisq; rogis. miseri de corpore trunco filioꝝ
Certauere patres; at brutus in ęquore uictor
Primus cęsareis pelagi decus addidit armis:

Explicit lib⁹ .m. incipit .m.

Taecul extremis tirrū cęsar in oris
Martē sęuū agit · in multę cęde nocentē ·
Maximꝰ fati ducibus momenta daturus;
Iure pari rector castris affranius illis
Ac petreius erat; ccors dia dixit i ęqs
Imperium commune uices · tutelaq; ualli
Ast uigil alterno parce custodia signo;
Nec prę lituas acies. erat impiger astur.
Veteranesq; leues · profugiq; agente uetusta
Gallox celtę · miscentes nom̄ hiberis;
Colle tumet modico. lenisq; excreuit maltū

Nomina pluraꝝ numero multa significant · aliquando breuissima tēpora · spatia aliquando gētarū rerū mora · ut ipse alibi non pondera rerū nec montes · sed aliquand̄ diserimina · ut hoc loco · pser̄ū apd̄ hunc dūsa ponit significatione ·

Cyclos inquid abalienare signū parebant & est effere · q̄ē tutela uallis custodia ꝙ custodire intelligo ·

Lpz. UB., Rep. I 10a, f. 4v

eusse pplm magnū ūdomnari ipsis parcibus sj unū
ē de illis & sic seruari & liberari. Si robur nē
unis digniū p̄seo sanguine ne cernaris q̄ peul sedo
uersis sj posci ē stiterare dignaresē oīs romanas q̄s hec
udoris 7 discernere uos ē senatū. Ego dico decer
nere q̄ tm nō oportet me ducere cū hi patres
oīb; & hec sit senat⁹ ppē hanc absentiā nē
habeamus miū usq; & oēm i frigidissima Zona
aut i pusta tm suma rerū sequente nos 7 hē q̄
die. Nā si fortuna sj erat nos & sub glacio 7 ē
Quid nocet axē clausū naporib; sub uigit ubi
die. Nec patrē nos bos & cetera. Ac si dicat si aliq̄
ēt inquiba Zona cū sol ē in cancro haberent due
& noctes eq̄les quasi dicat ū habent solsticiū ipsi
lā ap̄ nos tē ē dies longior 7 nox breuior 7 toto anno
dies 7 noctes inēle se eq̄les n̄ tm oīs dies sed ē se
nec oēs noctes inēle eq̄les sj quanq; die cū nocte
& hi necesse ē cū oīe signū habeat suū signū ⁊po
sitū p̄diametrū. Seq̄t nos fortuna sic secura apud
ueios. Veios ē opidū sabina ubi ipse seruat dū restau
rata fuit roma quā senones galli cōbussorant dū
ipse in exilio erat. Pretera ē aliud cesar nullā po
testatē habet sj sola merentia tocha dē s legēs
silentes q̄m nullus mētē eas subu. Hinc patrē q̄
usta sola debet habi pcuria. Illā oīs patres sē hic
illis excepta q̄ huc 7 illuc exulant ac si q̄ pollicē
dicat nullus depacēb; ē rome 7 hi ē q̄ die. Quis q̄s n̄
exulat 7 cetera. Istos n̄ dicebā exulare q̄ oīs simul
erāt n̄ certos q̄ sparsi erāt p diuisas regiones. Tales
illos dicebā i exilio & q̄ sentiebāt cesari 7 in
die q̄s n̄ exulat. n̄ & sentit parci cesarus hic ē
& q̄ fugau nō myrū nā diu ē sueuer in pace ēē
& hi ē q̄ die. prim furor bellox sparsit ignaros
scelorū 7 cetera. Cū fata mouent nos impellunt cur
sū illox quasi dicat ne repescant 7 sistate spē deus
i. nolite dissidē deus 7 fortuna deo uob nē in re
uerendo tātos animos q̄ntos dedit eque roma
usta causa qua ibusti. Quādo ipsi seuer q̄ se
uer se habe iusta causa 7 ubi n̄ dissidebant reuēt
uba tales causa dedit eis animū talem
ut ira sīplicet sicut iustis animosi ī fugendo Qua
sus ire uētēdo. Senat ī posuit & p unde uenīā pate
7 sina ēē oloquunt alios ē sules 7 q̄ dānare deus
Sicuti q̄ habitant i rodos insula phebea q̄ ibi
colit apollo. Tagetū ē opidū i septentionali plaga
Nobiles arune laudant i fama. Fouis illa manere
donat huic rei sol⁹ suo massilie 7 hoc n̄ donat ut
fut libera ac si dicat ē donatū ē ais & bunū ⁊ po
debebāt romanis. Sadala 7 cothio 7 dorotaruis 7 ras
cipolis fuer reges & dedere ubrā iube regi q̄ eurone
inēfoc. 7 ptholomeū donauer pelleo diademate p
hi & hi fuere 7 hi ē q̄ die. p hi prisca fata. O ptholomee
dignissime regno 7 cetera. ⁊si die dign ē tātū i fida
gente illa. Si fortuna faciente h. euenire & fecisti
pōpeiū inēfici tm pudor fuit fortune & tanū uir
p missus ē inēfici abullo. Si dispositione dēi hi eu sū
tm criminandi sē indies. Pellea ē eunuchus quā dederū
ei romani. Accipis ensē seuū. i. potestatē seuā in
pplos. Lag fuit pat ptholomei 7 ubi ē cessa ē ei po
testas patris ubi accessit ingulo magni n̄ eni hi fecisse
n tātā haberet potestatē p hi & q̄ die regnū q̄ ē erepti
sorori tangit illud & lag mortes diuisit regnū inter q;
equalit. Ille tocū habe uoles in carcerau sororē quā
cesar sue absolu. Nō ruēte adp̄ncipale. Cetū habuer
7 illo soluto q̄s parat se ad bellū excepto apio & solla
erat sup os exprimere. i. manifestare q̄ntus debuer
ponī 7 hi fac apud tēplū phebi 7 hi ē q̄ die reseratē pene
tralia fratres phebi obducta y multos annos. Se
rex epiroraru fec elaudi illd ppē romanes & ibi ca
piebāt responsa ut alex dari fuit ibi responsū q̄ nero
deberet inēfici i quinto aburbe lapide. i. inquinto
miliario accerdoribus & hac ara fec elaudi templū
illud & hāc sententiā die poeta sedm suū cōpus 7

Mūntūq; latus sinistre lęuo p ducere gyro, Iussit ut secura prendere rectoris habitū
Sic pedes ex faculi nulloq; urgente recept. ⁊ ruina fusci scindere exercitus pōpeii mon
Irritus et uictor sub ducto marte pependit, descensione ut
Hactenus arua dederē fata bello sollicitudine
Ferata dedit uarus incertus morib; aer, virgil pendet
Frigore bruma gelusicusq; aquilonib; herens. narrantis labore,
Aethere constricto pluuias innube tenebat.
Vrebant montana nues camposq; iacentes
Horon duraturę conspecto sole pruinę. Libra uocat ab equalita
Atq; omnis ꝑpior mergenti sydera celo te mensis ip suus qua viii
Aruerat tellus hiberno durasereno; k octobris sol p illud
Sed postqua uern̄ calidū tyrana recepit signū currens ę noctiū
Sidera respiciens dilapse portitor helles. fiat. unde hic lucanus
Atq; iterū equatus aduste pondera libre adustę pondera libre.
Temponb; uicere dies tē sole reducto
Cinthia quo primū cornu dubitanda refulxit. Secunda nō re
Exclusit boream flamasq; accepit meuro. uocat nubifero.
Ille suo nubes quascūq; muenit maxe.
Torsit in occiduū nabatheis flatib; orbem.
Et quas sentat arabs & quas gangetica tellus
Excalat nebulas quicquid ē crescere prim
Solpatitur quicquid celi fuscator eoi
Inuolerat chorus quicquid defenderat indos;
Incendere diem nubes oriente remote
Nec medio potuere graues incobere mundo
Sed nimbos rapuere fuga uacat imbrib; arctos.
Et notus insola calpe fluit humidus aer,
Hic ubi ia zephiri fines & summ olumpi
Cardo tenet thetim uentis transcurrere densos
Inuoluere globos congestuq; densat ami
Vix recipit spatiū qđ separat ethere ꝝram.
Iamq; polo pressę largos densantur in imbres
Spissatęq; fluunt; nec seruant fulmina flammas

Lpz. UB., Rep. I 10a, f. 5v

Co quisan tumenum est · cum sit de ira cruore
d ignia meo · certaq; fide puulnera ira
Testeau se uelle mori nec plura locuto ·
Viscera non unus iam dudum uansigit ensis ·
Collaudat cunctos · sed eum au uulnera prima
Debebat · grato moriens interficit ictu;
Concurrunt alii · totum q; imparibus unis
Bellorum fecere nefas; sic semine cadmi
Emicuit dircea coors · cecidit q; suorum
Vulneribus durum thebanus fratribus omen;
Thasidos et campis insomnu dente creatu
Terrigene · missa magicas e cantibus ura ·
Cognato tantos impleruut sanguine sulcos ·
Ipsaq; in expetas qd primuim fecerat herbus
Exauuit medea nefas; sic mutua pacti
Fata cadunt uuenes; mutuumq; in morte uirorum
Dors uirtutis habet · pariter sterniuntq; cadunt q;
Vulnere letali · nec quenquam dextra fefellit
Cum ferat moriente manu; nec uulnus ad actis
Debetur gladius · pcussum est pectore ferrum ·
Et iugulo pressere manus; sic sorte cruenta
Fratribus incurrunt fratres · natusq; parenti
Haud trepidante tamen toto cum pondere dextra
Exegere nefas · pietas ferientibus una
Non repetus se fuit; iam latus uiscera lapsa
Semianimes traxere foras · multumq; cruoris
Infudere mari; despectam cernere lucem ·
Victores q; suos uultu spectare superbo ·
Et mortem sentire uiuat; iam strage cruenta
Conspicitur cumulata ratis · bustis q; remittunt
Corpora uictores · ducibus murantibus illi
Esse ducem tanti; nullam maiore locuta est
Orbe tuen · totum discurrens fama p orbem;
Hectaneu ign. ine post hec exempla uirorum

ea se fuit ut roma reuisse uideat · Cum ergo
ramum de more deuote magna uolentes ipse arcta secum
sec et fugies se rodos et se exemplo cesaris si armata manu
hostes reddat et se pede suo celer secerat loue et p q
nua daret · Cum ei nulcibus q nposse face vopon
de meto recta · dominoe q in segnitie an dimittit pata · reuis
ut q nali pacem pata · peo illa in principio hui sermonis ad
qn posset deferi · si neq; mali pacet me pata · hec q dic · hi pu
tue pata · Credibus si poci dom laborem petat dii hic q pona ostent
manu · hec q dic · subsp enerogatois · Du bella re lege transonda pcm
Sic fac omne inde oriunde pergit emanina loa parte q candaca ayr
nalbo sale q emina fuit prabat adbellu · Candaua e silua emi
q describit thessalia ido ut obedat ea aptu fluuio adhuc tue scelis
ubi fuerut · Duo montes se aboruent · Ossa e loa parte q sol oe ine
nin tempe · hec q dic · Ossea rupes cohereet pcta ppruinalis hor
nocte homo · Polion a se oppositi loa parte q sol oe tollitur
hec q dic · Cu alter · alius pcta · Ethas uocat alter ppe alteri curs
solis sol eu accel adcaneu se polion opponat ubras radius nascen
Et · Ide ait se oriente opposita thessalie · At ceres e i meridiana plaga
hec q dic · At ceres fumoue meridie ignis l cel · e calore illu qe
radie te maxime op e · hec die fumoue solsticiale cap rapi
q duplicat nob calore · Ido et maior e q cet e canopo t posim dice
cancer e sup cap · Ce ido te n poteat ceres defendo a calore il
sticiale dr simile solsticio q e dicinat leone na pea de cresce e
tor · Aboccidente u e princ oppositi hec q dic · Excipaut reem
posse leone q uon aboccidente sedm h uocat subsolan na adsi pre
uocat sapiu · Ad sptentrione e oppositi olip hec ubi dic hat
tramontanu olypi n semeue boream q si dic · Ido e ale q ille q habitant
pcae montes olypi n semeuue boream q uente uenit asptentrione
hec not alatudine montis qd dec ignorat a cet
noctib; hec dic t q nec ad est acc eu se pene nodes t
toto anno tali q parte nocte appare · et unia q nobis
appaiet · Et q ecce parte erant montes ubi agri
se apaudat; a hec q poli · Ho et monte pcta · Hui ne hi
si uideret uera simile arq; ubi e habitatio cet
delectabili n q te cet delectat · q uer adi q sua repe
luli n dabant adue pelago q nposit
in mare · Ille aq hi habebant pelio in ipso ille
fuit · Se p q ossa separat e · olypo hercule fra
nec montana · e usq polion ecc inte ossa olypu
decesse abunde · Ido q cunicli erant pnde
qui comunis finis · Hercules hec ma aque ubi ossa
bat polioni · ubi pelio iungebat olympo · sed
eminet mali mansur · dic ppe
hec h nom ab omitho rege pirs emathie · pharsalia
pharsalo rege · Et pirre noca · pharsalia subun
nu acheli filiu tethidis · Ille enumerat parte
phlacee · Heroum · pcta · phlacee e comu
fuit argo nauis · Rectum e pmuncionis uice pro
transitu iasonis eu in ppe aureu uellus · et deled em
eumenes e · Ido die dolonem flebile ppe ramu
euincit ubi pferens se ulsse canet · Trachin em
melibea emina forcis pelias ppe · Hui ne pa
Ha tenebat tirs · montibus pelio se hercules
libea · Contra thessalie dee fuit · phoebus · Il
eni comes q hercules eu i etnu monte deposuit a
nealium sui corporis reliqas i die · et rec
nor potens nocet · Ippe adiutu q
one eurtaue · Ippe achilles e
nau · Argo amine · nda nobis ub
narrandu dom eq qe audiebam
emina ubi fabula pcta · Celmus

f. 55 recto

Hon equidem has unquam culpatum nata querelas.
(eaque laudari debeat aut negentur)
fone metus. laudanda rogas. nec digna negari.
(cesp tda)
sed mihi multa diu. nec tu sperare quod urges
ehne: multa metu. regni q; uolubile pondus
(ste)
ubicunq; animo. uenere. quid debitus istis
(hcebit)
Hæc modus. nec te incassum fleuisse queratis.
(tuū sdiget)
usos fare uirum. neu sint dispendia iuste
(mor uñ)
ipa mora; magnos cunctando nata parauit.
(aptus dies)
Prosiemur bello; dicentem talia nascens
Lux mouet. ingentes q; iubet adsurgere curas;

ARGVMENTVM LIBRI IIII.

mMox septem bellona uiros in prelia cogit.
Primus init bellum mestus longeuus ad astus.
Et q; genet fulgens patrius dircheus in armis.
Inde ferox animi rideus iam seuit in hostes.
Hercleam hyppomedon pubem mouet inclitus armis.
Et capaneus. atrox thebas excindere querit.
Amphiareum. pdit conubia iam phida natem.
Parthenopeus init trepida genetrice mamplos;
Et contra echeo clet thebanos instruit omnes.
Hec non theseia infernas consulit umbras.
Argiuq; situm bachus molitur & estus.
Ipsiphilen monstrat lymphas. lingua pennes:

Iereus hoīrrentem zephiri laxauerat arnum
(algente hieme) (soluerat) (aestu q aēe)
Perrarus qui fuerat in gelidis hieme sopellebat
(terrus qui fuerat in gelidis hieme sopellebat) (uernali rēpore)
hocbul. & angustum cogebat lumine uerno
(nec resecare) (diurnas)
Longus ut ire diem. cū fracta impulsaq; fatis
(ad astra) (actu tumu) (ē possibilitas)
Consilia & tandē museri dura copia belli;
(princeps) (splendentē) (diane cruentis)
Prima manu triuiā de uertice lariseo
(dea belli)
Tendat bellona face. dextra q; trabalem
(metus) (puro) (hasta stridore micrens)
hasta uno sit agens. liquido que stridula celo
(ārma) (ēq; posite ē) (palus thebanoru)
Fugit. & aduersę celso stent aggere turres.
(militū) (bellona subito) (hasta) (splendidus)
Mox et castra subit. ferro q; auro q; coruscis
(ēi) (multe hostiles)
Ora uiri. uix male fremit. dat cumbus enses.
(plausis) (exercet gobella) (meteus) (uiri)
Claudit aquos. uocat ad portas. hortamina fortes
(aēm b)
Peruenum. umidisq; erum breuis addita uultus;
(sacrificio) (immolatur sēm legē)
Dicta dies adeat. cadat ingens fraus tonāti.

Lpz. UB. Rep. I 12, f. 35r

Lpz. UB. Rep. I 12, f. 55r

S uccaū obliqua ẽ crucē ꝙ post maluo;
H orruit infelix uisu longoq; p fundum
I ncendit clamore nem. nec tarta illē.
S eluce. argolicas ululat flebilis aures
I mpulit. ꝙ exemplo montan ducis aduolat ardens
A rcas equos. causāq; refert; tunc iquamea demū
I oruis ad armoru radios. fremituq; uirorū
C ollamouēt. rapit ingēmconamine saxum
Q uo dissereꝝ ager. uacuasq; impellit ī auras
A rduus hyppo medon. quocurbino bellica q̄ndā
L ibratū sūmā portarū inclausit molares.
C assa duci nec tuta iam mollia colla refulsit
I nergum serpens. uenenē ꝙ hauserat ictū.
O ra sonant tellus. nemorūq; patrādensi
V ulnera clamat
E t trabe fixa cauaneus obuiū unguā
F fugies. seu tu pauidi ferus incola luci.
S uedens. unāq; deus concessa uoluptas.
Q uid
M onsi consurgu supbe mihi membra gigantea
H ec dū ec
E xcidet
P rima
F erq; ubus flammes. captaq; insigne coruscā
M icat. & nigri sanie p fusa cerebri.
I gnauus alto solo. longus uxta p egit
S embra dolor. rapido celer ille uolumine telū
C ircumit. auulsumq; feranss. topaca refugit
T ampla dī. hic magno tellurē pondere m sus.
I mplorauit anumā dominus adsibilat ariss.
I lli & cognata stagna indignanda
F loribus & uirus adsuere spargere niphes.
F rumices rapiat ager. lucosq; pomus
S ilua colę fracta genuflas harundine fauni.
I pse eciam summa ia tela popl cerua erberta
I uppiter. ec dudū nubiq; hic mesq; cohibant.
M inor uideo. grauioraq; tela mouent
S eruat capaneus. montanam aura cucurrit

nicht,

Aſperior contra planetuſq· egreſſa uirilem·
Exemplo famulas p̃mit· hortatq· uolentes
Orba parens· laceraſq· ſup p̃ubere nati
Quiquas ardet· torienſq· auulſa refertur·
Ast ipſe pat̃· max ut merentia dignus
Vltrib; inachii penetrar̃ limina regis·
Cui noua tunc clades· & primo ſaucius infans
Vulnere· letalis ue irrũperet atria ſerpens·
Sic aliũ exalio quamquã laſſata fragore
Pectora ẽgeminant· intoſatoq· reſultant
Accenſe clamore fores· ſenſere pelaſgi
Nuncia· & lacrimis excuſant crim̃ obortis;
Ipſe datũ quotiens· inciſoq· tumultu
Conticuit ſtupefacta dom̃· ſolatur adraſtus
Alloquitur genitorẽ· nunc fata recenſens·
Heu· hominũ duras· & ingrorabile penſũ·
Nunc aliã p̃lẽ· manſuraq· numine dextro
Ignora; non dũ orſis modus· & lamia redibant·
Ille quoq· affatus non molliu audit amicos·
Quã trucis ionia rabies clamantia ponto
Cota urũ· aut tenues curant uaga fulmina nibos·
Triſtitia· interea ramis· teneraq· cupreſſo
Campatus flammẽ thorus· & puerile ferentum
Excitur· ima urent agreſti ſtamina cultu·
Roxima gramineis operoſior area ſertis·
Et picturatus morituri floribus agger·
Tertius adſurgens arabũ ſtruc tollitur ordo·
Oas coplexus opes· incanaq· glebis
Ura· & ab antiquo durantia cinnama bello·
Summa crepant auro· tyrioq· attollitur aſtro
Olle ſup culiũ· tereres undiq· gemmẽ
Radiant· medio linus· intextus achanto·
Et ſeriq· cane· opus admirabile ſemp

f. 76
Lpz. UB. Rep. I 12, f. 71a

obliquę unḡa iecit iacentē

O bliquumq; dedit: pēbenacq; secutus.
C ollasimul dextra. pedib; singula unx.
D effecit obsessus. soloq; pudore repugnat
I ande pet humi prumq; extensus inaluu
S tarnit. aclongo mest p̄pone surgit
T urpia signata linquens uestigia tra.
P alma aut dextra leuaq; munera dono
A rma fires ridet. quā sinon sanguis hui
P arte haut exigua. secta dirigi habere
C amp ubi hesiup thebani fudera plage.
H esimul ostentū. quesitaq; p̄mia laudū
O at socius. sequit neglect agilla thorax.
S t q. quondo subeant ecurrere ferro.
I amq; adstant instructa armis cpidauriu agrestis.
F undu sacu dirigit agminib; exul.
D uxuxtat usides. minax ingens copula tecti
A rgiuus uicinos seruare animos. utrūq; furore
S anguineus aduersitas; oque pp̄rauita
U gra dulcia cuide soluimus urbes.
H ic pecq amarācum uestantiu esib; esse
F ratres q; sinas abigant hoc numina uotis;
S icaut amphimedon ferrata casside dextr.
T ū genero nec laudis egens rubet arduanteta
T empora thebanuq; ingentia uocet catari
V ocifer dire reanebant omia parce;
I psum etia pp̄rio certamina festa labore
D ignari. q. tumulo suppetiu hunc addere honorē
O rantur pectd. agnec uctoria desit
V naducu numero. funda uel lyctia cornu
T ela rogant. tenuis; nubila transeat hasta;
O bsequit gaudens. uindicq; exaggere nequu
S tipatus sumis iuuenū descendit. atilli
P one leues portat phareta. q. cornua uissus
A rmiger. ingentē iactu transmittere carcu
F minus. q. dece dare uulnera destina orno:
Q uis fluere ocubuit regum nec. q. omia causis?

Schäfer: Er verstehe ni
---
ibe, nachdem die Entente

Aᵒ nube donᵘ ubi gramineo delatore glaucus
Pᵒ sceentes inrupit aquas. iā crine genisq·
Ceruleus. & muros expauit abinguine pisces;
Glandib·. & toria zephiros incidere funda
Cura. cū doneas ante ibūt gressa sagittas;
Tuquoq· pclarū forma cephise dedisses
Harcassū · sed thespiacis iā pallet magris
Turpuer. orbata florē pāt allunt unda;
Quisubi phoebaeas acies. uertere q· reuolut
Phocida. q panopen. quis auludā. q cū parnassū.
Etualles lebadia tuas. & mān polin. acri
Subnixā scopulo. ut quiparnason utrūq··
Aut cirrā · tauris ammoniāq· supinant. Ammoniā
Cornumq· nem̄ ppellemeq· libyan
Cefas si glaciale caput. quosuet anhelā
Ferre sumphonā neq· auertere ponto;
Omūb· immutas cono sup aspice lauros.
Armaq· tyrion · t delon habentia · t quas
Hedē innumeras laxauit cede pharetras.
Iphin acer agit genitor cui nup ademptū
Haubulus hyppasides. tuus omnissime lau
Hospes adhuc currus securaq· lora tenebat.
Curua subē equos iacuit cuulsa cruentis
Icrabs uitinā nro cū sanguine ceruix;
Oicentus maduere genę. uultūq· pomne
Pallor ut. uocisq· repens singultus aptū
Inceptū ter. refouet frigentis amicū
Pecr alumna senus redit. atq· exile pfatur;
Omihi sollicitū decus. acsuppma uoluntas
Anigone. seras tibi demoror impb. ūbras.
Forsitan ē gnosō latiū. sic cos nepotes asprecia
Oonec te thalamis habilē integrā que resignē
Hocsatis. & fessū utta dimittit parce;
Seddūlabor inērs. quantinunc ecce reuso
Transabire duces dimm. atq· interga comantis.
Nonego abuentiadas. nsaxo sa caristę.

Lpz. UB. Rep. I 12. f. 76v

Dum spes nulla necis. eripiendi auertere figit,
Saucib' ille cuius. hasta non ore receptam
Mittit moriens. partemq; & murmure plen'
Sanguis. expulsi. alierunt cuspide dentes;
Vsus erat furto dextram iniectare leoneus.
Sponge uiros. atq; arma latens. positūq; trahebat
Crinibus. euulsis. capite. uidit. quāquā undiq; crebis
Hippomedon. ante oculos. sceuoq; proteruam
Sublatā ense manum. simul. abscidit. hinc tibi. deus
Tydeus ipse rapit. post. & confecta. uirorum
Fata trucis. magnosq; miser fugit. tangere manes.
Ter cadmea phalanx. terribile. torquibus. agmen
Terga dedit. danaumq; uiros. abduxere. cadauera.
Ter frustra. danaum diuersa. parte. carinas
Sedicione. mariq; nequiquā obstante. magistro
Fertur. & auerso. redit. in uestigia uelo;
Nonnisi. Sidonię. uoluissent. pellere. coepto
Hippomedonta manus. illū. inpacta. mouerent
Tormenta. oppositāq; formidatus. superbis
Turribus. impulsus. temptato. umbone. recessit.
Sedicionem. dirę. regis. noxasq; recensens
Tydeos. immodicos. astu. subit. impia. campos
Tydeos. siphone. sensere. acies. subitusq; cucurrit
Sudor. equis. sudorq; uiris. quāquā. ore remisso
Inachiū. fingebat. alūn. nusquā. impune. signis.
Serpentes. & russi tenuere. silencia. crines;
Arma gerit. uexatq; ferit. Inachiū. hippomedonta
Blanda. genas. uocemq; uenit. tam ille. loquentis
Extimuit. uultus. admittitq; timorem;
Illa. aū. lacrimans. tunc. ait. inclute. frustra
Exanimes. socios. inhumatāq; corpora. fratrum
Solicet. is nobis. metuisset. iā. cinis. sepulchri.
Protegis. ipse manu. Tyria. caput. adrasus
Rapitur. teq; ante alios. te uoce. manuq;
Inuocat. heu qualē. lapsare. in sanguine. uidi.
Exitium. canos. lacero. diademate. crines;
Nec procul hinc. aduertere. oculos. ubi. plurim' ille

Lp. 2. 46. Rep. I 12. fol. 96 r°

Lpz. UB. Rep. I fol. 12a, f. 1²

Gaudia· dereccti· trepi· das sine mente· sine ira
Promisere manus; hic egra in sorte parentem
Una nimum· hic dulces primaeue coniugis annos
Ingemit· & gremio miseros adcrescere natos;
Bellator nulli caluit deus· ipsa uetusto
Moenia lassa situ· magne q· amphionis arces·
Iam fessum senio nudant latus· et fide sacra
Aequatos caelo surdum· atque ignobile muros
Firmat opus· tamen eboreis urbibus ultrix b
Aspirat ferri rabies· nec regis iniqui
Subsidio· quantum socia pgente mouentur;
Ille uelit pecoris lupus expugnator opimi·
Pectora tabenti sane grauis· hinc atq· saeuis· CONP'R
Ora cruenta· deformis hiantia lania
Deedit stabulis· huc illuc turbida uersans
Lumina· si dum com perta clade sequantur
Pastores· magni q· fuit non inscius ausi;
Adcumulat crebros turba trix fama pauores;
Hic iam dispersos errare asopide ripa
Iernatos equites· hinc bachate cytheron·
Ille rapi teumesson ait· noctisq· umbras

§ Surdum opus pauci· DUSTO IE· Illud operis quod tam ante amphionem instructum est· modo aut surdum est quia manu non mente conlebant· adhibebant muros cum lyra amphionis dicti· fabricasse

§ Eboreus urbibus· hoedie ecpoetice boeas urbes dedicatas· Nullus regis causa uenit adbellum· adiucuntate· sopulis· aut misericordia curatur

§ Deformis hiantia l. hiphaton· Orade formis deforma hiantia habent sedhiantia cruentata lana

§ Cubiles arctis plateis pinulo lumine excubias· ut uelles ceruas arctis dicit· Ceruas curas boeas monstruosos hostias· leones suis ecquas oradentes· et posita die primo fuisse uastata

§ Seu cum nouos lucis [illegible] infestus quos

Nuntiat excubiis ingiles arsisse plateas.
Nam crinos sudasse lares. et sanguine circen
Iniquam. facesq. nouos. uerumq. locutam.
Sphinga periss. cum noneſt scire licentia passim
Et uidisse furit; nouus hiss sup arxia turbat
Corda metus. sparsis subito correpta canistris.
Siluestris regina chori. decurrit inaequum
Uertice abosygio. trifidamq. huc cristis tollit.
Lumine sanguineo pinum detectat. et ardens
Erectam attonitis implet clamoribus urbem.
Omnipotens nisace pat. augentis auitae
Pridem lapsis amor. cui nit horrenda subarcto
Bellica ferrato rapidus quatiss hiemata choro
Aurumidum gangem. aut claustra nouissima libre
Techros. eo asque domos flagrante triumpho
Persurss. aut hermi defensibus aureus arcis.
Artua progenies posteris gentilibus armis.
Quae ubi festa lucent. bellum. lac mixtaq. mero.
Cognatum que nefas. mutti mauors regnu

Lpz. Ub. Rep. I fol. 12a. f. 3a

S pernite nemoneo · & nobis se uire facultas ·
S cimus enim etquidquid dici nosci que timeris ·
E turbant haec caten · ni te chȳm brace u ererer ·
E triplicis mundi sum mum quem scire nefastum ·
I llum siraceo · phibet tranquilla seneccus ·
I am q · ego uos audae · subicit · phoebea manto
A udiris genitor · uulgusq · exangue ppinquat ·
P andetur aelysium chaos · etelluris optae
D issilit umbra capax · siluaq · & nigra patescunt
F lumina · liq̄ entis acheron electat arenas ·
F ugisse · acra uadis flegethon incendia uoluit ·
F estix discretis interflua manibus obstat ·
I psum pallentem solio circumq · ministras
F unestorum operum eumenides · stigiaeq · seueros
I unonis thalamos · & maesta cubilia cerno ·
I nspeculis mors acra sedet · dominiq · silentes
A onumerat populos · maior supimmet ordo ·
A rbiter hos dura uersat cotȳmus urna
U eranimis poscent · adigitq · expmere uitas
V sq · recto · et tandem poenarum lucra fateri ·
Q uid tibi monstra erebi · scillas · etimane furentes

§ Cequicquid dicq nosq · timeris · haec deluco mutuat cum manuq̄ manib; cessata
reducere §§ rtur cambree uerterer · Benelucemagicā facerehonore seruauit apollinari ·
Cui; esse uerecunda nolle sedent germane ei dei museorum meae contumelia
cere ipsa autheore dediana dr̄ cognit · philosophice parere secretis uacare
§§ Explicit · m · Incipit descriptio illam uerterem in qua hec commenta describuntur
& ascensio addm̄ · Die autdeum demiurgon cui; scire nlicet nom̄ · Insimul autphilo
sophoru magoru ipse eaq confirmant autreuerenter hos deos cognominat alios primi
pem etmaxime dm̄ ceterorum numinū ordinatoē deos; genere sine sexu solos solarq;
luna · Ceteri uero quotcunq; ferri aspera nominant et; clarescunt spumaxeminis
hoc auctoribus phitagora ecplatone eapsa tegitur · Sed dare sentiunt qui eum
inter ee nefandis arcanis; acris; q · maxime arbitrantur In uersu ergo poeta
sic dr̄ illū quasi nom̄ scire sic repente uetuerit deprehendere · Sed hoc magis adterrorem dr̄
illum uepotuerit scire · Siergo sciri nefas est dixit auare nr̄ potuit · Licet magis ferri
gis habeant quasputant de nom̄a commere · S; deus uocabulum amullo scribi
potest · Sed quid uetat habere papere hui; ne dei scire nom̄ potest qui nuncupatur e
gitur eo nomine cuncti eu; arbitrio deferuiunt eu; necestimari potest mundus re
gi; claudi · Sed cum magi uehlem uti cum uellent uti putabant sese cōprehendere sing
las appellationes quasi pnaturam potestates abusiue modo designarunt et quasi pr
morū numinū nobilitate dm̄ appellare conati sit · quasi ab effectu cui; q · rei ducis
cabulis · sicut orpheus se eumenidas dixit et hesiodus ethnicus · Et uir
confirmant nimpham quę dum nonnupta fuerit potuisse maxime deinde eam
diri hoem̄ pnaturas fragilitate pollutionem q · fas nee quod ut documentis asserere cu
conspectu ceteroru adauram tacto dei nomine nominasse quę ducto in clemencia correpti
enimmo turbine coacti examinasse Sunt quise licet secreto scire dicunt; falsi scun
tur tamen res ineffabilis comprehendi nporest

§§ Iunonis thalamos · phitagoras dr̄ duo ee · eum sphera quib; ppinos deos assi
ee facit superioris regem iouem reginā iunonē · Inferioris autem iouem et
infernum pserpinā uero iunonem infernam et duas uenereas una supnam
ne dicens sacer
§§ Arbitr̄ hos du luce dedisceptāre animarum et cum sore uitę alia sic ceteraa
et archana ueritas tam aud exopinione transferum sic infabulis scribam ·
Cernimus arbitr̄ mundi et cum sit cui adetum et circulum sola naturali instituit
gitat · meruit placiditate mentis ut illum plus morbus quam gratis
homines mirarent · fuit enim et creet ita natura clementi ut ipsi mundi
reum eidm̄ quib; imperabat habuisse · Defunctus deinde quantū mansuetu
meat nec sacro quidem hoc honore priuatus est · Nam dr̄ apud manes de sup
remo exercu iudicare morialium · Vetere si enim gr̄ impios crudelesq · penas apud
inferos luere · Sic bonis quę q · adepti bonę uitę post mortem pmia et diuer
gest bonitatis exemplum et minosse non ut reum aut

C entauros · solido q· intorta adamante gigantum
U incula · et anguis cam centem aegeonis umbram ·
I mmo ait onerare regimen uiresq; senectae
N eu ulgato mihi · quis enim remeabile saxum ;
F allen tesq· lacus · titŷon q· alimenta uolucrum ·
E tta ligantem longis ixŷ ona giris
N escias · ipse etiam melior cum sanguis operas
I n spem sedes haec · ait ducentae prius quam
O briuit hora deus · totamq· inpectora lucem
D eculit · argo licas magis huc adpelle precando
T hebanas q· alias animas auertere gressus
I acte quater spars · mesto q· excedere luco
N ata nube cum qui ultris habitus q· quis ardor
S anguinis adfusi · genis uota superbior adsit
D ic agedum · nostramq· mone p singula noctem ·
I ussa facit carmenq· serit · quo dissipet umbras
Q uo regit et sparsas · qualis sit crimina demas
C holchis · et a simulatrix licebore circe
T une his sacrificum dicas adfata parentem

di arcum regnum quo iacear loco regem ni faciunt opes · Non uestes ornig
color · ni pretia · uota regia · Non auro nitida trabes recessit quae posuit merus
echinnata penus · quae Rhambitio imporens cenu quia stabilis fauor multi
inconsilio · utque sitis minos urnam mouet · hic iouis et europe filius ·
Cui fuere fides rhadamanthe et crispedon ·
Fallaces q· b canali cui; labore epulae subtrahuntur · Beneath
sitis sic hos tantalis alabris sitiens fugientia captat flumina ·
Ixiona q· EKKE ÿ ORMON quadrox uolubilis rapitur · hic ion
flegiae filius cum misericordia iouis incestum sibi ausus fuisse uxorem dest
pb impellere ausus · Quae deae dicta ei; conquestor iouis · Suadente
ipso ei nubem misit cum qua ixion concubuit de gentis centauri ·
Reuersus aut admirales ixion gloriae de cum iunone concubuisse ebriae
cauit neptunii fulmine pulsus e cadit ita uoluendis ligatus ·
Qualis scrimina de · Talis erat manto cruentis · de pris qualis medea
magicae artis plena ut constat communis modo arcem uitae
manto uno carmine potentem exere · Cerentur nenia manibus
sedherbis uelut is quae deprobat post cantamina · ter cruentibus her
inducat deae · simulans se rerum scire fata huius confabula ordinem pro
Ceramicula meonia lingua fuit cuius filia solis que adie · Ideae repertae
necessitate in fons murabatur · Lacus autem · barbare adhareto
re delae · ut ues post pares · halle · ut lacus cingere exclubus
fontis mitte quos Abhumana · [illegible]
Comp · [illegible]

Lpz. UB. Rep. I fol. 12a, f. 3a

Lpz. UB. Rep. I fol. 12a. f. 4v

E tnunc ille deos furiarum q. acta fatigat
Concilia · & nostros rogat haec improelia mauors.
Quodsi ades placuit deflenda intempora uates
Diram equidem · quo melaches quo torua maegera
Vsque sinunt · bellum innumero uenit undiq· bellum
Agmine · laerteos q· trait fatalis alumnos
Grachuus stimulis · hos terrae monstra deum q·
Tela manent · pulchri q· obitus · et abigne sub premo
Sontes lege morae · cerca est victoria thebis.
Necrepida · necregna ferox germanus habebit ·
Sed furiae · geminum q· nefas miseros q· perensis
Eimihi crudelis uincit paz · haec ubi fatus
Labitur · & flexa dubios ambage relinquit ·
Interea gelidam neemen · & conscia laudis
Herculeae clumera uaga legione tenebant
Inachidae ; iam sidonias auertere praedas

§§ Arras Impe[rio] Laiu[m] do filius
Laiu[m] hon[or] Prae quas fert em
urgines deg[ener]es audiens
carmina uelem

§§ Horat[ius] m. ppr amphi
traum qui hatu terr
quipdigralet m[u]lippi[s]
pallidus fin cerebrum uomendo de
functus est. Deinq· celappit cepaneu
qui eo clarior fuit q[uo]niam fulmen
meruerit interire

§§ Sontes bn. id ex lege nor
uenerint hebraei sepelirent
admia. Sontes autem mor
ame nocentes quia differ
pulueram hec cum primo
quinto· carentia regi
funera

§§ Eimihi & aut quia esse
am est spectant aut q
sup uicerunt est filius

§§ Marcidus lassus et inu
p moliri fatus q[uo]m

Lpz. UB. Rep. I fol. 12a, f. 4v

D-LEu 1 ♭ 4, 38 (Einbandfragm.)

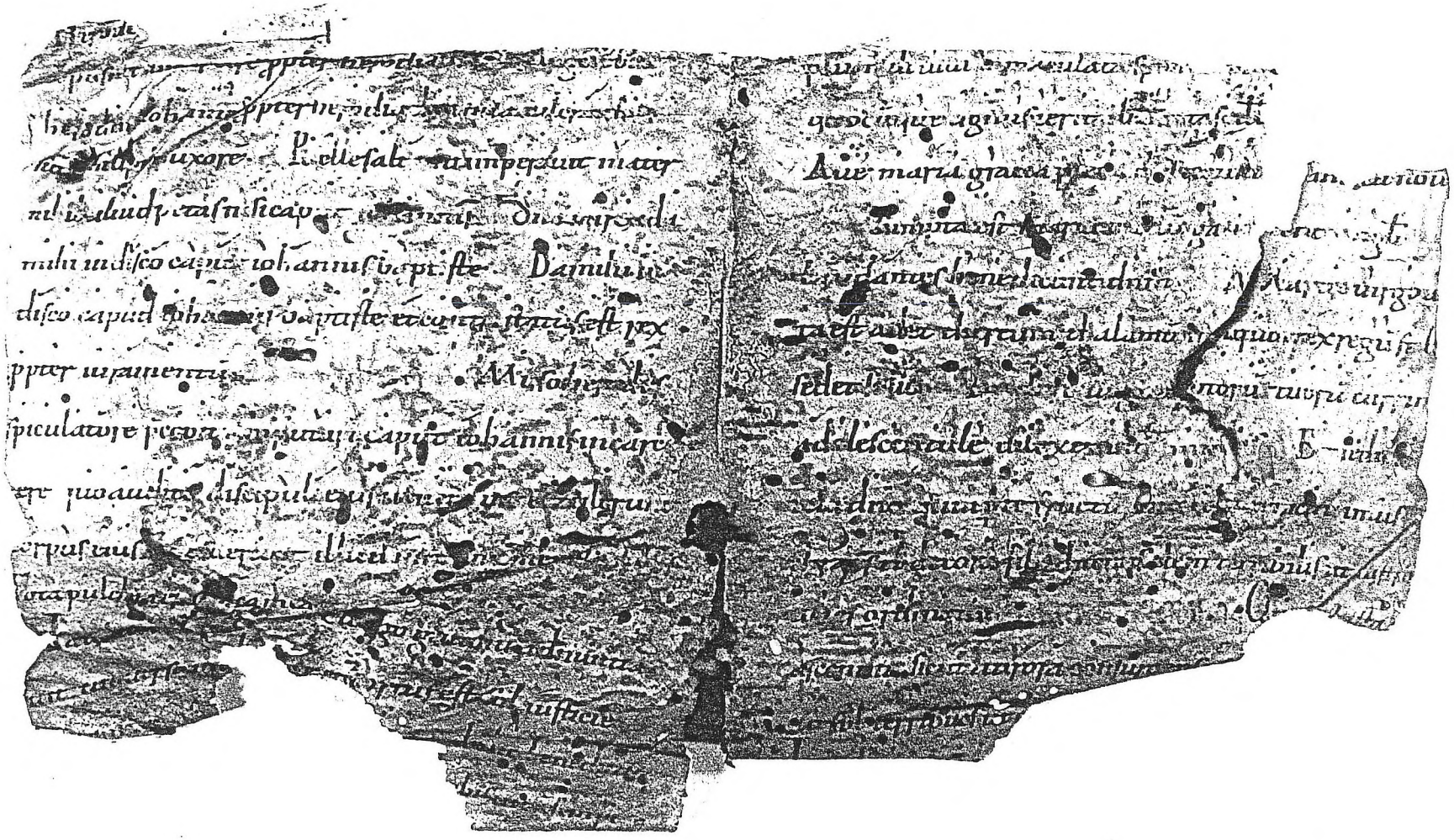

Lpz. UB. Rep. I 4° 38, Vorsatz

D-LEu I 4, 38 (Einbandfragm.)

Rep. I, 4° 38

Lpz. UB. Rep. I 4° 38, Vorsatz

34

Nos cantabimus inuicem Deum
Neptunii et uirides nereidum comas;
Tu curua recines lyra
Lauonia. Tu celeris spicula cynthiae
Summo carmine. quae gracilem
Fulgentesq; cicladas Delia plenum
Lunetus ui fit olentibus
Decet tuis mensa noxquoq; nenia.
Mecum Diob sibus al
Syrrena regum progenies. tibi
Manante salue fonte caelitum
Cum flore mecenas rosarum
Et pressa tuus balanus capillus
Iam dudum apud me est eripere munus
Hesperia dum tabus et fulge
Dedisse contempleris arcium et
Telegoni iuga parricidae.
Fastidiosam desere copiam et
Molem propinquam nubibus arduis;
Omitte mirari beatae
Fumum. et opes strepitumq; romae;
Plerumq; gratae diuitibus uices
Mundeq; paruo sublate pauperi
Caenae sine aulaeis et ostro
Sollicitam explicuere frontem,
Iam clarus occultum andromedae pater
Ostendit ignem. iam procyon furit
Et stella uesani leonis
Sole dies referente siccos.
Iam pastor umbras cum grege languido
Riuumq; fessus quaerit et horridi
Dumeta siluani caterq;
Ripa uacat tacitumna uentis,
Tu ciuitatem quis deceat status

Imp. Eudes

HORACE. — *Lipsiensis I. 4. 38 (s. XI)*

BIBLIOTHECA REG. ACADEMIAE GEORG. AUG.

Chatelain, Paléographie

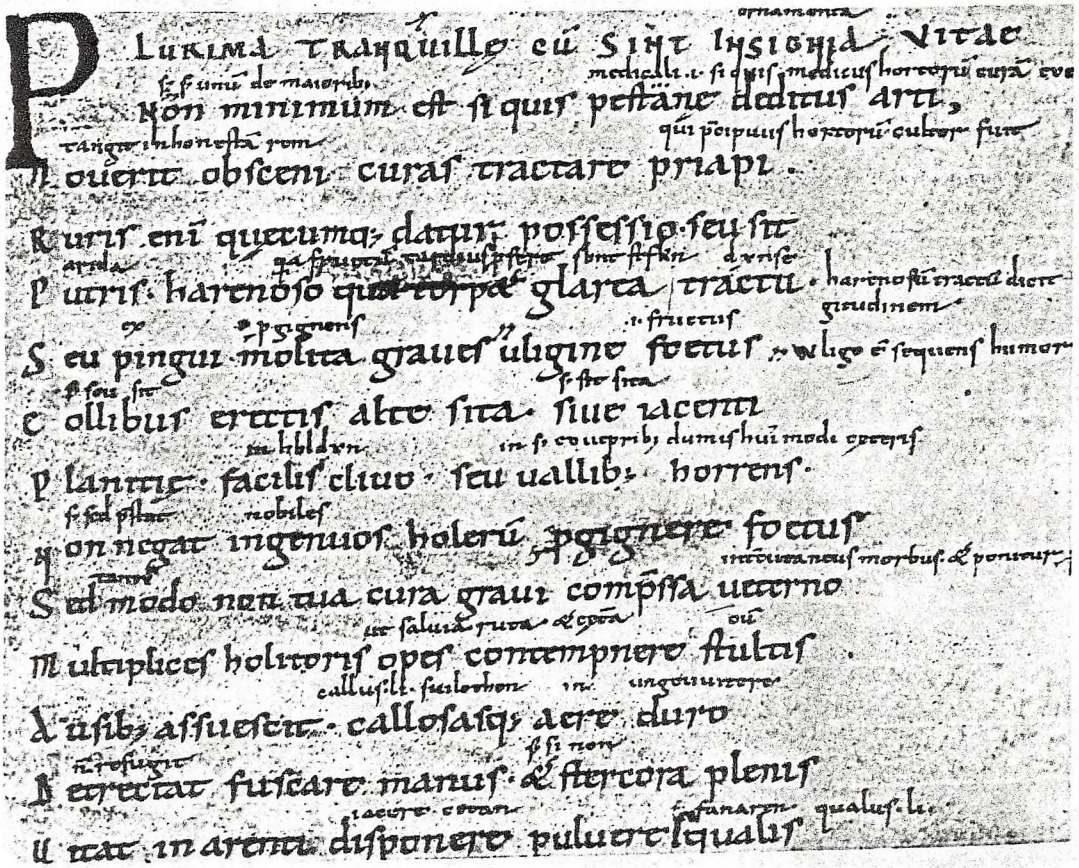

Plurima tranquillo cū sint hysteria vitae
non minimum est si quis pestāne deditus arti,
nouerit obscenī curas tractare priapi.
Rurīs enī quecumq; datur possessio seu sit
pūtris harenoso quā rorpat glarea tractu
seu pinguī molita grauis ūligine foetus
collibus erectis aere sita siue uacenti
plantrie facilis cluuo seu uallibus horrens
non negat ingenuos holerū pōgignere foetus
sed modo nam tua cura grauī compssa ueterno
multiplices holitoris opes contempnere fiulas.
ūsibus assuescit callosasq; aere duro
erectat fuscare manus & stercora plenis
ut tat in arenta disponere puluere equalis

CODEX LIPSIENSIS REP. I. N. 53. fo 1

MGH. Poetae 2

subpositum quccsi uelum uelucndū
que ostiacturum supnorum ciuium.
Nellucagmincapossent celi quicue
lucmne tegunzur peccatorum. Adsertt
eū. ēē. subchiossex qui sursum sunz
mistcebilioses atque pruosioses. Ubi
sunz cęli colecollocati quos firmamen
tum ccppellauit. Eoquod postruinā
anziquam ultosc corrui excepuisse
Nullacrenur possint cum stabilē acin
mobilē sint situ. Hecomnia habuit
ipsc macssic insepcostcbilis. & indiuisc
ininfosme. illucmcōtcc simul constituta;

I

Quclis specier primc diuisc sunt ab
hisomnib; uel quod diabolus procul
dubium quidecimam eleuationem
incacumine inecmacssic inintuumignis
lumine clcostcmemnenziam sefulserat

Lpz. UB. Rep. I 4° 72, f. 5r

complacusto surrum hominibus
scir pdm. ēē. replcum. Queipse
ineuuncgelium deseptum impiscc
bolis prccedixit ccbsq; ouib; ubiqué
queinimo perierat ccbinferis suis
humeris reuexit. Utquem ccdmodū
cenziquus hostis cerduc fic stagicc
ininferiosc decessit. Sicabimo ex
cellenzissimcc pcsde quesemcense
rat cenimccb; scir di. quercgnicolis
replerenur. Etignis ferucns trucu
lenzcc ficbrica ctemcrenur. cumspū
quipnmq; fluctum acondritose acci
perat. Etobhoc aeris spūs dicerenzur.
quccsi ccbcccse fluctu uccle docum fer
uose ignis crepiucse. Undecredimus
ecm frecgosem commixtum cum ro
mose tonitru sc cerpuc fluenze
uehemenzi cenhelitu igniferc iacolc

Lpz. UB. Rep. I 4° 72, f. 7r

causce rc̃ tenere in meo lcbo te posui.

Cunctis legentib; profic̃endum auctoritatis indaginem; Dicit quo hoste uel rude in forme que materie hec com̃ic inuenimus nimie celsitudine inuestigatic. Etnor xp̃i fit by cā uerbum quepatris atque pncipium cum eo cunctac conponens om̃ia. Simul esse ac esse in éiq; lcaudem esse creaturarum omnium condic̃ uel factum esse credimus. Precessere eīc̃ condi tionem. quē nunc diximus superius.

Vnde om̃es melce desperce atque puer sic sursum in imo corruerunt que & ruin Angelorum nempe conditionem & insig nem & simplicem ac beatam. Ignem aquem sp̃m que sc̃m fortissimā atque rutilantē conditionem. accreaturam. ēē. conclusam sine diuisione & mensura gressuc̄ quem diuidi. nec imminue

mutabilitatē corruptionis uocabulo apellans. Nā eni ꝓpter ista sen
sibilia ⁊ tēporalia spnunt abbis q̄ spualia desiderant ⁊ ētna q̄si mala
sint s; q̄ stabilia ⁊ mutabilia s. finēq; tēsmutationis siue īmeli exspec
tant ⁊ ī patione stabilitū īmutabiliūq. nullū tēsmutationis siue hi
nē īmeli expectantiū. uelut ētrepabilia penaq; deserenda. ⁊ ꝓ po
nenda iudicant. Sed s modus n irerū mutabiliū tēnfusionib⁹ trans
tulit s; ippax uoluntatis ꝓbationib⁹ q̄ ext natās. qm. credo n
corruptionē q̄uere ducendes puse uoluntatis uicia ēsiderat. Pin
hui mundi corpa n corrupti. s; ipso natāli motu ac uarietate tēnsiun
di exstimanda s. ac pboc neq; punire. Natāles siq̄dē passiones pe
narū uocabulo uexta rerū ꝓpetate. nullom appellande s. Et
si q̄s dixerit sensibiliū corpū isemetipsis transfusionē pgnra
tionē ⁊ solutionē ppt peccati humane nate fieri. ac pli ueracē
corruptionē posse uocari. uidet tm uisibile eate ordinē ⁊ pul
chritudinē n n uicissitudinib⁹ rerū ploca ⁊ tēpa ēstare illisq;
ac uarietatis n aluū n diuina puidentia ⁊ administratione
causas dirē. ⁊ plus adhumane nate eruditionē. ⁊ adeatoris siu
reuocationē facetas fuisse. q̄ adpeccata ultionē. Coeni m spūal
medicine imaginē sua ds uolut. ⁊ iseipsa ⁊ adseipsa reuoca
re ut rerū mutabiliū tedio fatigata ⁊ exercitata īmutabiliū
tēnoq; stabilitate ⁊ tēplari desideraret. ardentiq; uerq; ītēmu
tabilis spes appeteret. iquax absq; ulla uarietate pulchritu
dine q̄esceret. Hinc chiem q̄ scā isapientib⁹ psentis dispura
tionis plurimis locis tēclusū atq; dissinatū. nullā aliā sedem
corruptionib⁹ penisq; posse repiri. pt rōnal ⁊ intellectual ēate
pusos illiciosq; ppt uoluntatis mot q̄ necredo nec exnata rēdi
ta occasionē accepunt. icaute dis eni s. qm pseipsos diu ꝗrun
tur. nich aliud ieis iuenit pt lucre ⁊ natāl uoluntatis pua
tionē atq; defectū. Dē itaq; qd corrupti n pot punire posse rōn
sinit. Dē au qd exuna oiū causa factū ē icorruptibile ē ne
cesse ē. Dē q̄ q̄ exuna oiū causa factū ē penas pati ipossibile

L.p.z. U.B. Rep. I. 75. f. 5v

Paolo Lucentini,

Honorius Augustodunensis. Clavis physicae,
Temi e testi 21 (1974)

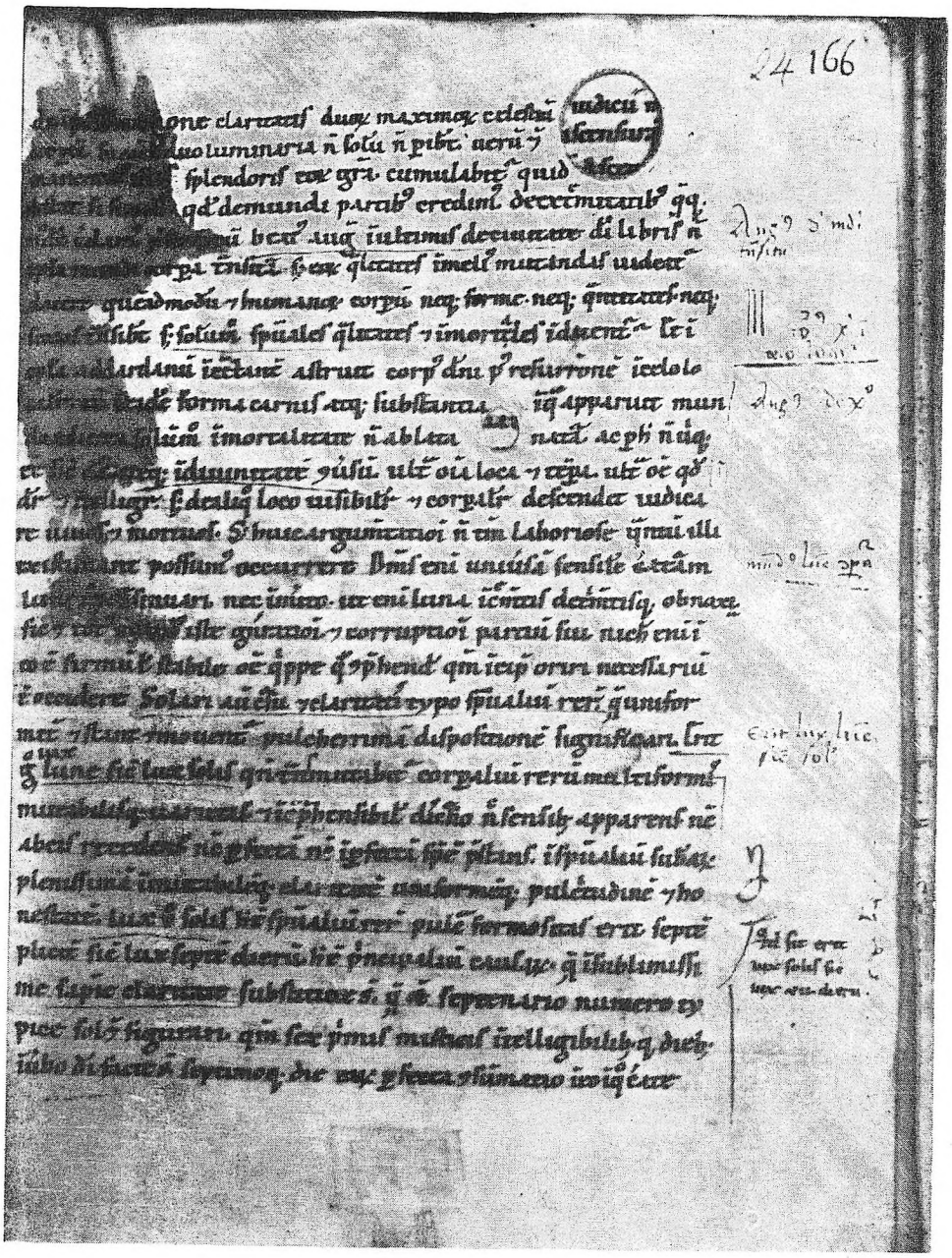

IX – Leipzig, Universitätsbibl. Rep. I. 75, f. 24(166)r.

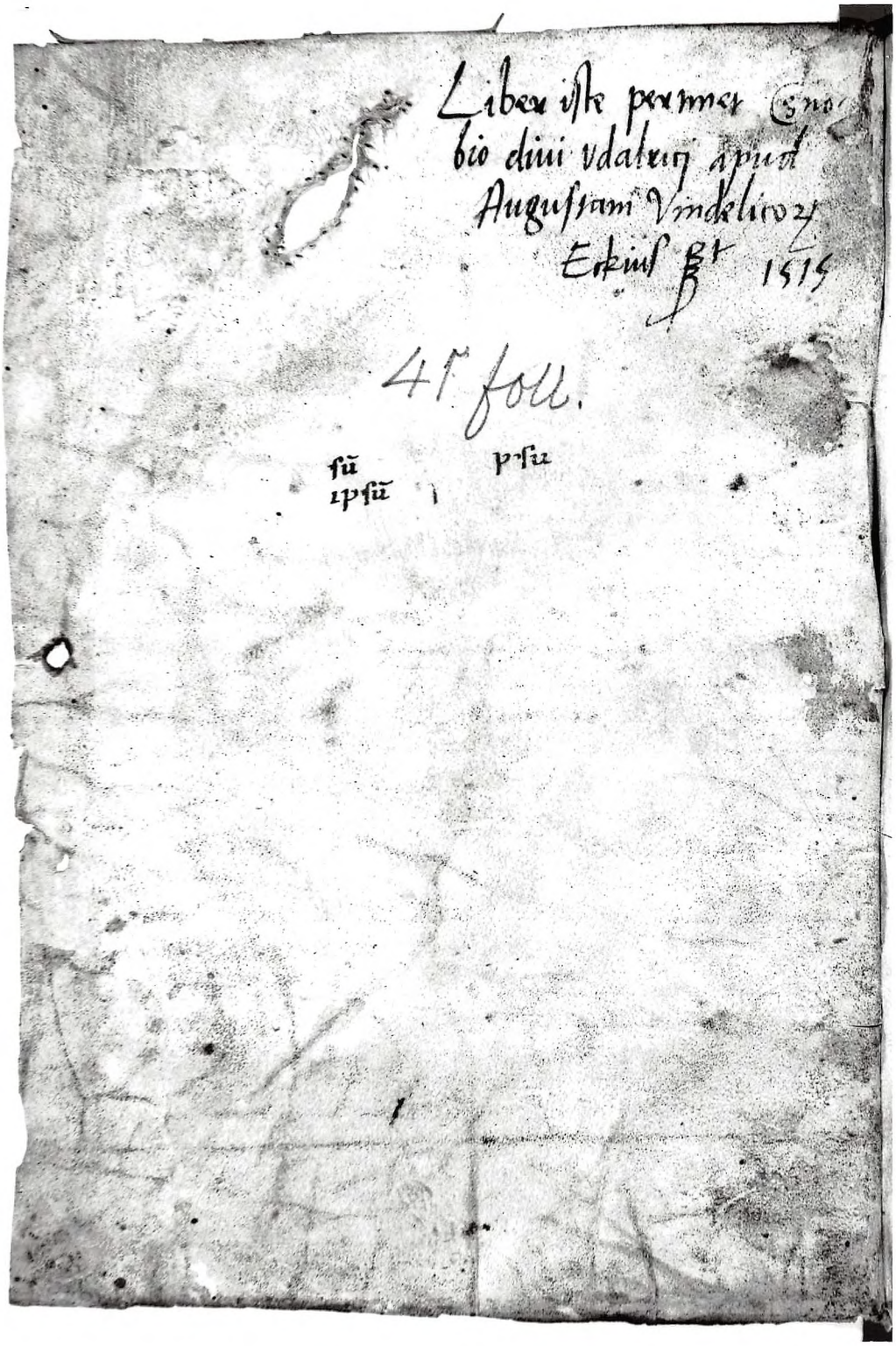
Liber iste permen
bio diui vdalrici apud
Augustam Vindelicor
Erkinit Bt 1515

41 foll.

sū
ipsū

psu

Lpz. UB. Rep. I 75, f. 41v

37 119

sapientiã ⁊ ĩsipientiã ꝺicit ẽ. ⁊ ſtultũm eſſe. ſapientẽ fieri
ſi mandatũ ſeruaret. Hon eñ aũ ſcẽpt̃ faciam̃ hoiẽ ỹ imagine
⁊ ſimilitudine nr̃a ſ. ad imagine ⁊ ſ. noſtr̃a. Aſi plane dr̃et. Ad
hoc hoiẽ faciam̃. ut ſi p̃ceptũ nr̃m cuſtodiret. imago nr̃a ⁊ ſimi
litudo fiat. Hã q̃ ſapiens fieri ẽ. ſ. capax ſi uellet ſapientie. Potu
it eñ capere ⁊ adhabitũ ei puenire. ſi diuinũ ẽ illũ noluiſſet ſpne.
Quo ꝺ ñ ſurſũ uſus pcuſtodiã mandati. ad ſapientiã ſe erexerat. ſapiam
ſ. pñ ei p̃ſtgreſſione ĩlubidine tẽpaliũ ⁊ ſenſibiliũ rerũ ſua
ppa uoluntate corruerat. plus ĩſipiens q̃q; ĩprudens exiſtimand⁹
ẽ. ⁊ p̃ hã q̃ peccaret. q̃ ſapientie ⁊ prudentie appetitor. P̃ceſſit eñ
ĩſipientia ⁊ ĩprudentia peccatũ. ſ. neq; hoc accep excauſis ꝺictis
ſ. mutabilitate pp̃e uoluntatis. q̃ exnatalib⁹ cauſis neq; q̃ naſcẽt
inſipiens q̃ erat. ⁊ ĩprudens ante tranſgreſſionẽ mandati p
ſe ipſũ factus ẽ. Aten̄ ſi mandatũ n̄ tẽſgrederet. fortaſſis neq;
exparadiſo expelleret. ſ. ſol̃ natẽ ſue bonis q̃ ĩp̃mis ꝺictionẽ
ſui acceptã frueret. iq; eis q̃ꝺã felicitate letaret. q̃uis parti
cipatione ſũme ſapientie ⁊ prudentie merito ſue ſtultitie ⁊ ma Petitat.
litiis p̃uaret. Multos siq̃ꝺe ac pene oĩs ĩpudos ⁊ ĩſipientes
leos ⁊ ẽtenoſcẽ videm̃ ꝺenobilitate gn̄is ꝺe pluribꝰ ſanguine
ſ. ꝺehoneſtate corpis uiribq; ⁊ ſanitate. ꝺeliciis mũꝺi ꝺeliq;
lepiditate. ꝺepulchra morigeraq; uxore ꝺefecunditate pliſſime
naq; rerũ affluentia. ut n̄ ꝺicã ꝺeꝺignitatib⁹ ⁊ honorib⁹ ceteriq;
q̃b⁹ mũꝺus iſte arriꝺet. inanẽ ut optarim. p̃petuo ſic u
uere nich ꝺeſp̃abilib⁹ ꝺeliciis audire ⁊ cogitare uolentes. Ad
hc reaq; ſtatũ p̃maq; hoiũ ante delicia hẽ adſola natalia
bona abſq; ullius ornamẽtis parẽ humani gn̄is una q̃
typo fatuax q̃nq; ũginti ẽ figurare reſtitua adipſã ꝺ ex
celſitudine adq̃ ho fiñ peccaret aſcenſur⁹ ẽt. hoc ẽ ad par
ticipationẽ ſũme ſapientie oiũq; uirtutiũq; participatione

Lpz. UB. Rep. I 75, f. 37ᵛ

ELEVTHERIVS EPS VNIVERSIS ecclesiis p galliæ prouincias dño militantib; in dño salutem. Magno munere misericordiæ di totius ecclesiæ catholicæ multiplicata sunt gaudia. cum multos populos ad dñi seruitium festinare cognouimus. Qua de re necessarium iudicauimus vos instruere. vt escas quas uitare uos audiuimus. irrationabiliter non respuatis. Scitis frēs legis latorem omnia docuisse. quae creauit ds erant ualde bona. Et ipsa per se ueritas ait. Non quod intrat in os coinquinat hominem. sed quod exit de ore. Vnde constat non deberi refutare escas communes quas ds ad cibos tributt fidelibus suis. Et in actibus apl̄oꝝ de mundis esibus legit̄ ita. Postera autem die dum illis facientib; domesticis cum petro. & appropinquantibus ciuitati. ascendit petrus in superiora ut oraret circa horam sextam. & cum esuriret uoluit gustare. Parantibus aut̄ ei. cecidit sup eū mentis excessus. & uidit cælum apertū. & descendens uas quodda lineum magnū quatuor initiis summitti de cælo in terram. in quo erant oīa quadrupedia et serpentia terræ. & uolatilia cæli. & facta est uox ad eum. Surge petre. occide & manduca. At aut̄ petrus. Absit dne. quia nūquā manducaui omne cōmune & immundum. Et uox iterum secūdo ad eum. Quæ ds purificauit. tu ne commune dixeris. Hoc aut̄ factum est p ter. & statim receptum est uas in cælum. De accusationibus clericoꝝ sup quibus consulti uoluistis. quia oīs eoꝝ accusationes difficile est ad sedem apostolicā deferre finitiua tantum epoꝝ iudicia huc deferantur. vt huius scē sedis auctoritate finiant. sicut ab aplis eorūq; successoribus multorū concessu epoꝝ iam definitū est. nec in eorū ecclesiis alii aut ꝓponant. aut ordinent. antequam huc eoꝝ iusta terminentur negotia. quoniā quāuis liceat apud primiales metropolitanos atq; primates eorū uernulare accusationes uel criminationes. nontamen licet definire ea sicut ꝓdictū est. Reliquorū aũ clericoꝝ apud primiales & metropolitanos ac primates. et uernulare iuste finire licet. Iudicamen tamen oportet cuncta crimina & ordine rerum plena inquisitione discutere. preterea interrogandi ac ꝓponendi. adiciendiq; patientia ab eo. vt abiecto ambarum partium. fauore limata sint omia plenius. nec litigantibus iudex prius uelit sua sententia obuiare. nisi quando ipse iam p actus omib; nihil habeant in questione quod ꝓponant. iam diu actio uernulet. quo usq; ad rei ueritate ꝓueniatur. Frequenter interrogari oportet. ne aliquid preter missum forte maneat quod ad rectū conueniat. Inducię enim non modicę adinquirendū dande sunt. ne aliquid ꝓpere agi a quacunq; parte uideat. quia per surreptionem multa inlicita sepe coniungunt. Nullatenus absq; legitimo & idoneo accusatore fiat. Nam & dns noster ihc xpc iudam furem ee sciebat. sed quia nē accusat. ideo nē eiecit. & quicquid inter aplos egit. p dignitate ministerii ratū mansit. Nā si leges scti accusatores quales sint discutiunt quanto magis ecclastice regule. Docent enim terrestria & humana que sint ecclastica. atq; cælestia. De accusationib; aũ cōprouincialibus ita legit̄ ee statutū. si quis sup quelibet clericū pulsandum crediderit. In prouincia in qua consistit ille qui pulsat̄ suas exerat actiones. nec estimet eum alibi aut longius ad iudicium pertrahendum. Ille uero qui pulsat̄ fuerit. si iudicem suspectum habuerit. liceat appellare primatem. Caueant etiam iudices ecclesiæ. ne absente eo cuius causa uernulatur sententiam ꝓferant. irrita enim erit.

lamuā eius ulceribꝫ plenus cupiens saturari demicis que cadebant demīsa diuitis. Egrotatio habet aliqd̄ solatiū si opes habet sin aut̄ ad infirmitatis magnitudinē & paupꝛas duplex infirmitas. Egrotatio sēp delicata ē & indelicatas res accipere non potest atq; fastidit. Quanta ū iniſtopēna ē & inī tanta uulnera nonmeminit dolorꝛ plagarū sed famis. Cupiens saturari demicis que cadebant demīsa diuitis. Quodāmodo dicens addunt̄. Sufficiunt mihi micē mīse tue quas picis demīsa. Prebe elemosinā fac dāna lucrū. Sed & canes uenie bant & lingebant ulcera eius. Que nullus hominū lauare dignabat̄ & obtrectare fere mos labium. Factū ē aut̄ ut moreret̄ mendicus. & portaret̄ ab anglis in sinū abrahe. Mortuus ē aut̄ & diues. & sepultus ē in infernū. Eleuans oculos. Audiuimus qd utriq; inīra passi sunt uideamus qd utriq; eorū patiant̄ apud inferos. Qd tēporale fuit pēnit. qd sequit̄ eternū ē. Uterq; mortuus fr. Illū angli istū pene suscipiunt. Ille portat̄ in humeris angelorū iste fert̄ ad penas. Illū abraham ꝛto sinu excepit. istū tartarus uorat. Et portaret̄ ab anglis. Iam pene repente delicijs cōmutant̄. & portaret̄ ab anglis inducerentur. ut saltem ambulans laboraret. Portat̄ post tantos laboꝛs. quia defecerat & portabat̄ ab anglis. Non sufficerat ad portandi sunus pauperi anglis. sed ꝓpterea plures uenium. ut horū leuiꝫ faciant ut portet̄ ab anglis. Gaudet unus quisq; anglox tantū onus tangere. libent̄ talibus oneribꝫ pgrauant̄ ut ducant homines ad regna cꝫlox. Et ductus ē & portatus ē in sinū abrahe. Nondum uera abrahā sed in sinu abrahe. ut illū palparet. ut illū refocilaret. & illū quasi clementissimus pat̄ teneret in sinu suo & refocilaret. Mortuus ē aut̄ & diues. & sepultus ē. Reuersa ē tra in ram. & in inferno eleuans oculos. Videre significantiā ꝓprietatesq; uerborū. In inferno eleuans oculos. Labarus enī surſū erat ille deorsū. Eleuauit oculos ut illū suspiceret non ille despiceret. Eleuans oculos suos cū ecē inormitis totus. Inormis erat oculos solos habebat liberos ut alterius lgnā posset aspicere. ꝓpterea dimittebant̄ oculi liberi. ut magis torquet̄ quia non habent qd̄ alius habet. Aliorū diuitie eorū qui in pauꝑtate fr̄ tormēta sunt. Eleuans oculos suos cū ecē inormitis. Illū plures angli portam istū infinita tormēta possident. Cū ecē inormis. Non dicit inormis sed inormitis. Diuitē & auaricā talia ꝑmia suscipiunt. Uidebat abraham

Lpz. UB. Rep. II fol. 39, f. 36b

42.4B. Rep. II fol. 39

hoc factū ſit ꝛc̄ das hoc potentie dī. Da potentie dī, quia de uirgine natus ſit. ꝛc̄ tamen ipſa uirgo fuerit. uirgo in parto uirgo poſt partū. Legimus in ecclesiaſte templi edificatione. porta inquit hec orientalis que reſpicit ad orientē ſemp clauſa erit. ꝛc̄ nemo inq̄t intrabit p ea niſi ſolus pontifex. Sepulchrū ſaluatoris in petra duriſſima erat excisū. in petra duriſſima que mollā habebat mollitiē. ꝛc̄ ſcriptū ē. quō in iſto ipſo ſepulchro nullus ante ſit poſitus. ſed nouū ſepulchrū erat. Manifeſtū quidē eſt ſēm litterā qđ factū ē. ꝛc̄ ꝓpterea in petra excisū ē. Debemus enim primū ſēm litterā dicere. ꝛc̄ in duriſſimo lapide fuerat excisū. ꝛc̄ in nouo ſepulchro poſitus ē. ꝛc̄ grandis lapis poſitus ē ad oſtiū. ꝛc̄ cuſtodia ponit̄ militū in circuitu. ut q̄mū fortius ſeruaret̄ ne furari poſſit. tanto magis furtus dī appar erit cū reſurrexerit. Si eni ſepulchrū fuiſſet intra. dicere poterant. ſuffoderunt intra ꝛc̄ furati s̄ eū, ſi fuiſſet lapis paruulus poſitus. dicere poterant. paruulus lapis fuit. ꝛc̄ dormientib; nob tulerūt eū. Deniq; in euāgelio qđ ſcriptū ē. Uenerunt inq̄t alia die ſcribe ꝛc̄ phariſei. ꝛc̄ ſacerdotes ad pilatū dicentes. Dne. magus ille dicebat quō reſurrecturus ſē, ne q̄ ueniant diſcipli ei ꝛc̄ furent eū. ꝛc̄ dicant reſurrexit. ꝛc̄ peior error fiet. Quom factū ē. Da nob q̄ eū cuſtodiant ne eū furent. Ex dicit pilatus. habetis cuſtodiā. ite facite que ad modū uultis. Diligentia ſcribarū ꝛc̄ oſtiū ꝓdeſt fideiuſſe, ſeruate phariſei ſeruate. dñs includi n̄ poteſt. dñs in ſepulchro teneri n̄ poteſt q̄ fecit ceſū ꝛc̄ tra. cui in pugillo ē tra ꝛc̄ ceſū. q̄ appendit mundū in trib; digitis. qđ dicit hebraice. HNTPYCC ΛXCΛTY. Qui q̄ appendit mundū. uno ſepulchro n̄ poteſt cōtineri. Denique mulieres Maria magdalena. ꝛc̄ maria iacobi. ꝛc̄ mater ioſeph. pia q̄dē uolūtate. ſed errantes dm querebant in ſepulchro. Recipit q̄dē uolūtatē. ſed arguit errorē angls ille q̄ uolebat lapidē ſedebat ſup lapidē, ꝛc̄ qđ oſtendebat. lapis iſte cui ego ſedeo. q̄ ſeruus ſū iſtius q̄ certus ē n̄ poteſt includere dñm meū. cū p̄mat̄ a ſeruo ſuo. lapis q̄ ille n̄ potuit claudere dñm. ꝛc̄ dicit ad mulieres que uenerant ad querendū eū. dñm quē ritis. nē hic. Ubi ē. Inceloꝛc̄ ultra ceſos ē. intra. ultra tra ē. ubi cūq; uolueris ē. ubi cūq; ē totus ē. ubicūq; ē. ꝛc̄ ubicūq; fueris tu ipſe q̄ illū queris. in ipſo es quē queris. Audi q̄ qđ dicit angls ad mulieres, qđ queritis uiuentē cū mortuis. Quid queritis

ministrarū ap̄sentib; lumina clariora reddunt̄. Illę namq; solis aduentu suo p̄fungunt̄ officio. hę luce sole iustic̄ ꝓperant maiore luce lucescunt. Et ille seloꝝ confusione depereunt. hę temporum fine sese clariores ostendunt. Dicitis enim dictū ē. quod stellę de cęlo cadent sicut folia cadunt de uite. Dehis aut̄ dictū ē. quod iusti fulgebunt sic̄ ſ̄ stellę cęli. Quid ē sicut cadunt folia de uite sic stellę de cęlo. sicut enī uites cū uuarū fructib; p̄grauant̄ foliorū auxilio. necessariū ut pręgant̄ exponunt. Cum aut̄ deposuerint fructū & tūc solis denudant̄. Ita & mundū humani generis natura uiuens ſ̄ stellas quoq; conseruat. [illegible] nocte peunte sine dubio stellarū nubilas simul cū nocte deficiet. Illarū ignea natura stellarū ē. & iste edocetur ignea sorori natura. sed ibi quidē ignis quē humanꝰ sensus inuenit. Hic aut̄ quę secreta mentis ostendunt. Ipse namq; aut. Ihs baptizabit ſ̄ pū scō & (th)igni. Iulius & utriusq; nomina partus audire illis orion nomen arcturus uesperus lucifer: in his uesper nullus ſ̄ lucifer unuersi. Benedict̄ dn̄s iterum dicamus ſ̄ qui fecit. mirabilia solus. ſ̄ qui fecit uniuersa. & conuertit uniuersa. Ecce libertatis serenitate p̄fruuntur qui tenebant̄ paꝛ[illegible]ulo ante captiui. et ciues ęcclę sunt qui fuerunt inperegrinationis errore. & iustic̄ in sorte uersantur qui fuerunt in confessione peccatorū. Non enim liberi sed & ſ̄ci. nī tamū ſ̄ci sed & iusti. Nec solū iusti sed & filii. Non solū filii ſ̄ heredes. Nec solū heredes sed & frēs xp̄i. nec tam frēs xp̄i sed & coheredes. Non tam coheredes sed & membra. nī membra tantū. sed & templū. nec tantū templū sed & organa sp̄s. Benedictus dn̄s qui facit mirabilia solus. Uides quot sunt baptismatis largitates. sed multis quidē uidet̄ cęlestem grām in peccatorū tantū remissione consistere. Nos aut̄ honores computauimus decem. hac de causa & tūc infantulos baptizamus ut nō sint coinquinati peccato. ut eis addat̄ sctās. iustic̄. adoptio. hereditas fraternitatis xp̄i. ut ei membra sint om̄s. ut sp̄s inhabitatio fiat. Seduos dilmi frēs. sitam̄ m̄ conceditur fraterno uro nomine gloriari & me quidē similis beatitudo concepserat. similis ornauit grā sed posteriore neglegentia firmū nexū cogitationis amisi. sed date uos m̄ fraterno uocabulo nuncupare

Lpz. UB. Rep. II fol. 39, f. 61v

vgl. London BL Harley 3011 !

Amorbach ?

adeoq; ut aduersarij. quique confidant responderi [illegible]
mirum, non eñ sunt pphe. sed usu multa temporis auctor
quod dam. in his quib; decipiuntur in uerumne & clima
introducant. ut derebus in certis sententiam fingant. clima
quasi periculi tempus. in quo interclu permaneat quis in
ignorantes quod non stellaꝝ cursus hec sed dæmoniu ge
astri logiæ errorem confirmandam deferuentes calculis
homines ad peccandu. ut eis uel dō permittente. uel legi
peccata dederint pœnas. uerū dixisse uideatur astrolog
luntur. & iam in hoc. sicñ cito conuersi fuerint ad pœnit
pœne recordationē conceperint. ac mœrum conuersi ad
baptismi resoluitur pœna mostis, sed dice quis; multa
& adulteriu & alia scelera comiserunt. & nihil mali pa

instantię. uite psentis terminus declaratur. Idemq[ue] ing[re]
nasterii frs. inuirtutu pucctibus beati uir ꝓficuantiꝫ. pr
ꝓcclesiasticos gradus ad pspiteratus officiu pcb' ascendere. dein
monasterii regimini cura sumere cogerer. Idus
turbus. REQ. IN PACE SCI OLARI. FABIANI FISEBS
IANUARII. Kilianus pontifex xpi dixit adsocios. o spiritales fr
adest dies nobis optata mecum spiritale inite certamen. His dictis omn
capitibus amputatus martirio coronantur. Eadem enim nocte in eoꝝ
furum sepulti sunt eorumque capse crux & euangelium ac uestimenta sima cum
posita sunt insepulchro. Hoc uidens quędam matrona nomine burgun
sicut uiderat enarrauit. Locus enim in quo beati martires sepulti sunt
humectus dum non potest pedum fodi spatium quin aqua erumpat.
Sed miserante diuina gratia dum eorum corpora loco sepulturę subleuarentur
cum eas intumulo posita ac sana salua inuenta sunt ut nec solum uestimentorum
nec fimbria uestimentorum putredine consumpta sunt. IN. NOMINE
Zacharia papa consiliante mediante bonifacio metropolitano abeato bur
do episcopo corpora eorum honorifice tumulo subleuata sunt.
RS qs omps ds. IESVP. VII. FRATRVM. CAT.
CI PFIDE. Suffragi. cot. RS qs omps d
ut qui gloriosos martires fortis insua confessione cognouim
apud te in nra intercessione sentiamus. P.
TEMPORIBVS Antonini imperatoris. orta c sedio pontifi
& felicitas inlustris femina cui septe filius fuit xpianissimis

Lpz. UB. Fragm. Kasten 1

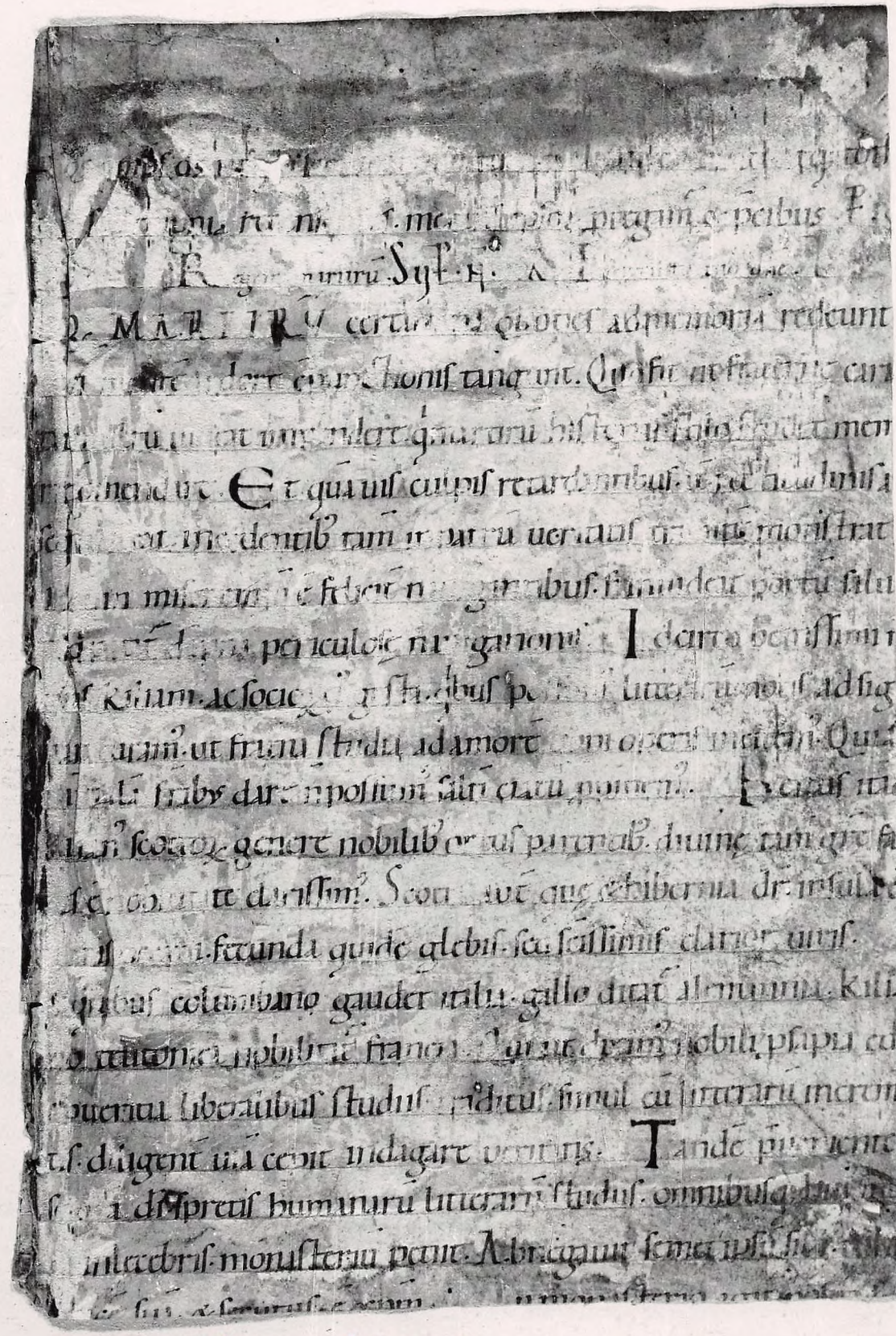

Lpz. UB. Fragm. Kasten 1

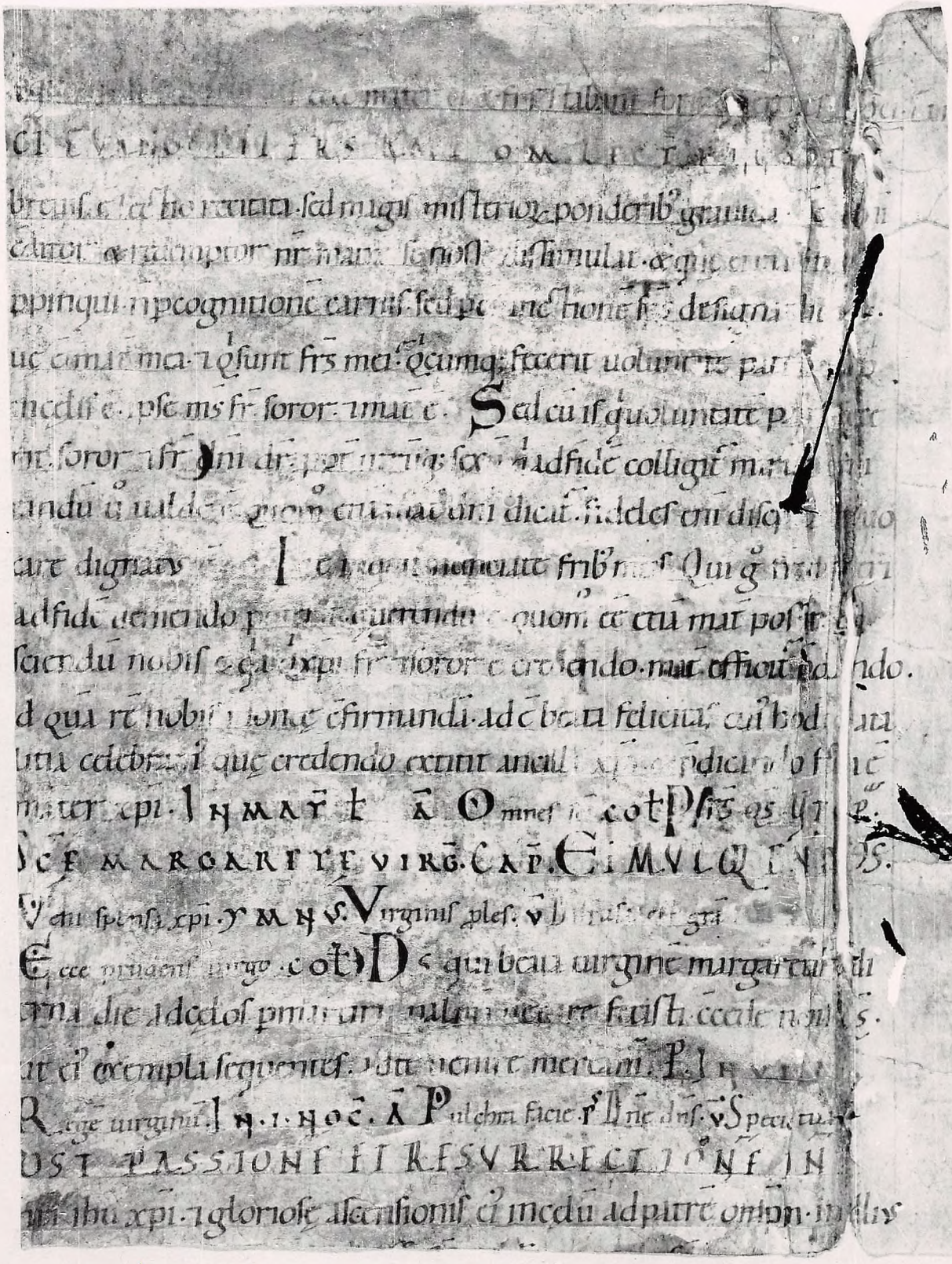

Lpz. UB. Fragm. Varia 1

aus Ms 35

…dentici aut pontificef: pcon… exprum nomnis
…ctione, pscel te suggesser dce antonino augusto dicentes. C. on
…tur uram mulier hec uidua cui filius suus insultat. Que si inuene
…ta fuerit deos sanat pietis ura deos nros sic irasci ut penit placa
…re nppssunt. Tunc impr antonin? iniunxit pfecto urbis pul
…ca copellerer cu filius suus deor suor iras sacrificiis mitigare
…us nraq; pfecto urbis iussit ea priuati adduci blando colloqo
…rificau ea puocans. mirat penuru inuentu. Cui felicitas
…Nec blandimentis tuis resolui potero. nec terroribus tuis fi
…Habeo enim spm scm q̃me nr̃ permittit una idulobolo. uideo secu
…ua uita te superabo. Et si infecta fuero. meius te uincam oc
…is. Roct. ii. Publius dix. Misera si t suaue c. mori. t fili
…suos fac uiuere. felicitas respond. Si uiuunt filii mei. si insacrifica
…erint idolis. Si ũ hoc tantu scelus admiserint. in eterno erunt
…ctu. Alia nraq; die sedit in foro murtis. iussit ea adduci
…filius suus. Cui dix. Miserere filius tuis iuuenib? bonis. & flor
…me iuuentutis florentib?. Respondit felicitas. O tu tui. imp
…ie. exhortatio tua crudelitas. Et conuersa ad filios d
…Videte filii celu & sursu aspicite. ibi uos expectat xp̃c cu sanctis suis.
…Pugnate animis uris. ifidelis in amore xpi exhibete. Audie
…ta publius. iussit ea alapis cedi dicens. Audis me psente hec in
…uita iure. ut dominor nror. statuta edempnum. Tunc uocat pr
…filiu. nomine iuuentu. infinita illi pmittebat bona pse

cf. Mersch 129

:ſ exc̄ p̄ fugium
heraſ quoſdam
theraſ enim ducuſ
terdū n̄ permā
ur operatio quiad
machelis deciptuſ
uſ ꝓgenitbuſ
uſ & tamen ſal
ntuam & futury
dm̄ p̄ gratuam
& homicidium
ſſi ſunt hoc qui

Lpz. UB. Fragm. Kasten 1

adp̄lium· Domus iacob· uenite & ambu
NDLIBVS illis· LOCVTVS EST DNS I
adachaz dicens· Pete tibi signum adn̄
excelsu supra· Et dixit achaz· Non
Audite ergo domus dauid· Numquid
Quia molesti estis & d̄o meo? Propt̄ ho
ce uirgo concipiet & pariet filium·
hel· Butyrum & mel comedet· ut sci
illo TEMP. MISSVS EST S G
angelus gabrihel ad̄ ciuitatē galil
desponsatā uiro cui nom̄ erat ioseph· d
maria· Et ingressus angelus· ad eā
benedicta tu· in mulieribꝫ; Que cū au
& dogitabat qualis esset ista salutatio
ria· inuenisti em̄ gratiā apud d̄m· Ec
hū· & uocabis nom̄ eius ihm· Hic erit
bitur· Et dabit illi d̄ns ds sedē dauid
iacob in ēternum· & regni eius n̄ erit fin
Ecce ancilla d̄ni· fiat̄ sedm̄ uerbum
Hec dicit p̄fs ds· Egredietur
& flos de radice eius ascendet· & re
pientie & intellectus· spūs consilii & f
tatis· & replebit eum spūs timoris d̄ni
iudicabit· neq· sedm̄ auditū aurium a

Rc 10

lemus in lumine dñi dñi nostri.

LECTIO ESAIE PRO

o dō tuo. impsandū infernū sine

ecta. & ntemptabo dñm. Et dix

parū uobis ē molestos ēe hommb

e dabit dñs ipse uobis signū. Ec

& nocabitur nom eius emmanu

it reprobare malū. & eligere bonū

DOM LUCAM

x. cui nom nazareth ad urginē

domo dauid. & nom urginis.

dixit. Aue gīa plena dñs tecū.

lisset. turbata ē in sermone eius.

Et ait angelus ei. Ne timeas ma

re concipies in utero & paries fi

magnus. & filius altissimi voca

patris eius. & regnabit in domo

is. Dixit aut maria ad angelū

tuum. PETRI VI. ESAIE PRO

R VIRGA DE RADICE IESSE.

quiescet sup eū spūs dñi. spūs sa

ntitudinis. spūs scientie & pie

i. Non secūm uisionē oculorū

arguet sed iudicabit in iustu

Lpz. UB. Fragm. Kasten 2

Lpz. UB. Fragm. Kasten 1

pmansuetis terre. Et peniet terra ur
ntificiet impium. Et erit insticia cin
metorii remum eius.

MARIA ABIIT S ę q̄ LVC Ā

neuntatē iuda. & intrauit indomum
b. Et factū ē ut audiuit salutationē
ansi iuuero eius. Et repleta ē spū
uoce magna & dixit. Benedicta tu
eius uentris tui. Et unde hoc mihiut
ece em ut facta ē uox salutationis tue
gaudio in ansi iuuero meo. Et beata q̄
dicta sunt ei adño. Et ait maria:
n. & exultauit sps mis. in dō salutari meo

XII. Lę c̄. Lę ę ÿ Esaię ppb

ulamus. & mittet eis saluatorē. & ppug
oscetur dns ab egypto. & cognoscent
lent eum in hostus & muneribꝫ & uo
t peniet dns egyptū plaga. & sanabit
lacabitur eis. & sanabit eos dns ds nr.

VA Lę c̄ ę ÿ Esaię ppb

bit solitudo. & florebit quasi lilium.
uttabit lętabunda & landans. Gloria
i & saron. Ipsi uidebunt gla dōi. &
manus dissolutas. & genua debilia robo

Lpz. UB. Fragm.. Kantus 2

tia pauperes & arguet in equitate,
gaorissim. es pulchior filiis
gulum lumborū eius. Et fidelis
INILLO TEMP. EXSURGENS
immontana cum festinatione
Lacharie. & salutauit elisabet
mariē elisabeth. exultauit in
scō elisabeth. & exclamauit
inīmulieres. & benedictus fru
uentat mat̄ dñi mei ad me.
manibus meis. exultauit in
credidit. quō ꝑficientur ea que
Magnificat anima mea dñm
INDIEBUS illis. SABBIN
lamabunt addñm a facie tri
natorē qui liberet eos. Et cogn
aegyptii dñm. michie illa. & e
ta uouebunt dño & soluent.
ea. Et reuertetur uir addñm &p
HEC DICIT DNS. LETABIT
deserta & inuia & exulta
Germinans germinabit. & ex
libani data ē ei. decor carmel
decorē dī nr̄i. Conser tare

Sabbato. lec. Sci euuangeli
Scam Iohannē.

Mane una sabbati uenerunt ad monumentum
cū adhuc tenebre essent ad monumentū
& uidit lapidē sublatū a monumento
Cucurrit ergo & uenit ad simonem

redire. Quā ausēm quantos de
ferre ñ ualeo. certe uel pauco
certe uel duos. certe uel unum
ferā habere. nā quis ipsa infirmitas
intremo meredusue certum
qa supnus arbiter nr. & li
considerat in re[illegible] burione
ure spensa [illegible]
sci euangli qm m fis audistis u
de insupficie istoria ē apta sci

multitudo gentiū q̄m ſſnagoga
ulo actteſtante q̄ arr. Rua non
uiſq̄ ſpirtale eſt. ſed q̄d animale-
more ꝑ petrū ſignificat ecclia
ntiū Rumore iothem ſſnagoga
deorū cucurrerūt ambo ſimul
ꝙ aborr ſui tēpore uſq; adoccaſū
ar. ex comunitua eſt ꝑ pari. ex
mmuni ſenſu gentilitas cuiſſnagoga
cucurrit. Ilenit ſſnagoga prior

ergo ſudariū captus inuolutū inuen
tū ē. q̄ a ceſſitudo duuntatis nec ce
pit ē nec deſinit nec puntiū naſcit.
nec tmino coangustat. Bene aūt ad
dit inumū locū q̄ unſciſſura mentū
ds none. Ds q̄ppe iumtate ē. et illuei
habere grām meruit q̄ ſe abur ce p
ſectarū ſcandala ꝓ diuidunt. Sed q̄
ſolet ꝓſudariū laborantiū ſudor de
tergi potē etiā ſudariu nomine ecpri

Lpz. UB. Fragm. Vaster. 1

V

Lpz. UB. Fragm. Varia 1

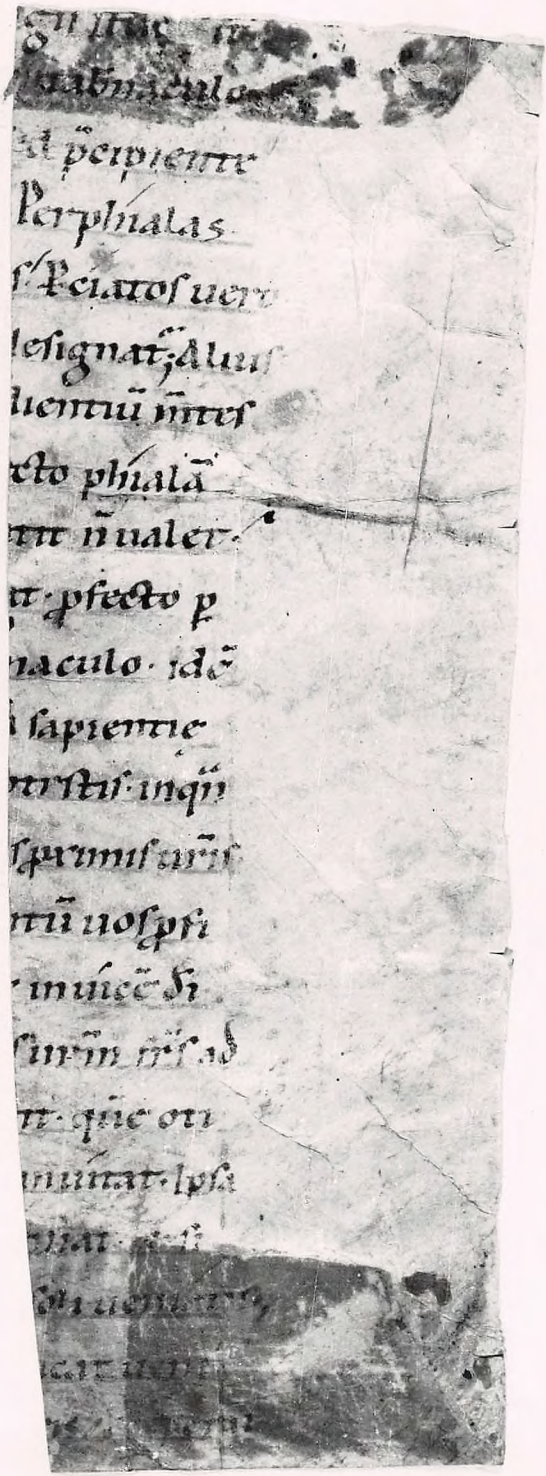

Lpz. UB. Fragm. Kasten 1

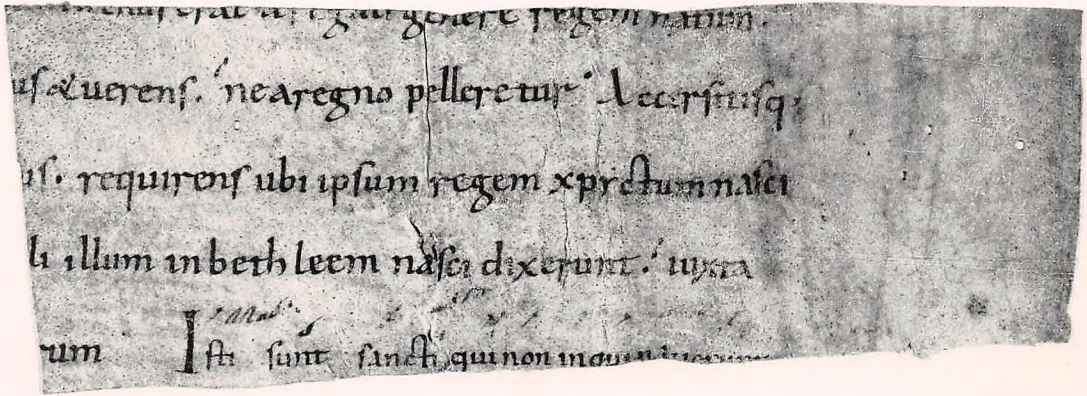

Lpz. UB. Fragm. Kasten 2

Apoc. 14,1
musikwissenschaft

Paléographie musicale (3)

Hartker-Antiphonar (St. Gallen)

Appliaturen / 34 Ex.

Herstell: Ostfränkisch-schwäbisch (Reichenau)

Postanschrift: Stadt Köln · Postfach 10 80 20 · 5000 Köln 1

An die Referenten
des Kölner Kolloquiums
Kunst zur Zeit
der Kaiserin Theophanu

Ihr Schreiben | Mein Zeichen

Verehrte Referenten,

mit diesem Schreiben dürfen wir
Bereitschaft danken, am Kölner K
zunehmen.
In der Anlage übersenden wir Ihr

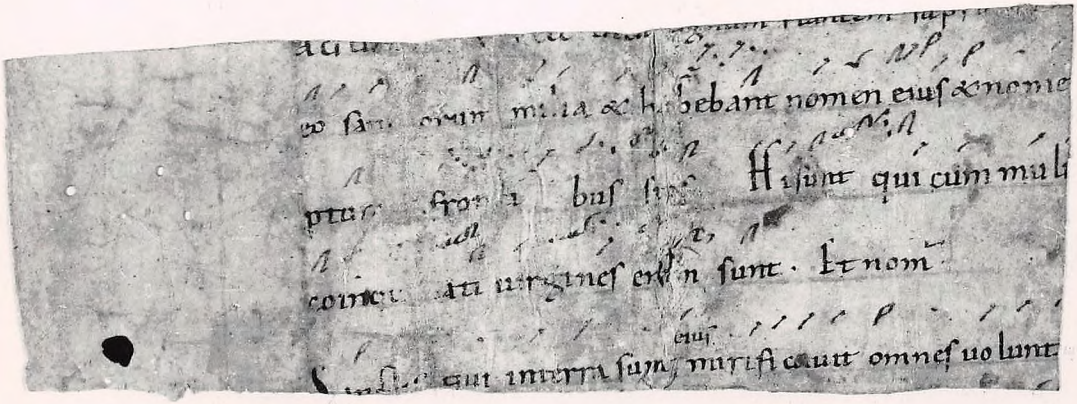

Lpz. UB. Fragm. Kasten 2

Lpz. UB. Fragm. Kasten 3

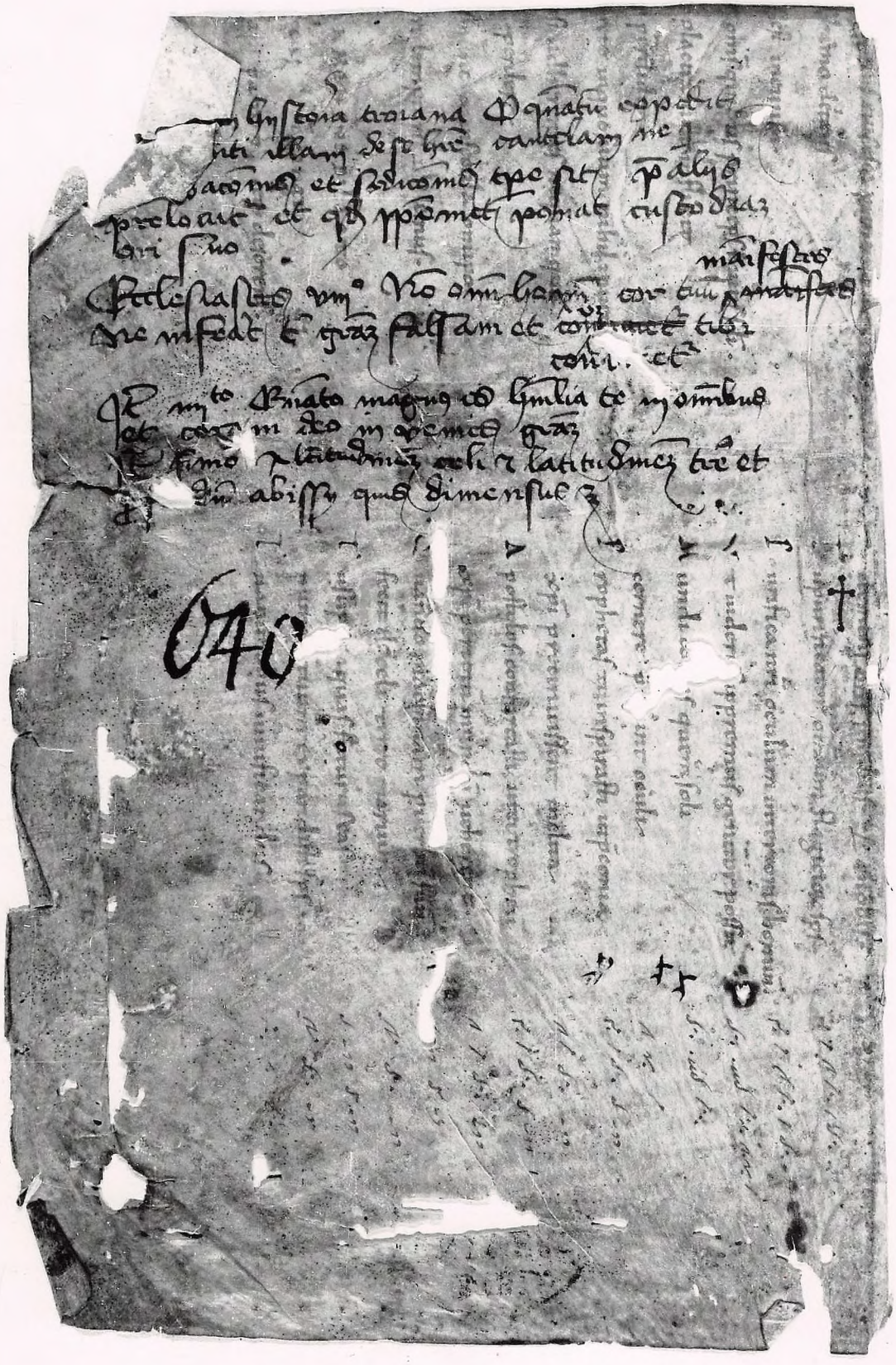

Notker, Liber hymnorum

De div. n. pentecoste 5 - 15, 17 - 22

ed. v. den Steinen, Notker d. Dichter + seine geistige Welt, Rg. bd. (1948)

S. 54, 56

Karfreitag (feria VI) 7 - 5 / 9 - 14, Karsamstag (Sabbato pasce) 1*, ebd. S. ~~33, 40~~ 36, 38, 40

Gründonnerstag (feria V) IV - 7, .

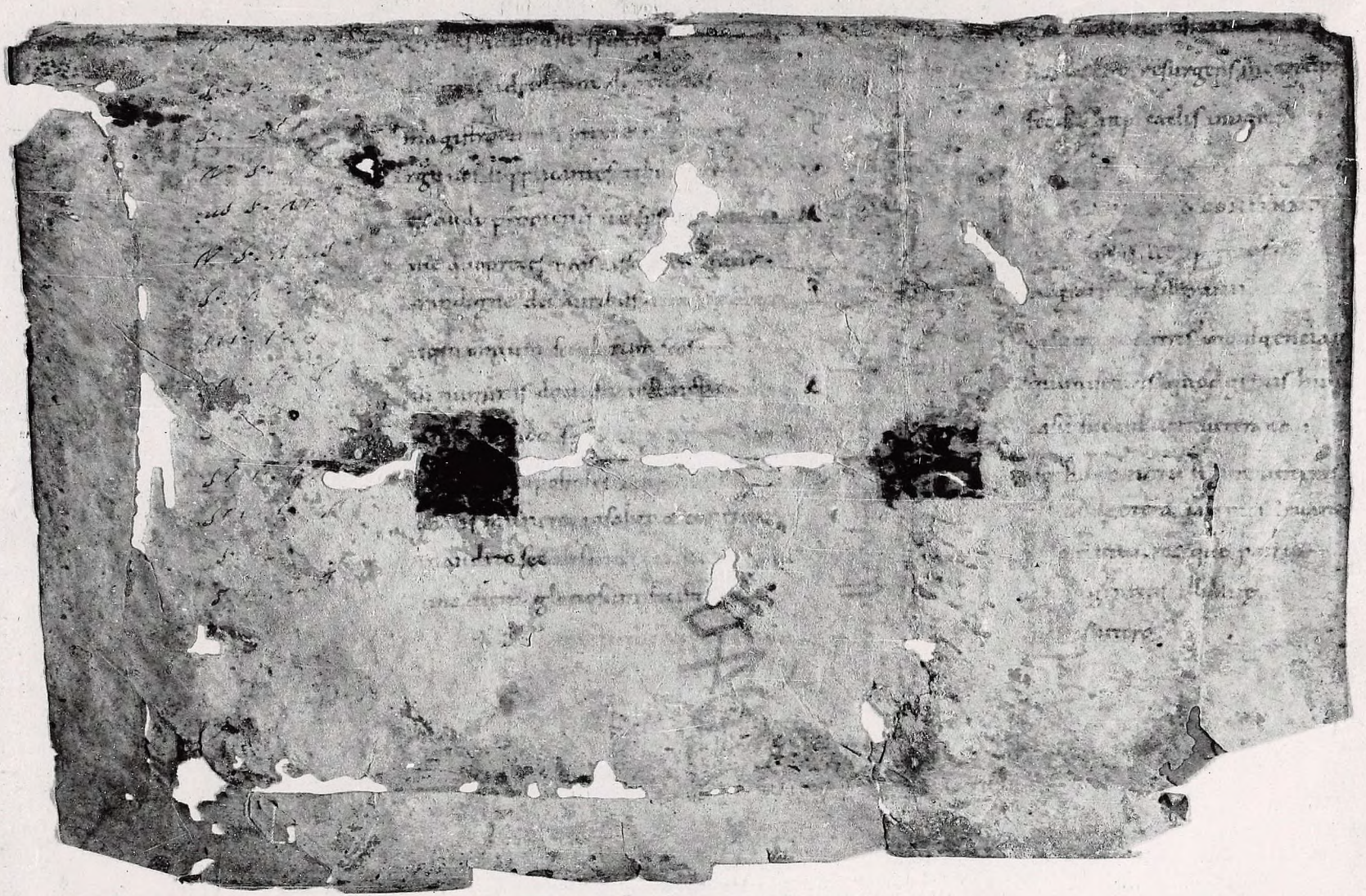

Lpz. UB. Fragm. Kasten 3

pecuniarū repetundarū reus· phibu[i] erat cōsulatū petere·
qd inmia legitimos dies p̄sitere nequerit· Erat eodē tempe·
S· lis· adolescens nobilis· plurimis audatie· egens· factio-
sus· quē ad p̄turbandā rē· p· inopia atq· mlt mores stimu-
labant· Cū hoc catilina· z autroni circū nonas decēbris·
cōsilio cōmunicato· parabant in capitolio· kl· ian· cōtiā·
z lr torquatū consules inficere· ipsi faseib; correptis pisonē
cū exercitu ad opprimendas duas hispanias mittere·
Ea re cognita· rursus innonas februarias· consiliū cēdis cōs
tulerant· iā rū nō omnib; mō; pleriscq; senatorib; p̄nicie·
machinabant· Q̄d ni catilina maturasset· p̄curia signū
socius dare· eo die p̄ condā urbē romā vestimū [illegible]
[illegible] nā nūdū frequentes armati conuenerant· ei
res consiliū diremit· Postea piso ulteriorē hispaniā questor

sicuti ego accepi· didicere atq· habuere initio troiā
duce pfugi sedib; incertis vagabant· cūq· his aborige
hominū agrestiū· sine legib; sine imperio liberū atq· sola
inuma mēnia cuenere· dissipari genere· dissimili lin
alio more uiuentes· incredibile memoratu· ē q facil
S; pq res ex ciuibus morib· agris aucta satis· prospera s
uidebat· sicuti pleraq· mortaliū habent· inuidia exc
orta ē; Igit· ro· s· p̄plq; finitimi bello· tēptare· pau
auxilio ess· N· [illegible] metu petiss· a regalis aberam
ni domi milites q· intra festinare· parare alii alia·
obuiā ire· libertatem patriam parentesq· armis [illegible]
[illegible]
portabant· magisq· damnis q· accipiendi [illegible]
parabant; imperiū legitimū· nomen imperii regii habeba

Lp 3. ue. Fragm. Kapitel 6

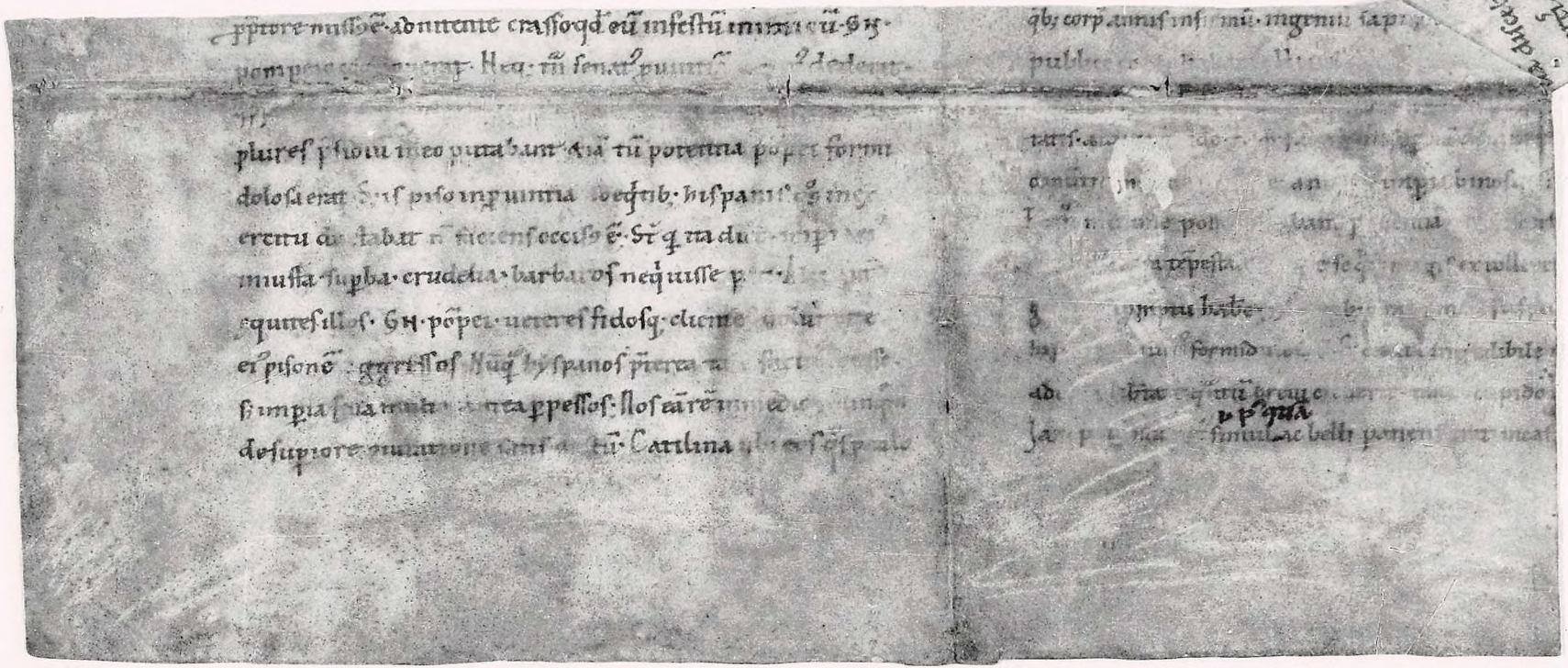

Lpz. UB. Fragm. Karton 6

rta duscebat Magisq; in decori armis; militarib;
nscorti atq; cuiuuis ubidinē habebāt. lgrē talib;
bor isolū. ñ loc̄ ullus asp aut arduus erat. ñ armat̄
midolosus; virt̄ omia domuerat. sgle nimium
ñ ipsos erat. Sic q̄sq; ferire hostē ascendē murū ospici
cin̄ facere & pperabat; ea diuitias. ea bonā famā
q; nobilitatē putabant; laudis áudi. pecuniē libeja
glam ingentē. diuitias honestas nolebant; Memo
se q̄; inlocis maximas hostiū copias ppls romanꝰ
anu fuderat. q̄s urbes natura munitas pugnando cepit.
longi nos abiecto timore; S; pfecto fortuna inom re
pacē cōmitas exhibidine magis q̄ exū celebrat obscuritq;
ri gesta fuere. ego eximo curis ampliꝰ memorie q; fuere
quo minore fides tñ q̄ fama feruntur; q̄ pueniere ibi scrip

Eram pcerta cōplures paulo ocultiꝰ c̄silii huiꝰce pariceps nobilis

oppmendę. r. p. osiluit cepit. Initalia nullus exercit̄ gr. Sallust. Catil.
pompei in extremis tris bellū gerebat. Ipsi osulatū pe- 16. extrem.
tendi magna spes. senat̄ nihil sane intent̄ tute. tranq̄lleq;
res omīs. S. ea prorsus oportuna catilinę. lgū curru ket. ivñ.
l. cesare. & g figulo osulib; pmo singulos appellare. hortari
alios. alios tēptare. opes suas. imparatā rē. p. magna pma
coniurationis docere. Ubi satis explorata s̄ que uoluit. in
unū oīs conuocat. Cuub; maxima necessitudo & pmū au
dacię inerat. eo conuenere. Senatorii ordinis. p. lentulus sura
P. autroni. l. cassi longin̄. g. cethegus. P. seruil. sylle seruꝰ
filii. l. Wargunteii. C. anni. M. porci leci. l. bestia. C. curi.
Preterea ex equestri ordine. o. fului nobilior. l. statilii.
P. gabinii capito. g. Cornelii. ad hoc multi ex colonijs. & mu-
nicipijs. domi nobiles. q̄os magis dominationis spes hortabat

UB.
Lpz. Fragm. Karton 6

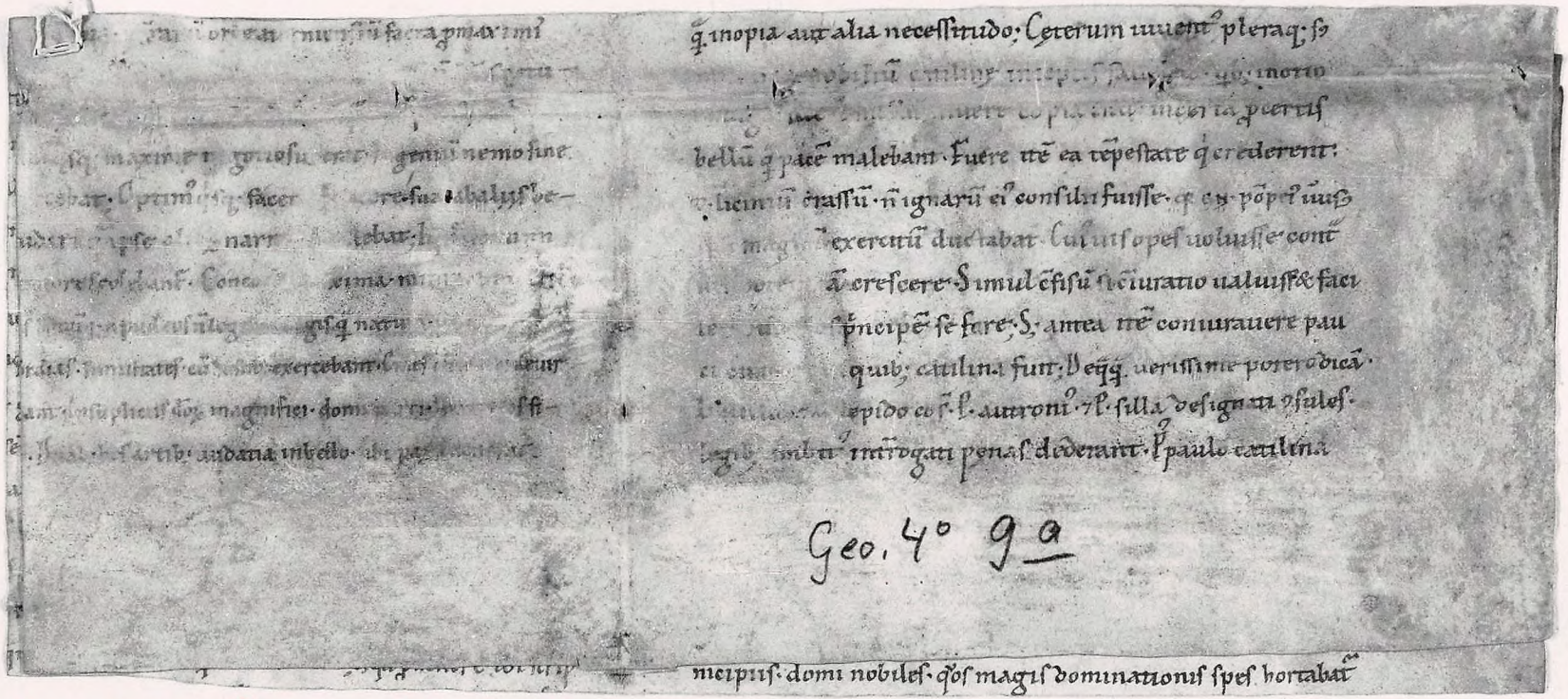

q. inopia aut alia necessitudo; Ceterum iuuent⁹ pleraq; ſo

bellū q pace malebant. Fuere tē ea tēpestate q crederent:

exercitū ducebat. Cui ut spes voluisse cont

ā crescere. Simul cōfisū sciuratio ualuisse & faci

pncipē se fore. S. amen tē coniurauere pau

quib; catilina fuit; Ve eqq. uerissime poterodicā.

epido cōs. l. autroniō. & l. sulla designatis ꝓsules.

meipius. domi nobiles. q̄os magis dominationis spes hortabat

Geo. 4° 9a

Lpz. UB. Fragm. Karten 6